

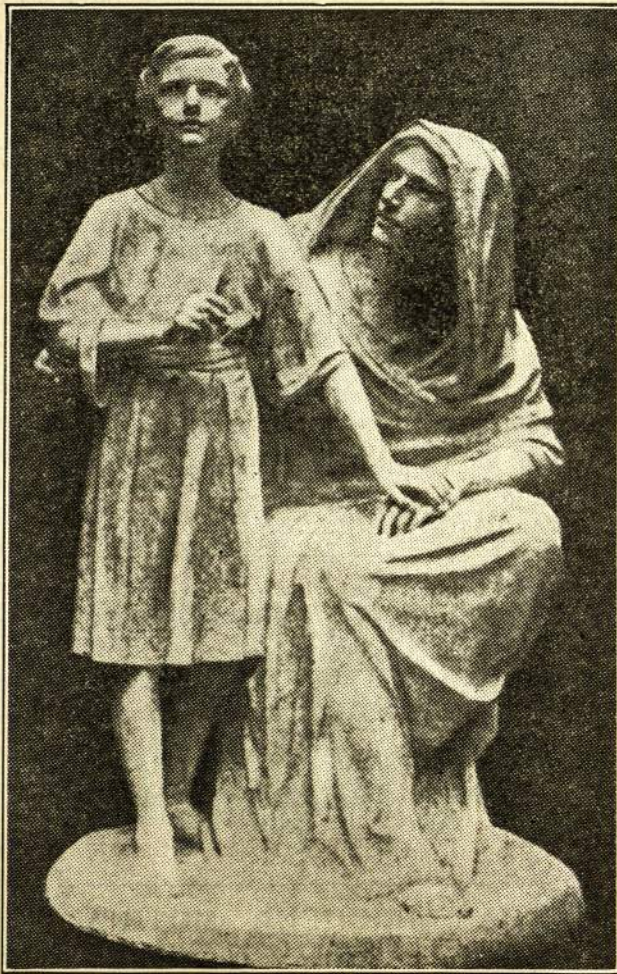
METAI III.

SPALIO-OCTOBER

No. 10.

MOTERU BALSAS

(THE WOMEN'S VOICE)

SKAITYKIT IR PLATINKIT L.M.P.S.
IŠLEISTAS KNYGAS!

Moteris Turėtų Užsiimti Savais Reikalais

Parašė Edward J. Ward. Iš anglų kalbos
vertė Amerikos Lietuvaite

Knygelė nurodo moterų pareigą dalyvauti
politikoje. Ji tinka per prakalbas arba
siaip parengimuose duoti prie įžangos.

Kaina 3 centai.

Moteris ir Jos Ekonominis Padėjimas

Parašė Klara Zetkin. Puslapių turi 61.

Kaina su prisiuntimu 20c.

KUDIKIŲ PRIEŽIURA

Parašė Mrs. Max West. Iš anglų kalbos
vertė Ona Vidikienė.

Dabar kainuoja 25c; apdaryta 35c.

Šeimyna Seniau, Dabar it Ateityj

PARAŠĖ V. KAPSUKAS.

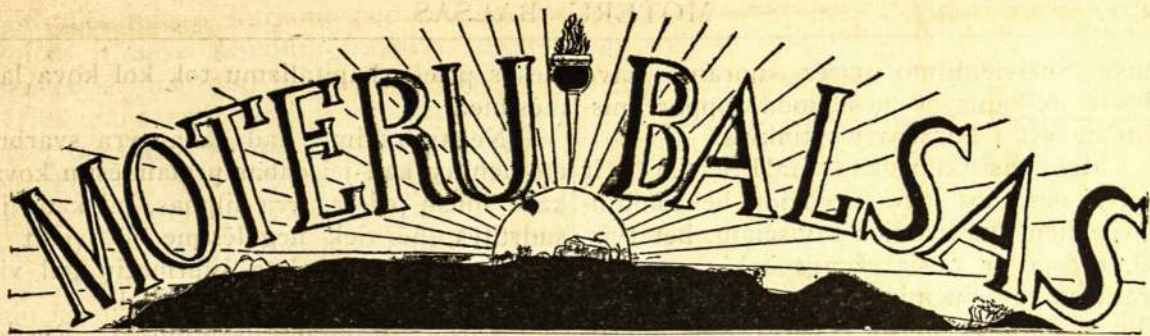
ISTORIŠKAS APRAŠYMAS
ŠEIMYNOS IŠSIVYSTYMO.

Kaina 15c.

KĄ KIEKVIENA MOTINA PRIVALO ŽINOTI.

Parašė M. Sanger
Lietuvių kalbon vertė A. Petrika.

Kaina 25c.

MOTERŲ BALSAS

PIRMAS LIETUVIŲ DARBININKIŲ MĖNESINIS ŽURNALAS.

Lietuvių Moterų Progresyvio Susivienijimo Organas.

The Women's Voice—Lithuanian Monthly Journal. Published by the Lithuanian Women's Progressive Alliance of America. Editor Miss. J. Benes. Manager Miss J. Benes. Subscription: \$1.25 a year; 6 months 65c; single copy 10c. Address: Moterų Balsas, 219 N. 58th St., Philadelphia, Pa.

Entered as second-class matter October 5, 1916 at the Post Office at Phila. Pa. under the Act of March 3, 1879

No. 10.

Spalis (October), 1919.

Metai III.

IR VEL SUKAKTUVĖS

“Moterų Balsas” šį mėnesį susilaukė trijų metų savo gyvavimo sukaktuvių.

Smagu atsigręžus pažiūrėt, kad mūsų trijų metų darbas nenuėjo ant nieko, bet atnešė puikius vaisius.

Pradėjus “Moterų Balsui” eit, LMPS. turėjo tiktai kelioliką kuopų su apie pora šimtų narių. Pereitais metais šiuo laiku buvo jau 50 kuopų su 1,300 narių. Buvo tai didelis žingsnis pirmyn, bet šį metų turime jau 90 kuopų ir apie 2,000 narių. Taigi, į vienus metus laiko Susivienijimas užaugo veik dvigubai.

Yra tai puikus darbo vaisius, kuriuomi galime nuoširdžiai pasidžiaugti-pasigėrėt. Tai yra pasekmė mūsų veiklesnių draugių pasidarbavimo, bet “Moterų Balsas” irgi nemažai prisidėjo prie auginimo ir stiprinimo Liet. Moterų Progr. Susivienijimo ir todėl “Moterų Balsas” džiaugsmingai apvaikščioja savo trijų metų sukaktuves aplankydamas savo skaitytojus ir skaitytojas padidintu ir pasipuošusiu straipsniais bei paveikslais.

Aplankydamas savo skaitytojus “Mo-

terų Balsas” visada kvietė ir kvies jus dirbti nenuilstančiai darbininkų klesos išsiliuosavimui; kovoti su visais darbininkų klesos skriaudikais ir išnaudotojais, ir nei žingsnio nenužengt nuo tikrojo darbininkų išsiliuosavimo kelio,—revoliucinio socializmo arba komunizmo.

Smagu pastebėti, kad visą savo gyvavimo laiką “Moterų Balsas” buvo ištikimas darbininkų klesos reikalams ir nenusileisdamas nei ant nago judimo darbininkų priešams, kovojo su jais kiek tik jo spėkos leido.

Smagu taip-pat matyt, kad mūsų L. M. P. S. drąsiai ir tvirtai žengia tikroju darbininkų keliu, ką aiškiai liudija referendumų ir šiaip kuopų bei rajonų priimtos rezoliucijos.

Nežiurint į tai, kad keletas Susivienijime esančių opportunisčių stengiasi pakreipt Susivienijimą dešiniojon pusėn, vienok didelė didžiama narių, neatkreipdamos jokios atydzios į tų opportunisčių veidmainingą politiką, eina drąsiai su visais susipratusiai darbininkais. Tas parodo, kad

musų Susivienijimo narės supranta savo klesos reikalus ir nesiduoda oportunis-tēm nuvest į buržuazijos tinklus.

Mes pasitikim, kad LMPS. narės ir ateityj nesiduos save suvedžioti bei klaidinti visokiems buržuazijos ramsčiam, bet tvirtai, drąsiai ir tiesiai žengs sykiu su susipratusiu revoliuciniu proletariatu prie išsiliuosavimo iš alginės vergijos prie laimingos ateities.

Dabar, kada virte verda karšta, neatlaidi klesų kova ir mes moterįs darbininkės privalome dalyvaut toje kovoje. Privalome suglaust savo eiles ir padavusios ranką vyrams darbininkams, turime petįs į petį, įtempusios visas savo jiegas, kovot su musų

klesos priešu kapitalizmu tol, kol kovą laimėsime.

Nepamirškime, kad dabar yra svarbus momentas, kad jei dabar pralaimėsime kovą, kada musų priešas yra silpnas, tai kada jis sudrutės, nē tiek negalėsime jo įveikt ir tada prisieis vėl keletą šimtmečių gal vilkti tą jungą, kurį vilkome ikišiol.

Musų draugai darbininkai Rusijoje laimėjo kovą, todėl neduokime kapitalizmo smakui praryt jų laimėjimus, neduokime kapitalistams užsmaugt tą brangų proletariato kudikį,—darbininkų valdžią. Rusijos darbininkų kova yra musų kova, jų pralaimėjimas, būtų musų pralaimėjimu; gi jų laimėjimas, bus musų laimėjimu.

BALSAS VIS KILA

Kuomet aš gyvenau po šiaudiniu tėvynės stogu ir su savo senais tėveliais,—nešėme sunkią vergijos naštą, kad palaikyti gyvastį savo kune. Nematėme jokios linksmybės, jokios gražios dienei, vien tik juodi debesys slankiojo virš musų galvų ir perkunas su žaibų ugninėm jūostom trankėsi po musų bakužės langeliu, kad užkrauti dar sunkesnius retėžius ir išnaudojimą.

Tuomet po musų šiaudinės bakužės langeliu suskambėjo "Skardas", "Naujoji Gdynė", šaukdami vargdienius pasiliuosuoti iš sunkios vergijos; praplėšti tuos tamsius ir juodus debesis, o praplėsus pamatyti šviesią ir aišką liuosybės saulutę... Bet tamsūs juodi debesys nepaliovė slinkę ant musų krašto, perkunas ėmė vis smarkiau trankytis, žaibai savo ugninėm jūostom apėmė vis platesnius ir platesnius ruožus, neleidami **Skardui Naujosios Gdynės** toliau skambėti.

Pamačiau, kad sunku bus pergalėti tas perkunu trankančias audras, kad iš tų audrų ir juodų debesų vis arčiau ir arčiau prie manęs slenka ranka geležine, tykodama pagriebti ir paskandinti dar didesnį var-

gų jurėj. Dagirdau, kad kur ten toli vakaruose, už plataus vandenyno, yra laisvės šalis, kurioje liuosybės žvaigždė aiškiai šviečia, kad žmonės gyvena nekentdami jokių vargų, o perkunų ir tamsių debesų visai ten nėra. Atsisveikinęs savo senus tėvelius, palikau tarp tų juodų debesų, plaukiau per tą platų vandenyną, kad atradus tą puikiąją šalį ir ten ramiai perleisti savo gyvenimo dienas.

Po keliolikos dienų sunkios vandeni- nės kelionės, išvydau ant vandens stovint žmogaus stovylą su garbės vainiku ant galvos ir laisvės švyturiu rankoje. Pasveikinęs tą stovylą, iškėlęs koją ant laisvės svajonių žemelės, pradėjau dairytis ar čia ištikrųjų nėra juodų debesų ir perkunais trankančios audros. Pradėjau klausytis kur tas Skardas Naujosios Gdynės, kurias palikau savo brangioje tėvynėje. Bet vietoj Skardo Naujosios Gdynės, vietoj brolybės ir meilės Žarijos, išgirstu Kovą! Kovą, šaukiančią vargdienius prie išsiliuosavimo iš po sunkios kapitalizmo gdynės. Ta Kova šaukė kiekvieną brolių, kad laikas pabusti, pabusti iš to

tamsybēs miego, kuriame per amžius miegojom ir savo kruvinu prakaitu penējom gaujas išnaudotojū, o pabudus trenkti retēzius nuo savo rankū. Ji vaikščiojo iš miesto į miestą, iš kaimo į kaimą ir kiekvieno vargdienio bakuzės duris barškino, šaukdamai jai atidaryti. Nors juodvarnių pulkai skraidė virš jos galvos ir tykojo jai gyvai akis iškapoti, bet ji, neatbodama juodvarnių kranksėjimų ir tykojimų ant jos, nepaliovė šaukus vargdienių po liuosybės ir meilės vėliavos. Ji šaukė tik brolius prie išsiliuosavimo iš tos purvinos kapitalizmo gadynės, o tik retkarčiais prisimindavo ir mūsų nuskriaustas sesutes, kad ir jos pramerktų akis ir apsidairytų aplink save. Bet jai kovojant su gaujom juodvarnių, kurie tykojo jai akis iškapoti, sunku jai buvo visus budinti iš miego ir tuomet mūsų sesutės pasiliko užmirštos, o neturėdamos stipresnio šale savęs, turėjo pasilikti po priedanga juodvarnių ir išnaudotojū, kurie stengėsi jas dar giliau paskandinti purvyne ir užmigdyti letargo miegu.

Tik štai suskamba Balsas! Balsas iš už plataus vandenyno, kuris šaukia ir mūsų sesutes kilti ir trenkti pančius vergijos, o stoti į eiles kovotojū, bet tas balsas retai kada pasiekdavo ausis mūsų sesučių. Tas balsas buvo toks neaiškus, toks duslus, kad sunku buvo ir išgirsti, nes paleistas iš sunkių gyvenimo aplinkybių taip neaiškiai skambėjo. Bet daugelis mūsų sesučių, išgirdę tą neaiškų balsą, ausis ištempę pradėjo klausytis ir klausti viena kitos: "Kas tai per balsas, kuris retkarčiais pasiekia mūsų ausis". Taip ištolo sunku yra išgirsti; bet, rodos, ten šaukia tokios-pat mūsų vargdienės sesutės..."

Tad susispietęs burelis mūsų sesučių, suvieniję savo balsą su atėjusiu balsu iš už plataus vandenyno, pradėjo skleisti aiškiau ir tankiau tarp kitų savo sesučių. O Balsas, balsas paleistas nors miglotoj padangėj, bet vistiek yra nesulaikomas ir pasiekia kiekvieno ausis. Tada pulkai juodvarnių

pradėjo kranksėti ir bandė savo kranksėjimu sulaikyti tą balsą, kad jis neprikeltų iš miego skriaudžiamųjų sesučių, bet balsas, paleistas iš nuo amžių skriaudžiamų krutinių yra nebesulaikomas. Jis neatbodamas jokių juodvarnių kranksėjimų ir tykojimų jį užgniaužti, aiškiai ir garsiai skambėjo, prikeldamas iš miego vis daugiau ir daugiau nuskriaustų sesučių. Ir mes jau turėjome du galingu ginklu, su kuriais kovojom prieš savo skriaudėjus, prie kurių buvo susispietęs nemažas burelis draugų ir draugių.

Bet padangė pradėjo vis labiau ir labiau niauktis, tamsūs, juodi debesiai pradėjo jau arčiau slinkti, perkunas tai vienur, tai kitur, parodo savo galingumą, žaibai vis platesnius plotus užima, o juodvarnių didžiausių pulkų darėsi vis bjauresnis kranksėjimas. Ir mūsų brangus ginklas Kova likosi amžinai užslopintas, uždarė jį amžinan graban.. Bet Balsas yra nesugaunamas, neužslopinamas! Jis skamba, kaip dainiaus užgautos stygos, jis vis aiškiau ir aiškiau buvo girdimas tarp mūsų sesučių; jis nepergalimas nei sunkių gyvenimo aplinkybių, nei gazdinimais, nei kimšimu kalėjiman jo pasekėjų. Jis tai vienur, tai kitur atidaro duris vargdienių bakuzės ir prikelia iš miego nuvargintas sesutes. Jis neatboja, nors atmosfera yra suteršta juodvarnių kranksėjimu, nors juodi debesys artyn leido miglas, kad užtroškinti tą balsą, o perkuno trenksmai vis tankiau ir tankiau trankėsi, grumodami savo žiauriu kirčiu, bet Balsas yra neužtrenkiamas, neužtroškinamas troškios atmosferos. Jis kasdien vis garsiau kyla, kyla ne balsu girioj šaukiančio, kuris pasiekęs vargdienių ausis vėl dingsta, bet balsu, kuris skamba po vargdienių lupas ir kuris pasilieka giliai darbininkų širdyse, sukurdamas ugnį meilės ir brolybės... Balsu tokiu, nuo kurio svyruo ir griuva tironų kruvini sostai, nuo kurio dreba tvirtos kapitalizmo spėkos ir nuo kurio nyksta juodvarnių sufabriuotos už-

grabinės svajonės, kuris praplėšia juodus debesius ir parodo žmonijai šviesios saulutės spindulius, nuo kurių truksta vergijos pančiai ir teikia žmonijai meilės ir brolybės gadynę.

Tas balsas, kuris buvo paleistas pasaulin iš migloto, plataus vandenyno, kuris taip neaiškiai skambėjo, bet pamažu vis artinosi ir artinosi, ir kuris taip į trumpą laiką išaugo tokiu galingu balsu, kuris šiandien pasiekia beveik kiekvieną varg-

dienio bakuzėlę, kuris kasdien vis prikelia tukstančius sesučių ir suriša į tvirtas kovotojų eiles, kuris nebus jau užslopintas tol, kol neišsiluosuos žmonija ir nenutrauks pančių vergijos, tol, kol ant mūsų erkėčiuoto kelio nepražydės lelijos ir rožės ir užviešpataus brolybės, meilės ir liuositybės vėliava...

Tai yra "Moterų Balsas".

Lakštingalos Vaikas.

Kas tai yra Bolševizmas

Rožė Luksemburg.

Tik-ką prasidėjusioji revoliucija gali turėti tik vieną pasekmę: įvykinti socializmą! Darbininkų klesą, norėdama pasiekti savo tikslą, turi visų-pirm paimti visą politinę valstybės kontrolę į savo rankas. Bet socialistui politinė galė yra vien priemonė, einant prie kitos. Tai yra įrankis, kuriuom darbininkai pilnai, pamatiniai atstatys (atbudavos) visą mūsų pramoninę sistemą.

Šiandie visas turtas, didžiausi ir derlingiausi žemės plotai, kasyklos, dirbtuvės ir fabrikai priklauso mažai grupei dvarininkų ir privatinių kapitalistų. Didžiosios mišios dirbančios klesos nuo jų gauna šykštų užmokestį už ilgą sunkaus darbo valandą, ir to užmokesčio vargiai beužtenka žmoniškam gyvenimui. Pralobimas mažos dykaduonių klesos tai yra siekis ir tikslas šiandieninio surėdymo. Suteikti šiandieninei visuomenei ir šiandieniniam gaminimui naują dviasią ir naują tikslą—tai yra vyriausias uždavinys revoliucinės darbininkų klesos.

Tuo tikslu, visa visuomeninė nuosavybė, žemė ir visi jos vaisiai, fabrikai ir dirbtuvės, turi būti atimta iš jų išnaudotojų-savininkų ir tapti bendrąja nuosavybe visų žmonių. Taigi pirmučiausiu uždaviniu darbininkų klesos revoliucinės valdžios pasidaro štai kas—išleisti eilę įsakymų, pa-

verčiančių į šalies nuosavybę visas svarbiausias gaminimo priemones ir paimančių jas į visuomenės kontrolę.

Bet tai yra tik pirmasai žingsnis. Sunkiausias darbas, sutvėrimas pramoninės valstybės visiškai naujais pamatais, vos-tik teprasidėjęs.

Šiandie produkcija (gaminimas) kiekvienoj fabrikinėj vienutėj yra vedama atskiro kapitalisto, nepriklausomai nuo visų kitų. Kokios prekės (tavorai) reikia pagaminti, kame, kada ir kaip reikės parduoti pabaigtas dirbiny, tatau sprendžia atskiras kapitalistas savininkas. Niekur darbininkai neturi nė mažiausios intakos į tuos klausimus. Darbininkai čia tėra vien gyvoji mašina, kuri turi dirbti savo darbą.

Socialistiniame visuomenės stovyj visa tat persimainys. Privatine nuosavybė gaminimo gyvenimo priemonių turi išnykti. Gaminimas bus vedamas ne pralobimui atskirų asmenų, bet vien tik sutvėrimui reikalingų daiktų tiek, kad jų užgžtektų darbininkų klesos reikalams. Taigi fabrikai, dirbtuvės ir lauko ukiai (farmos) turi but vedami visai nauju pamatu, visiškai skirtingu žvilgsniu.

Visų-pirm, kadangi gaminimas bus vedamas tuo vienintėliu tikslu,—kad visiems suteikus žmoniškesnį gyvenimą:

kiek reikiant maisto, drabužio ir kitų kultūrinių gyvenimo priemonių, todėl darbo našumas turi būti žymiai padidintas. Reikia padaryti, kad lauko ukiai duotų gausesni derlių; tobuliausi darbo technikos procesai (budai) turi būti įvesti fabrikuose; tuo tarpu tik našiausios kasyklos turi būti nuodugniai naudojamos. Vadinas, socializavimo darbas prasidės augščiausiai išvystytose (išplėtotose) pramonėse ir lauko ukio žemėse. Mums nėra reikalo atimti, ir mes neatimsime iš smulkaus ukininko jo žemės sklypelį arba iš amatininko jo dirbtuvėlę, iš kurių jie savo rankų darbu vargais-negalais gyvena. Laikui bėgant, jie supras pirmenybę socializuoto gaminimo prieš privatinę nuosavybę ir ateis pas mus iš savo geros valios.

Kad visi visuomenės nariai galėtų gerai gyventi, visi turi dirbti. Tik tas, kuris dirba naudingą visuomenei rankų ar proto darbą, tegalės gauti produktų dalį patenkinimui savo reikalų ir norų. Tinginiavimas turi liautis, o jo vieton bus įvestas visuotinas darbas visiems, kurių sveikata leidžia dirbti. Suprantama, nepajiegiantieji dirbti, vaikai, paliegėliai ir nusenusieji, turi būti visuomenės užlaikomi, bet ne taip, kaip kad šandie jie užlaikomi, ne šykščia "mėlaširdyste". Gausus užlaikymas, socializuotas vaikų mokymas, žmoniškas aprūpinimas senių, visuomeninis patarnavimas ligoniams—tie dalykai turi būti svarbi dalis mūsų visuomeninės tvėrybos (statymo).

Delei tos pačios priežasties, vadinas, dėl visuotinos žmonių gerovės, visuomenė bus ekonomingesnė, protingesnė vartojime savo prekių (tavorų), vartojime savo gaminimo priemonių ir savo darbo jėgos. Eikvojimas, kaip kad mes jį šandie iš visų pusių matome, turi liautis. Gaminimas amunicijos ir kitų karės pabuklių turi išnykti, nes socialistiniam visuomenės surėdymui nereikės jokių žudymo įnagių. Užutot, brangiosios medžiagos ir milžiniškoji darbo spēka, kurios buvo pašvęstos tam tikslui, bus vartojamos gaminimui naudin-

gų daiktų. Sustos dirbimas nenaudingų ir brangių niekniekių pasilinksminimui turtingų dykaduonių. Asmeninis tarnavimas ("služyjimas") bus uždraustas, ir tuo būdu paliuosuota darbo spēka bus pavartota naudingiau ir geresniems tikslams.

Tuo tarpu, kai mes tveriamė darbininkų šalį, kur visi turi dirbti produktyvų darbą visuomeniniam gerbuviiui, pačiame darbe turi būti padaryta visiška revoliucija. Šandie darbas pramonėj, žemės ukj ir ofise (raštinėj) paprastai yra kankinimas ir našta proletarui. Vyrai ir moterj dirba, nes jie turi dirbti, kad galėtų įgyti gyvenimui reikalingų daiktų. Socialistinėje visuomenės tvarkoje, kur visi kartu dirba patj savo gerovei, kiekvieno darbininko sveikata ir jo smagumas darbe turi būti sąžiningai keliami ir palaikomi. Turi būti įvesta trumpa darbo diena, neviršijanti vidutinio žmogaus gabumo; turi būti įvesta pasismaginimo ir pasilsio tarpai darbo dienoj, kad visi galėtų savo darbo dalį dirbti noriai ir linksmai.

Bet tokių reformų pasisekimas priklauso nuo žmonių, kurie jas vykins. Šandie kapitalistas su botagu stovi darbininkui iš užpakalio, stovi pats arba asmenj superintendento arba priežiuros. Badas veja darbininką į fabriką, pas dvarininką arba pas lauko ukio savininką, biznio raštinę. Visur samdytojas pasirupina, kad laikas nebutų gaišinama, kad medžiaga nebutų eikvojama, kad darbas būtų padaryta gerai, pasekmingai.

Socialistinėje visuomenės tvarkoj kapitalistas su savo botagu dingsta. Čia visi darbininkai laisvi ir stovi ant lygių, dirba naudai ir smagumui, nepakenčia jokio eikvojimo visuomeninio turto, tinkamai ir teisingai atlieka darbą. Suprantama, kiekvienai socialistinei dirbtuvei reikia technikos viršininkų (superintendentų), kurie supranta jos veikimą, kurie pajiegia prižiūrėti gaminimą taip, kad viskas eitų švelniai, kad galima būtų gauti produktų pakankamai pagal išekvotą darbo spēką, or-

ganizuoiant gaminimo procesą, sulyg pasekmingiausių metodų (budų). Kad galima būtų turēt pasekmingą gaminimą, tai atskiri darbininkai privalo pildyti gaunamus nurodymus ištisai ir noriai, turi laikytis disciplinos ir tvarkos, nedaryti trynimosi nei betvarkės.

ROŽĖ LUKSEMBURG.

Gimė 1871 m. Mirė 1919.

Žymi Trečiojo Internacionalo veikėja. Aktyviai dalyvavusi Vokietijos Spartakų revoliucijoje.

Gal daugelis atsimena, kad 15 d. sausio Berlyne ji buvo juodašimčių gaujos žiauriai nužudyta.

Žodžiu sakant: darbininkas socialistinėje pramonės valstybėje turi parodyti, kad jis gali dirbti tinkamai ir atydziai be kapitalistų, ir be vergų paplakikų iš užpakalio; kad iš savo liuso noro jis gali užlaikyti discipliną (bendrasias tvarkos taisykles) ir dirbti kiek išgalėdamas. Tatai reikalauja protiško susivaldymo, dorinio tvirtumo; tatai reikalauja savęs paguodojimo jausmo ir atsakomybės, dvasinio darbininkų atgimimo.

Socializmas negali but įvykintas, jei vyrai ir moteris bus tinginiai, nerupestingi, saumyliai, vėjavaikiai, nepaisanti. Socialistinė visuomenės tvarka reikalauja žmonių, kurių kiekvienas yra pilnas entuziazmo ir užsidegimo del visuomenės labo, pilnas pasišventimo ir prijautimo dvasios savo artimams—žmonėms, pilnas drąsos ir pasiryžimo ir noro narsiai žengti pirmyn, nepaisant net didžiausių kliučių.

Bet mums nereikia laukti šimtmečius arba dešimtmečių, iki išaugs tokia žmonių veislė. Kova, revoliucija išmokins proletarų minias idealizmo; bus suteikus jom proto subrendimą, drąsą ir išturėjimą, tikslo aiškumą ir pasišventimo dvasią, vesdama prie pergalės. Traukdami į savo eiles kovotojus už revoliuciją, tuo pačiu laiku mes tveriamo socialistus darbininkus ateičiai, darbininkus, kurie gali tapti pamatu naujai, socialistinei valstybei.

Jauniesiems proletariato gaivalams yra lemta nuveikti tą didį darbą, kaipo tikrąjį pamatą socialistinei valstybei. Jie turi parodyti, net dabar, kad jie tinka atlikti didįjį uždavinį, ant savo pečių nešti žmonių veislės ateitį. O da reikia senasai pasaulis sugriauti. Naujas pasaulis turi but patatytas!

V. Brž.

Moteris Sovietinej Rusijoje

Christianijoje, Norvegijoje, buvo išleista knyga, pavadinta "Darbininkų Rusija"; ją parašė Arvid'as Hansen'as, įžymus norvegų socialistų rašytojas, kuris neseniai ilgoką laiką praleido Rusijoje, tyrinėdamas tenaitines sąlygas. Jo knyga tai yra svarbus priedas prie menkos literatūros apie šiandieninę Rusiją. Tikimės, kad koks nors progresyvis leidėjas išsugalės pateikti ją Amerikos skaitytojams. Skyrių, pavadintame "Keletas žodžių apie Sovietų Respublikos moteris" Hansen'as rašo štai ką:

"Reikėtų pasakyti keletą žodžių apie moterų rolę Rusijos revoliucijoje", tariau aš vieną dieną poniai Kollontai'jai. Jinai buvo baisiai užsiėmusi, tečiaus maloniai sutiko duoti trumpą interviu (pasimatymą-pasikalbėjimą). Faktinai tai buvo mūsų, žurnalistų, vadinamasai "žaibinis" interviu. Štai ką aš iš jos sužinojau:

"Tai darbininkės moteris Rusijoje, kaip ir Prancuzijoje (per 1789 m. revoliuciją) pradėjo revoliuciją. Rusų revoliucija 1917 m. kovo mėn. ištikrųjų prasidėjo nuo "moterų dienos", kurią Socialistų Partija paskelbė kovo 9 d. Moteris darė demonstracijas prieš gyvenimo brangumą ir reikalavo duonos. Ta diena pažymėjo revoliucijos prasidėjimą. Kuomet kovo revoliucija pilnai išsiplėtojo, tai buvo suprantamas daktas, kad moteris turi dalyvauti joje greta vyrų. Tada įėjo galion Kerenskis ir šovinizmas. Bet moteris šaltai į dalykus žiūrėjo. Darbininkų klesos moteris padarė birželio 9 d. pirmą didžiųjų demonstraciją arba protesto mitingą prieš karinę ofensyvą; ta demonstracija turėjo aiškų tarptautinį pobūdį; jai vadovavo redakcinis štabas moterų darbininkų organizacijų organo. Neuzilgo prieš tai, tų pačių moterų darbininkų streike dalyvavo apie 4,000 moterų. Buvo suorganizuota unija iš 600 narių, bet streiko metu ta unija taip išaugo, kad ji apėmė beveik visas Petrogrado skalbyklų

darbininkes. Tai buvo pirmas streikas pokovo revoliucijai. Jis pasibaigė tik dalinu laimėjimu; tečiaus kai-kurias skalbyklas po streikui paėmė miestas, o tatai buvo ypatingas darbininkų reikalavimas laike kovos.

Nuo pat pradžios Sovietuose buvo moterų. Pirmajame Centro Pildomajame Komite, po lapkričio revoliucijai, tenai buvo tik viena moteris (ponia Kollontai); paskui ten buvo trys moteris-nariai, jų tarpe ir gerai žinomoji Marija Spiridonova. Visur darbininkės moteris stoji su bolševikais. Jos visuomet buvo Sovietų kairiajame sparne. Tarp kovo ir lapkričio revoliucijų specialis socialistų moterų laikraštis buvo išleistas Petrograde ir gyvavo apie vienus metus. 1918 m. lapkritį įvyko pirmas didysis moterų kongresas, atstovaujantis Petrogradą ir Šiaurės komunas. Dalyvavo ten 500 delegacijų, atstovaujančių daugiau kaip 100,000 moterų darbininkų. Kongresas ištisai ir nesvyruojančiai stoji už platformą darbininkų Sovietų. 1918 m. balandį įvyko moterų suvažiavimas, atstovaujantis Maskvos miestą ir guberniją; tai buvo labai skaitlingas kongresas. Petrogrado kongresas priėmė svarbias rezoliucijas apie motinystės ir nedarbo apdraudą. Maskvos kongrese didieji degantieji klausimai tai buvo maisto klausimas, gyvenimo brangumas ir kudikių gerovė. Maskvoje taip-pat po diskusijų buvo priimti svarbūs nutarimai.

Komunistinės moteris darbininkės energingai dalyvauja darbe, kuris priklauso sričiai (jurisdikcijai) švietimo ir kultūros darbų komisariato. Vietiniai maisto klausimai taip-pat sukėlė didelį įdomavimą tarp moterų. Pagalios, moteris veikia svarbių darbų propagandoje ir Raudonosios armijos sveikatos skyrių. Taip-pat yra armijoje ir moterų kareivių. Nuo pat Sovietinės revoliucijos pradžios fronte buvo mo-

terų, ir jos atliko puikų darbą, ypatingai sveikatos patarnavimų dirvoj.

Ponia Lelina (Zinovjevo žmona) yra komisarė Visuomenės Gerbuvio Šiaurinėj Komunoj (Petrograde). Ponia Lunačarskienė (švietimo komisaro pati) yra galva vaikų kolonijų tvarkymo. Visur kaimuose ir apskričiuose visoj Rusijoje galima rasti tukstančius ir da tukstančius moterų tarnyboj švietimo ir visuomenės gerovės įstaigų. (Ponia Kollontai, tečiaus, yra vienintėlė moteris, kuri buvo žmonių komisarė). Augštesniųjų klesų moteris, vadinasi, moteris priklausančios buvusioms augštesnėsioms klesoms, veikliai didžiame skaičiuj darbuojasi mokyklose, vaikų kolonijose ir tt. Buržuazinių moterų judėjimas, tečiaus, susmuko kartu su buržuazijos viešpatavimo susmukimu. "Dabar išsiplėtoja", su entuziazmu sakė ponia Kollontai, ypatingas tipas darbininkų klesos jaunų merginų, kurios ekonominiai ir kitaip yra visai nepriklausomos ir kurios yra ugnis ir šviturys socializmo idealų. Taip, pavyzdžiui, mes turime savo jauną Gratjovą, rusiškąją Luizą Zietz. Ji atėjo į mūsų judėjimą tiesiog iš audimo fabriko. Ačiu įgimtam gabumui, jina išsilavino (išsivystė) labai greitai. Gratjova dabar jau daugiau kaip penki mėnesiai darbuojasi kaip agitatorė karės fronte prieš generolą Krasnovą ir turėjo didelių pasekmių. Sykiu su tam tikru skaičium kitų darbininkų klesos moterų, ji tulą laiką buvo revoliucinių teismų narė. Jina ten parodė didelį žmonišką švelnumą. Mes, moteris", sakė ponia Kollontai, "nežiurint visa ko, nėsame užmiršusios puikiųjų žmoniškumo idealų. Padarytos teismo nariais, mes veikiau lošiame rolę apgynėjo, o ne kaltintojo. Prityrimas parodė, kad mes, moteris, tuose revoliuciniuose teismuose, kolei tos įstaigos da tebėra reikalingos, galime veikti didelį žmoniškumo darbą. Tatai tečiaus, nereiskia, kad mes butume nei šiltos nei šaltos delei idealo.

"Aš dideliu pasitenkinimu laukiu moterų suvažiavimo, paskirto lapkričio mėn.",

tarė ponia Kollontai, baigdama savo intervjū. "Jis tikrai turės didelio pasisekimo. Vis da tebėra daug lėtumo ir nerangumo miniose, bent jau politikos reikaluose. Todėl mes agituojame daugiau, negu kuomet pirma. Mums reikia, kad su mumis veiktų kiekvienas. idant ištikrųjų butų galima faktinai įvykinti komunistinę visuomenę".

Atsitiko taip, kad aš gavau sau už kelio pravedėją Petrograde moterį vardu Dora Jachimovskaja, kuri buvo gyvenusi kelerą metų Norvegijoje, ir galėjo man patarnauti savo žinojimu norvegų kalbos. Jina yra viena daugelio moterų partijos narių Rusijoje, kurios, pilnos entuziazmo ir veikimo noro, atsidavė tarnauti Sovietų respublikai. Jina, tiesa, neturi tokio politinio ugio, kaip ponia Kollontai; ji yra tik viena iš šimtų moterų, turėjusių panašią karjerą ir dabar, be didelio trukšmo atliekančių savo priedermę naujojo dirvoj, kiekviena ypatingame savo lauke. Bet kaip tik todėl gali but įdomu parodyti tą moterį josios draugams užsieny, kurie, apskritai, vis da nepasitiki, kad moteris galėtų ką nors nuveikti. Jachimovskaja 1905 metais jina išvengė Sibiro, skubiai pabėgdama užsienin. Tuo laiku jina buvo jauna mergina, tik 17 metų amžiaus, ir tas atsitikimas, suprantama, didžiai sujudino jos "gerbiamuosius" tėvus. Vokietijoje jina studijavo po vadovystę žymių socialistų, kaip kad Gruenwald'as, Sombart'as ir kiti, ir draugavo su Liebknechtu. Karės metu, kaip kad ji pati sako, ji buvo beveik praradusi viltį geresnių laikų. Begalinis žmonių skerdimas, šovinistinis įsiutimas, drauge su skaudžiu skurdu didžiame Berlyne darbininkų klesos lindynių apskirtyj visa tat ką-tik nesunkino paskutinį pėdsaką socialistinės vilties jos galvoj. Dailė ir estetika (dailės pažinimo mokslas) pasidarė jos suraminimu per tuos sunkius laikus. Tečiaus, žemai nebuvo lemta tęstis amžinai. Atėjo Rusijos revoliucija, kaip kokia didi, spindinti saulė ir atgaivino joj norą veikti. Ji su-

skubo namo, kovoti už revoliuciją, ir kaip ir tukstančiai kitų jinais be jokio švaistymosi įstoję į darbininkų eiles.

Jachimovskaja yra labai žmoniška jautri siela. Nesuskaitomus sykius jinais atsi-traukdama nuo savo darbo, ėjo su atsišaukimais paliuosuoti iš kalėjimų pakliuvusius ten buržuazijos narius.

“Bet daugiau aš to nebedarysiu”, ji sako. Pamačiusi savo pačios akimis jų bjaurų sabotazą ir šlykščius jų suokalbius, aš sukietėjau. Daugiau aš nebeturiu jiems prijautimo. Lai jie miršta. Kas supuvę ir išsigimę, turi išnykti šiaip ar taip, kad visuomeninis organizmas galėtų pasidaryti sveikas ir gražus”.

Dora Jachimovskaja tuo laiku, kai aš

Aleksandra Kollontai.

ją susitikau, buvo tulą laiką dirbusi visuomenės gerovės komisariate Petrograde. Ta įstaiga, be ko kita, veda puikias vaikų kolonijas. Veiksmai to skyriaus, tečiaus, toli-gražu nėra paprastos mielaširdystės dalykas. Ji yra dalis naujosios miesto sistemos dirvoje visuomeninės gerovės. Viskas perorganizuojama iš pamatų, ir daroma ir vykinama planai aprūpinimui vaikų ir senių.

Tą dieną, kuomet aš buvau pasirengęs aplėsti Petrogradą, jinais galėjo man pasakyti, kad jos geismas tapti priežiūra (viršininke) vienos vaikų kolonijos jau išsipildė. Jinais su užsidegimu kalbėjo apie ateitį savo naujojo darbo. Jachimovskaja, kaip mokytoja ir auklė, yra pripratusi prie apsiėjimo su vaikais ir jinais pilnai žino, ką ji nori daryti. “Tai yra išsigimimo žymė”, ji jautriai šaukia, “kuomet senosios mados žmonės nori vartoti vaikų kolonijas visų-pirm išbandymams auklėjimo pagalba lankymo muzejų, dailės galerijų ir tt. Visa tai klaidinga. Pirmiausia turi but protingas maitinimas ir protingas kuno išvystymas, gyvenant atvirame ore, lauke dirbant ir žaidžiant, darant ekskursijas (keliones) į miškus ir tt. Vėliaus gi, bus darban paimta pieštukas ir popiera, drauge su dvasiniu ir protiniu auklėjimo darbu”.

—“Arbeidernes Rusland”.

KAS ČIA DAROSI?

Pažvelgus bent į kokį buržuazijos laikraštį, taip ir pamatai “apuokus”, kurie bijo šviesos. Tik žiurėk,—tai čia išlindęs koks nors profesorius su pasididžiavimu šaukia: “Kas čia darosi?” Tai kitur koks teisių daktaras, arba kitas koks su didelia nosio tą patį kartoja. Jie visi susinervavę, susirupinę, bailiai žiuri viens į kitą ir nuogastauja:

—Je, je, blogi dalykai. To bolševizmo liga pradėjo ėsti mūsų kuną, reikia vaistų...

—Žiurėkite,—sako didžnosis,—mūsų draugas, gana ištikimas parvyko iš Rusijos ir pasakė, kad raudonieji turi amunicijos užtektinai dešimčiai metų.

Brr... suės jie mus.

K. S. L.

Sibiro Laikraštis apie Ponia Breškovskienę

Vladivostok'as, birž. 12 d. 1919 m.—
Vakarykščioj mūsų laikraščio laidoj buvo išspaudžinta Breško-Breškovskienės telegrama Pankratovui ir atsakymas į ją Omsko “valstybės vyrų”—demokratų. Nevertėtų nė mūsų publikos domą atkreipti į tų senųjų draugų korespondenciją (susirašinėjimą),—kiekvienas turi teisę vesti korespondenciją apie einamuosius atsitikimus. Bet šiame atvėjy mes turime skirtingo pobūdžio atsitikimą. Dalyvautojai šios telegrafinės korespondencijos veikia, kaip politikai. Visuomeninėj arenoj (scenøj, dirvoj) jie pasirodo rolėje demokratijos vadų. Jų korespondencija, todėl, turi politinio pobūdžio, ir ją gali aptarti ir kritikuoti žmonės, kurių vardu tie politikai norėtų kalbėti.

Su Breško-Breškovskiene atsitiko tas pats “istorinis nesusipratimas”, kaip ir su kitais politiniais veikėjais karzygiškos gadyinės judėjimo delei pasiliuosavimo. Nuo mūsų revoliucijos ištikimo, jinai atsidurė padėjime generolo be armijos. Pačioj Rusioj politinės grupės, kurias atstovauja Breško-Breškovskienė ir jos draugai, mažai teturi vertės. Tai yra neskaitlinga politikierių grupė, įtekminga dalinai ačiu savo kaip atskirų asmenų žymumui, dalinai ačiu savo geram darbui praecityj.

Tuo pačiu laiku viešoji nuomonė Vakarų Europoj, blogai informuota apie Naujosios Rusijos dvasią, priduoja jiems tokią politinę svarbą, kurios nepateisina jų intaka toj šalyj, ir priima jų užreiskimus, kaipo tikrąjį žmonių balsą.

Tatai teisybė, kalbant apie Breško-Breškovskienę, kurios praecitis yra žinoma Jungtinėse Valstijose.

Toj šalyj (Jungtinėse Valstijose) vis da tebežiurima į senąją revoliucionierę

Breškovskienę, kaipo į rusų demokratijos vadą. Nors jai gal ir aišku “istorinis nesusipratimas”, kurio auka jinai yra tapusi, tečiaus asmeninis pobudis jos politinio veikimo niekuomet nebuvo aikštėn iškeltas josios užreiskimuose. Jos ilgametinis visuomeninis padėjimas, kuris yra demokratijos nuosavybė, dabar yra jos vartojamas, kaipo blizganti skraistė pridengimui grynai asmeninėj jos politikos. Tai yra tragedija ne tik demokratijai, bet taip-pat asmeninė tragedija jai pačiai, Breškovskienei, kuomet ta “Bobutė”, kuri visuomet budavo pirmosiose Naujosios Rusijos eilėse, dabar pasiliko viena, ir neranda pakankamai drąsos viešai tat pasakyti.

Šiame straipsnyj nēr mūsų tikslas kritikuot Breškovskienės pažiuras arba jųj nuopelnus. Mums vien rupi, kad privačiai asmens neatsakomai imasi atstovaut Rusijos žmonių nuomonę. Šiuo žvilgsniu, švelniai kalbant, paviršutinis yra jų budas rinkimui informacijų sau patiems, kaip lygiai ir Vakarų Europai ir Jungtinėms Valstijoms. Visa tat daroma “draugų tarpe”. Breškovskienę sujudina koks-nors politinis atsitikimas. Jinai pasiunčia apie tai kablegrama (povandeninę telegramą) savo draugui Pankratovui; jis atsakydamas praneša jai apie politinį reikalų stovį—ir tuo budu, per 15 eilučių kablegramą, tampa nustatytas veikimo planas, svetimžemių sunaudojimui. Mes atsiprašome tų senų veikėjų, kurie, be abejo, yra verti mūsų pagarbos, bet turime pasakyti, kad toks metodas (veikimo budas) labiau tinka biznio reikaluose, negu politikoj.

Breškovskienė išvažiavo iš Rusijos po Omsko atsitikimų, ir ji todėl galėjo susidaryti savo locną nuomonę apie politinį padėjimą laike savo buvimo Sibire.

Bent kokios valdzios politika priklauso nuo visuomeninio pamato, ant kurio jinai rymo, ir jinai pamatiniai nepersimaino per mėnesį arba per du mėnesiu. Laipsnis demokratinės dvasios jeib-kurios valdzios

yra matuojamas tuom, kokią poziciją užima gaivalai, paturintieji valdžią. Visa tat supranta ir jaučia visi, kurie turi drąsos pažiūrėti teisybei į akis. Jeigu Omsko valdžia būtų demokratinė, tai, šiaip ar taip, nebūtų reikalo apie tai teirautis per kabelį. —“Tolimųjų Rytų Apžvalga”.

Moterų Socializavimas Rusijoje

Griežtai atmetama žioplų prasimanymai.

Tarp apkaltinimų prieš Sovietinę Rusiją, kuriuos taip uoliai visose šalyse platina kapitalistų spauda, kvailiausias ir žiopliausias yra tas, kuris buvo plačiausiai paskleistas, butent visiškai beprotiškas melas, kad Sovietinė Rusijoje moteris buvusios susocializuotos (į visuomenės nuosavybę paimtos). Nė vienas kitas melas apie Sovietų Rusiją nebuvo taip išbujojęs, kaip ši šlykšti kvailybė, nuo kurios stojasi plaukai ant galvos visiems siaurapročiams, nes tų žmonių akyse Sovietinė Rusija yra velnio tvarinys. Mes galime tikrai parodyti, kaip ta nesąmonė atsirado.

Buržuaziniame laikraštyje “Zaria Rossy” (“Rusijos Aušra”) balandžio 17 d. 1918 m. buvo išspaudinta telegrama nuo to paties laikraščio korespondento mažo Chvalinsko miestelyje Saratovo gubernijos; toje telegramoje korespondentas sako, kad tula moteris vardu Fedorova buvo paskelbusi vietinėje “Izviestijų” laidoje planą socializavimui moterų, kurio tikslas, vienoje pusėje, buvo uždrausti prostituciją ir neteisėtus santykius tarp lyčių (gimčių), o antroje pusėje, uždrausti moterų celibatą (“nekaltybę”, bevyrystę) ir priversti kiekvieną moterį ištekt. Fedorovos sumanyme pasakyta, kad Petrogrado gubernijos miestuose Lugoje ir Kolpine toks planas jau būtų įvykintas. Rodos, nereikėtų nė paaiškinti, kad visas tas dalykas yra vaisius išsivaizdinimo (vaidentuvės) tos gerbiamos, bet nežinomos ponios ir kad nei dviejose

minėtose vietose, nei jokiaj kitoj vietoj Rusijoje nebuvo įkūnytas toks sumanymas.

Paimta, pažiūrėta į tą juokingą nežinomosios ponios sugalvojimą ir palaikyta už juokų pasaką, ir niekas į tai neatkreipė rimtai atydžios.

Laikraštis “Rusijos Laisvė” (“Svoboda Rossy”) balandžio 14 d. išspaudino pastabą, sulig kuria privatis laiškas buvęs gautas iš Saratovo ir tame laiške buvęs pasakyta, kad Saratove anarchistų grupė priėmusi rezoliuciją, reikalaujančią, kad miestas socializuotų moteris. Bet apie tą rezoliuciją nebuvo jokių kitų žinių, tik nurodytas privatis laiškas minimame laikraštyje.

Visas dalykas todėl, atrodo savotiškos rūšies juokų pasakėlė, išspaudinta kokionors laikraščio “margumynų” špaltoj.

Du viršminėtu faktų tėra vienintėliu du daiktai, iš kurių galėjo atsirasti ta žiopla pasaka, kuri atvėjų atvėjais ėjo per pasaulio kapitalistų spaudą ir išsivystė į begėdiškiausią primetimą Sovietinei Rusijai. Mus tik stebina, vienoje pusėje, nedora valia, o kitoje pusėje lengvatikystė, ačiu kuriai galėjo tokia nesąmonė taip toli nueiti ir taip daug domos pritraukti. “Daily Telegraph’o” Stokholmo korespondentas net nesidrovėjo pranešti tikrus žodžius (tekstą) to pramanyto nutarimo; jis net iš savo galvos pramano scenas, kurios, girdi, įvykusios vienoje ar kitoje gubernijoje, kuomet tas nutarimas pradėta kundyti gyvenime. Šiuom mes apreiškiame, kad visi tie pranešimai tai yra gryni išmislai, tiesiog prieštaraujanti teisybei. Niekur Sovietų Rusijoje nebuvo parašytas įsakymas, paverčiantis moteris šalies nuosavybe arba socializuojantis į šiasias.—Rusų Telegrafo Agentūra.

(Iš “Sov. Russia)

Visuomenės Perversmai Pagal Proletariato Pasauliožvalgą

ANUPRAS A. KARALIUS.

(Tąsa)

KAPITALISTŲ KLESA.

Kada jau trustai ekonominiai ir politiniai valdo šalį, kapitalistų klesa tapo pilnai parazitinė. Pramonijos koncentracijai panaikinus konkurenciją, žuvo ir pagrindas, ant kurio išaugo kapitalistų klesa. Kada jau sandomas triušas atlieka visą reikalingą pramonijos darbą, ji tapo galutinai nereikalinga. Ir kada kova išnyksta iš kapitalistų tarpo, jie puola moraliai ir protiniai ir slenka į gyvą supuvimą.

Konkurencija pramonijoje skaldė kapitalistų eiles, vertė juos naikinti savo priešus ir prie pasisekimų žengt per pamuštųjų lavonus. Kada technikos pervartų eilės labiau tobulino darbo našumą, kapitalistams budavo vis sunkiau suprast iš kokių šaltinių plaukė jų turtai. Iš to kilo gyvenimo aplinkybės, kurios auklėjo kapitalistuose abejonę, prietarus ir mifiškus papročius. Per tai jie turėjo pulti protiškai ir morališkai.

Spekuliacijos ir gemblieriavimai, kurie buvo kapitalistų pramonijoje ir vaizboje, kasdieniniai užsiėmimai, daug prisidėjo prie jų protinio ir moralio puolimo. Pasisekimai ir nepasisekimai jiems įvykdavo nesuprantamai. Tankiai pasitaikydavo taip, kad neišsilavinęs ir nedaug patyręs spekuliantas išlaimėdavo didelius turtus, o profesionalas, kurlam visuomet sekdavosi, pralaimėdavo daug savo turto. Iš to atsirado pas juos tikėjimas į burtus. Kaip ve: spėjimas su nykščiais ir laikymas triušio kojos kairioje rankoje laike spekuliacijos. Pasisekimai ir nepasisekimai skverbė į jų protus dar didesnius darbus. Jie labiau tyrinėdavo kaip tie burtai buvo išpildomi, kaip tikrai žinot, kaip nuburt pasisekimą. Kredito arba paskolų davimai, kurie leisdavo kai-kuriems pralobti, o kitus nustumdavo į bankrutą, kur daugelis už pražudymą paskolų ir už "graftus" papildavo į kalėjimus, arba nusigyvenę nuslinkdavo į val-

katų, kriminalistų ir bepročių eiles, tvėrė juose viens kito neužsitikėjimą ir tikėjimą į viršgamtiškas pajiegas. Apsigavinėjimai viens kito, intrigos, šarlatanizmas ir graftai keldavo tarp jų tokius skandalus, kuriuos raganiai, burtininkai ir net teismai malšindavo. Šitokios gyvenimo aplinkybės neišvengtinai darė kapitalistus prietaringais ir mystiškais. Jų gyvenime augo baubai.

Darbas, kuris sutvėrė didelius turtus, kapitalistams buvo svetimas ir nesuprantamas. Bankinė nota, kuri yra tik popiergalis, kapitalistams, kurie su ja gali įgyt ką jo kuno jausmai trokšta civilizuotame pasaulyje, yra galybė, yra tai dievas, kuris juos peni kaip tuos oro paukščius, kurie nesėja, nearia, nepjauna ir į kluonus nekrauna, o vienok gyvena.

Šitokios gyvenimo aplinkybės neišvengiamai daro kapitalistus protiniais ir moraliais ubagais. Kadangi drąsa, vikrumas, proto gabumai ir savęs išizadėjimas del principų tobulinasi tik pas tuos žmones, kuriuos gyvenimo aplinkybės verčia kovot ir rišt naujas gyvenimo užduotis.

Kada jau trustų valdymo laikotarpyje kapitalistai be jokių rūpesčių ir pastangų ima dideles privatinės nuosavybės įplaukas, jie visai tapo tinginių ir dykaduonių klesa. Ji plėtojosi paveldėjystės keliu. Kudikis vystyklusose kaip ir suaugusis turi lygią teisę prie turtų.

Vergijos gadinėje, kada valdančioji klesa turtams susikuopiant tapo visai parazitinė ir kada ji nebuvo panaikinta, įvykdavo jos istorinis išrišimas. Mat, vergijos gadinėje prie jos visuomenės ekonominių santykių, negalėjo išsivystyt naujas dirbimo budas, kad panaikinus vergijos valdančią luomą ir leidus visuomenei žengt pirmyn. Del šitos priežasties garsios Asirijos, Babilonijos, Egipto, Graikijos ir Romos civili-

zacijos, kada visuomenė pasiekė savo augščiausio išsiplėtojimo laipsnio, nuopuolė į supuvimą. Baudžiosios galybės valdančioji kleso taip pat pasiekė tokį išsiplėtojimo laipsnį, kur jos viešpatavimas darė visuomenės pažangą negalimu, bet prie feodalizmo visuomenės ekonominių santykių išsivystė naujas dirbimas, kuris išauklėjo naują žmonių luomą, buržuaziją, kuri nuvertė valdančiąją parazitinę aristokratijos klesą ir pastatė kapitalistinį visuomenės surėdymą, pritaikytą prie naujų gyvenimo aplinkybių. Kapitalizmo galybėje taip pat prazūtis laukia kapitalistinei klesai, nes revoliucinio proletariato, kuris yra pažangi žmonių kleso, eilės auga. Panaikint ka-

pitalistų klesą yra proletariato istorinis pašaukimas.

Sokratas ir jo Mirtis

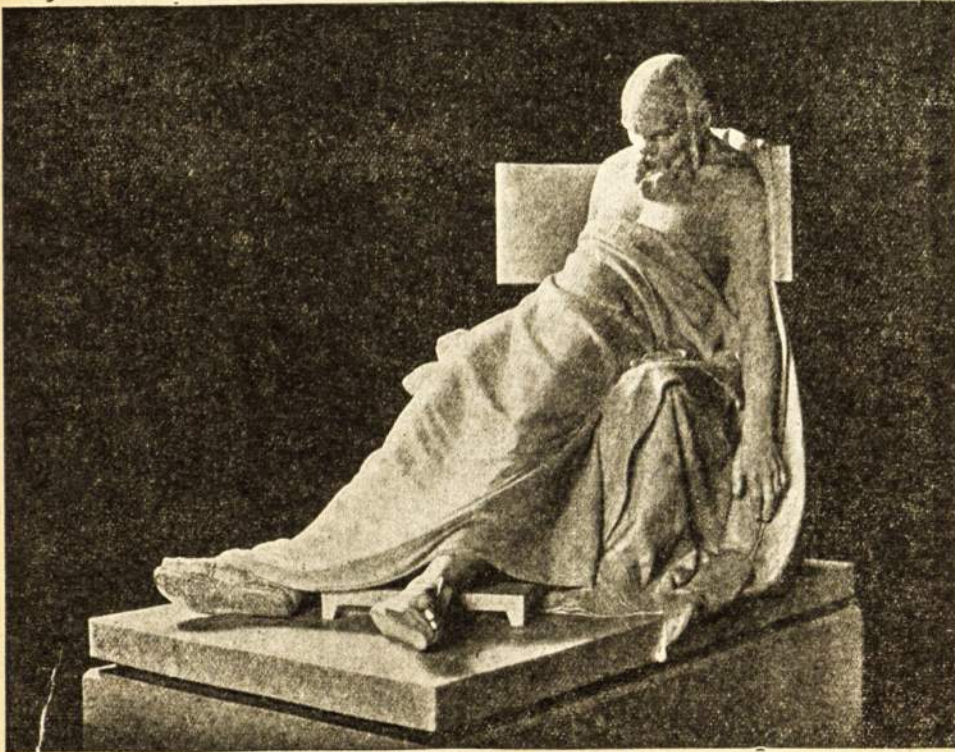
Senovėje Graikijoje (Athenuose) gyveno didžiai išmintingas žmogus (filosofas), vardu Sokratas. Jauni žmonės iš visų šalių žemės ėjo pas jį išmintingumo mokintis; ir jisai pasakojo daugelį gražių dalykų, ir pasakojo aiškiai-suprantamai, delto niekam ir niekada nenusibosdavo jo klausytis.

Vieną vasarą Sokratas pasidirbo sau stubą, kuri buvo taip maža, kad jo kaimynai ėmė stebėtis, kaip jis jai gali but patenkintu.

—Kame priežastis — klausė jo,—kad tu toks didelis žmogus ir pasidarei taip mažą sau stubą?

—Nieko tame nėra stebėtino, sakė jis, — bet tokią mažą vietą, kokia mano stuboj randasi, aš bučiau laimingas, jei galėčiau ją pripildyti pilną tikrų draugų.

Vertė Ivonėlis.

Sokrato Mirtis.

Sokratas, didis Graikijos filosofas, gimęs netoli Athenų miesto 469 metais prieš Kristų. Nuteistas mirtin už bedievybę arba religiskias persitikrinimus. Ypatingai už tai, kad jis mylėjo teisybę ir drįso ją skelbt tų laikų vargo žmonėms. Išpildydamas teismo nuosprendį, nusnuodijo 399 metais prieš Kristų, budamas 70 metų amžiaus.

Užmušimas Žannos Laburb

Žemiau talpinamas aprašymas apie užmušimą d. Žannos Laburb buvo patalpintas Maskvos dienraštyje "Pravda". Tą aprašymą pridavė d. Ratkovskis, serbų komunistas, kuris taip-pat buvo pasmerktas tokiam likimui, kaip ir kiti draugai, tarpe kurių buvo ir Laburb, bet stebuklingu būdu ištruko iš budelių rankų.

—o—

Ž. Laburb, anot Briusselio laikraščio "L'Ekspluat"—prancuzė, filosofijos daktarė Paryžiaus universiteto. Pasak Amerikos laikraščių korespondento I. Don Levino, Ž. Laburb buvo žymi komunistė, vienu tarpu gyvenusi Maskvoj, vėliau nuvykusi Odesson ir buvo čia tuo laiku, kada talkininkai užėmė miestą. Jinai buvo areštuota sykiu su kitais draugais ir 3 d. kovo žiaurių budelių nugalabinta.

Seka d. Ratkovskio pilnas papasakojimas:

Kovo 2 d. apie 10½ val. vakare aš sėdėjau su d. Laburb, senuke Leifman, jos trimi dukterimi: Reveka, Viera ir Gesa ir su svečių L. Švecu. Kai-kurie mokinosi prancuzų kalbos lekcijas, kiti skaitė. Netikėtai atsiveria durys ir į kambarį įpuola 10 apginkluotų žmonių. Tarpe jų buvo 2 generolai, 2 pulkininkai, 2 paprasti kareiviai ir 4 prancuzų oficeriai. Rusų buvo 5 valdininkų formose ir vienas civilėse drapanose. Tris prancuzų oficeriai buvo pėstininkų formoj ir vienas jureivio. Įpuolę į kambarį, jie sušuko: "rankas augštyr" ir ištiesė revolverius link mūsų. Mes iškėlėm rankas ir atsistojom. Vienas oficerių puolėsi ant manęs žodžiais: "Sakyk, kur pinigai, kuriuos atsivežei iš Maskvos, o jei ne, tai sušaudau!" Aš atsakiau: "Šauk, jeigu turi galę, aš ne bails, aš serbas. Aš nežinau jokių pinigų". Jis paėmė nuo manęs revolverį ir keikdamas pradėjo jieškot. Iškraustė kišenių, atėmė visus dokumentus, visus pinigus, paėmė laikrodį ir pradėjo tyrinėti,

kuom užsiimu aš, d. Laburb, L. Švec'as, ir kas mes esam. Mus gerai nučystijo, paėmė visas popieras, atvirutes, dokumentus, net nuo senukės atėmė visus pinigus. Senukė pradėjo verkt, o jie rėkė ant jos: "Tylėk, sušaudysiu, niekše". Viską išmėtė po kambarį, o paskui surišo mums rankas ir pradėjo tęst pinigų jieškojimą, sakydami: "Jeigu nepasakysit, vistiek mes rasim, sienas išgriausim, o rasim". Pas d. Laburb atrado įvairių popierių, laikraštį "Komunistą" prancuzų kalba ir dvi kvitas. Vienas oficerių pasakė generolui: "Turbut tai visa gauja". Surinko viską, ką atėmė. Pinigus padėjo į kišenių, o visą kitą sudėjo į pintinę, kurią atsivežė bemedžiodami. Paskui nuėjo į daržinę, išlaužė spyną ir atradė ten pernykščios bolševikų literatūros, tarė: "Niekšai, šitą literatūrą jie, turbut, iš Maskvos atsivežė". Gesė sako: "Tai pernykštė literatūra". O jie sako: "Mes ne kvaili, matom, kad nauja literatūra". Visi buvo ramūs, tik senukė neteko jausmų ir parpuolė.

Tulam laikui praslinkus kambarius užrakino, senukę nuvežė, o mus pėsčius vijo Puškino gatve į komendanto namus. Atvedė mus ant trečio augšto, pasodino tris žingsnius atstui viens nuo kito. Moterims atrišo rankas, o mums ne. Paskui vijo iš vieno kambario į kitą,—vieną prancuzų kareivį-komunistą, paskui išvijo iš kambario dvi moteris ir tris vyrus, kurie taip-pat buvo areštuoti, bet pirma mūsų. Paskui paėmė tyrinėjimui inžinierių Eliną ir pradėjo mušt; mušė taip, kad jis visas apsiliejo kraujais. Paskui paėmė kitą areštuotąjį ir taipgi žiauriai mušė. Vėliau prieina vienas oficerių prie durų ir rėkia: "Ponas Mišel, meldžiame" (rodo pirštu). Pašauktąjį tyrinėjimui (pirmininką prancuzų kuopos) Mišelį, pradėjo mušt taip žvėriškai, kad senukė Leifman apalpo. Viena moteris pasakė: "Tai blogiau, negu prie senos valdžios".

Vienas oficerių suriko: "Tylėk, mes jums duosim laisvę, niekšai-revolucionieriai!"

Kuomet aš paklausiau vieno pulkininko—"už ką čia muša", jis atsakė: "Aš nežinau, aš čia visai pašalinis. Čia šeiminkauja prancuzai". Tuo laiku vienas prancuzų oficerius priėjo prie manęs ir kirto du sykiu per veidą, šaukdamas "tylėk". Ištyrinėjus d. Švečą, kurį taip-pat sumušė, buvo mano kaleina. Aš įėjau į tyrinėjimo kambarį. Ten prie stalo sėdėjo rudas senukas 55-60 metų ir du prancuzų oficeriai. Po kairėi sėdėjo du aristokratai, užpakalyje stovėjo keletas oficerių rusų ir prancuzų (keturi ar penki žmonės). Mano rankos buvo surištos. Buvo sekamas tyrinėjimas:

—Kas tu toks?

—Aš serbas.

—Tu niekšas, o ne serbas.

—Aš ne niekšas, supraskite, aš serbas.

Jis suriko ant menės: "Nerėk! Kaip liuosai da stovi!" Aš atsakiau, kad man nėra ko bijotis.

—Aš duodu jums penkias minutes laiko, jeigu jūs doras serbas, jūs turit pasakyt mums, kad jūs turite bendro su prancuzais ir su šia publika. Atminkit, kad mes jus paliuosavom nuo vokiečių, Serbijos priešų.

Aš atsakiau: Ačiu jums, ponai oficeriai, už paliuosavimą. (Manau—na ir begėdžiai). Bet aš negaliu pasakyt, nors jūs man duotumėt ne 5, o 10 ar 20 minutų laiko. Nuo manęs jūs nieko neišgausite, o jeigu jūs norit mane užmušt, tai imkit revolverį arba peilį ir užmuškite mane".

Prancuzų oficeriai pasakė, kad jie manęs nemuš, ir nuvedė mane į kitą kambarį, kuriame buvo tie, kurie buvo sumušti. Vienas draugas gulėjo ant grindų, visas kruvinas, kiti taip-pat buvo kruvini. Man atrišo rankas: aš atsistojau ir žiūrėjau per duris. Tuoj pas mus į kambarį įėjo trys prancuzų oficeriai ir vienas rusas. Vienas prancuzų priėjo prie d. Mišelio ir pradėjo su juom apie ką-tai kalbėt, paskui oficerias kirto d. Mišeliui keletą sykių į galvą ir koja spyrė į pilvą. Drg. Mišel par-

puolė ir iš skausmo verkė kai kudikis. Vienas oficerias ir ponias, matomai pati kokionors buržujaus, eidami per kambarį žiūrėjo ir juokėsi.

Vėliau Mišelį, Eliną, Švečą, da vieną draugą, kurio vardo nežinau, mane ir Gesę varė link durų.

Prie durų mus laukė apginkluoti oficeriai ir keletas kareivių. Mus nuvedė žemyn, sustatė po du į eilę ir vijo gatve. Ten stovėjo du automobiliai. Į pirmą automobilį pasodino Mišelį, jaunąjį draugą ir mane. Kitus tris pasodino į kitą automobilį. Atlydėjo mus iki automobiliumi pulkas oficerių, apsiginklavusių revolveriais ir bombomis. Tų apginkluotų žmonių prie kiekvieno automobilio buvo po aštuonis. Automobiliai lėkė. Aš paklausiau, kur mus veža, man atsakė: "Į štabą". Aš pradėjau manyt, ką galima daryt, kad išsigelbėjus. Mus nuvezė už miesto, pagal kazarmą, iki antrų žydų kapų. Kuomet privažiavom kapų, oficeriai prisakė: "Stok!" Šoferiai sustojo. Oficeriai liepė automobiliams važiuot atgal, sakydami, kad jie paklydo ir nuvažiavo ne ten, kur reikia. Kuomet automobiliai pavažiavo atgal, vienas oficerių paklausė mus ar yra pas mus ginklų, o vėliau iškraustė mane ir draugą. Persitikrinę, kad pas mus nieko nėra, jis paliepė šoferiui prigesint žiburius. Jie ėmėsi darbo. Aš supratau, kad tuojaus mes busim sušaudyti.

Aš nutariau veikt. Pagriebęs kairęją ranką oficerio revolverį, tiesiųjų ranka aš kirtau jam į veidą taip, kad jis pargriuvo prie kitų; aš iššokau iš automobilio ir nubėgau. Tuoj pradėjo šaudyt į mane iš abiejų automobilių, bet nepataikė. Aš bėgau, įpuoliau į duobę, atsikėliau ir vėl bėgau. Budeliai visą laiką šaudė į mane. Pribėgęs iki kapų sienos ir peršokęs ją, aš pasijutau ant kapų.

Tuo laiku budeliai pradėjo kruvinąjį darbą su savo aukom. Šaudymas tęsėsi 15-20 minutų.

Aš ėjau toliau. Nuo kapų aš pasijutau ant lauko ir ėjau link miesto. Pakeliui

susitikau su prancuzų kareiviais: aš pasislėpiau kieme. Kaip tik aš išėjau iš kiemo, pamačiau važiuojant iš miesto automobilius. Aš vėl pasislėpiau į kiemą. Žiuriu: automobiliai tie pats, kurie vežė mane, o dabar vežė penkias moteris: d. Laburb, senukę Leifman ir jos dvi dukteris, Reveką ir Vierą ir inžinieriaus Elino moterį, kursistę. Ir ištikrųjų, po tulam laikui girdėjosi smarkus šaudymas.

Antrytojaus laikraštį "Odesskije Viedomosti" buvo patalpinta sekama žinutė: "Nelaimingas atsitikimas. Apie 2-3 val. naktį buvo girdėtis šaudymas netoli žydų kapų. Buvo pasiūsta burys kareivių (patrulė), kuris nieko nerado. Tik už tulo laiko pro patrolę pravažiavo du automobiliai su civile publika ir apginkluotais kareiviais. Prašvitus buvo atrasta prie antrųjų žydų kapų 10 kunų: 6 moterų ir 4 vyrų. Nelaimingųjų kunus nuvežė į "morgą" ir priseigė kiekvienam prie krutinės popierėlę su užrašu: "Nežinomas".

Gyventojai sujudo: prasidėjo protestai prieš šaudymus. Darbininkų judėjimas kasdien vis didinosi. O tuotarp, kiekvieną dieną areštuotavo po keletą darbininkų ir grudo į kalėjimus; vesdami areštuotąjį, tankiai paleidę keletą žingsnių pirmyn, nušaudavo ant gatvės. Laikraščiuose budavo paskelbta, kad tiek ir tiek sušaudyta, bandant areštuotiems pabėgt.

Laidotuvėse keturių sušaudytų geležinkelinių darbininkų,—darbininkai ėjo giedodami: "Jūs žuvote kovoj" ir su raudonom vėliavom. Vyriausybė norėjo išvaikyti minią, bet negalėjo. Subjauruoti iki nepažinojimui kunai žuvusiųjų draugų naktį buvo pavogti ir nunešti ant kapų. Darbininkai demonstratyviai ėjo ant kapų juos laidot, bet buvo išvaikyti. Kovo 5 d. buvo alkanų moterų demonstracijos.

—o—

Baigianties kovo mėnesiui Odesos gyventojų nepasitenkinimas pakilo iki augščiausiam laipsniui. O balandžio 5 d. talkininkų kareiviai apleido Odessą.

Vakar ir Šiandie

Parašė Maksim Gorki.

Vakar buvo didžioji diena melo.—Paskutinė diena jos galios.

Nuo senovės siulas po siului, nelyginant vorai, žmonės rupestingai mezgė tvirtą tinklą atsargaus gyvenimo, vis labiau permerkdami ją melu ir godumu. Neuzginčijama tiesa skaitėsi bjauriausias melas: žmogus turi maitintis kunu ir krauju savo artimo, o įrankiai paminimo—įrankiai kovos su gamta—turi tarnaut kaipo įrankiai pavergti žmogų.

Ir štai, tuo keliu einant, priėjo iki negirdėtos Europinės karės; duslus jos gaisras susyk apšvietė visą bjaurų plikumą seno, didelio melo, ir mes matom: senas svietas išjudintas iš pamatų, išsprogdintas, jo tamsios paslaptys atidengtos, ir šiandie net akli, praregėję, mato visą bjaurumą praeities.

Šiandie—baisi diena atsilyginimo už melą, kuris viešpatavo vakar.

Žmonių skausmų sprogimo spėka suardytas supuvusis gyvenimas; ir jo jau negalima atnaujinti ant senų pamatų. Ar visa, kas sena užmušta? Ne. Jis bus užmušta rytoj.

Šiandie daug baisaus, bet viskas paprasta ir suprantama. Argi tai nepaprasta, kad žmonės užnuodyti smarkiais nuodais galios,—alkoholiu ir sifiliu,—negali but tvirti dvasioje? Argi nepaprasta, kad žmonės vagia,—jeigu vogimas buvo pamatiniu įstatymu vakarykščios dienos? Paprasta yra užmušinėti desėtkai, šimtai ir tukstančiai žmonių po to, kaip bėgyje keturių metų mes pripratome užmušinėti jų milijonus. Kas buvo pasėta vakar, negalėjo neišaugti šiandie: baisi rytojaus diena, bet ne ji pagimdė žiaurumą. Blogumas susitveria žmonių triusą,—niekas neatsiranda be mūsų. Tarp likusių griuvėsių aiškiai matyti viskas, kuom jinai buvo surišta ir sulipyta, ir viskas, kas slėpėsi širdyse pavergtųjų

žmonių,—šandie piktinasi jie prieš paver gimą. Stovi plikas prieš istorijos veidrodį žmogus, kaip žvėris, degdamas užsilikusio nereikalingo keršto ugnim,—daug galima būtų pasakyti blogo apie šios dienos žmogų.

Bet reikia atmint, kad perdaug šviesi diena, ir delto taip tiršti šešėliai. Reikia suprast, kad šandie dulkėse, mišinyj griuvėsių jau prasidėjo didis darbas liuosavimo žmonių iš tvirto, geležinio praeities tinklo; darbas baisus ir sunkus, kaip gimdymo skausmai, kad vakarykščias blogas prigryvena savo paskutines valandas sykiu su žmonėm vakarykščios dienos.

Atsitiko taip, kad pryšakij žmonijos į paskutinę kovą už teisybės idealą eina tie kovotojai, kurie mažiausia prityrę ir silpni,—rusų žmonės, žmonės atsilikusios šalies ekonominiai ir kultūriniai, žmonės nukankinti praeities daugiau už kitus. Vakar da tik visas svietas laikė juos už puslaukinius, o šandie jie, kuone mirdami nuobado, eina prie pergalės ar mirties liepsnojantčiai ir narsiai, kaip seni, pripratę kovotojai.

Kiekvienas, kuris tvirtai tiki, kad nepergalimas siekimas žmonijos prie laisvės, gražumo ir išmintingo gyvenimo,—ne tuščia svajonė, o pilnai realė spēka, vienatiniai galinti tvirt naujas gyvenimo formas, kad toji spēka—tai tikras vairs, kuriuo galima pakreipt pasaulį,—kiekvienas doras žmogus privalo pripažint visasvietinę reikšmę tų darbų, kurie atliekami doriausių Rusijos revoliucionierių.

Tai, kas dedasi dabar Rusijoje, turi but suprantama, kaip milžiniškas bandymas paverst į gyvenimą, paverst darbu didžias idėjas ir žodžius, pasakytus žmonijos mokytojų, Europos galvočių. Vakar socialistinė Europos mintis mokino rusų žmones galvot, šandie rusų darbininkas dirba užviešpatavimui (garbei) Europos minties.

Ir jeigu teisingi Rusijos revoliucionieriai, neskaitlingi, apsupti priešais, nukankinti badu,—bus pergalėti, tai pasekmės tos

baisios nelaimės sunkiai užguls ant pečių visų Europos revoliucionierių, visos darbininkų klesos.

Už šitą nelaimę,—jeigu ji atsitiktų,—prisieis atmokėt savo krauju ir gyvastim, kas nejaucia, nesupranta baisios kovos, kurią kasdien veda rusų darbininkai.

Dora širdis—nėsudreba, dora mintis nepasiduoda prigavingiems nusileidimams, dora ranka nepails dirbus, kol širdis plaka,—rusų darbininkas tiki, kad jų minties broliai neduos užsmaugt Rusijos revoliuciją, neleis atgimt tam, kas mirtinai sužeistas ir dvėsta, nyksta ir išnyks,—jeigu didžios užduotij buvo suprastos revoliucinės Europos minties.

(Iš "N. Mir.")

Be namų.

Ar ilgai taip bus?

Darbininkai, kurie pastatė didžiausius namus, palocius, dirbtuves, garlaivius, traukinius, orlaivius, ištiesė geležinkelius,— žodžiu, viską padaro darbininkai, ką tiktai pasaulio žmonijai daugiau ar mažiau yra reikalinga. Darbininkai, kad galėtų kaip nors palaikyt savo gyvastį, priversti stot prie kokio-nors darbo, kad ir būtų tas darbas pavojingiausias sveikatai ar gyvasčiai. Darbininkai priversti dirbt naktimis ir dienomis po 10, 12 ir daugiau valandų. Dirbdami tokį ilgą laiką, negali pasilsėt, nes pasilsiu visai mažai telieka laiko. Negana, kad jie už tą ilgiausį laiką mažiausiai gauna užmokėt, bet galima sakyti, kad jie ir negyvena ant žemės, arba kad ir gyvena, tai daugiausia tik nakties laiku. Dienomis jie kaip ir negyvena, nes su tamsa nueina į darbą, tamsoj pargrižta nuo darbo. Darbininkai saulės nemato, jie visados prirakyti prie sunkaus darbo.

Ką-gi gauna darbininkas už savo tokį sunkų darbą?

Gauna mažiausį atlyginimą, už kurį vos tegali palaikyt skurdų gyvenimą. Nežiurint, kad darbininkai pastato dailiausius rumus ir vidų išrengia brangiausiais divonais, bet jie ten neprileidžiami gyventi. Rumuose gyvena dykunai žmonės, kurie užlaikomi darbininkų darbo produktais, kurie pagamina jiems gerovę bedirbdami kiauras dienas ir naktis be žmoniško pasilsio.

Darbininkai, kol dar sveiki, tvirti fiziškai, tol dar esti geri dirbtuvių užveizdoms, bet kuomet pasęsta, liekasi be sveikatos, tuomet buna visai nebeįleidžiami dirbtuvėn, ir tada gali stipt kur-nors patvoryj,—tada ponui nebereikalingas. Arba užstojus bedarbei, darbininkui prisieina visai badmiriauti. Atsiminkim, pavyzdžiui, bedarbės laikus 1914 metais. Liudna darosi, kai įsigilini į tą badmiriavimo bedarbių metą. Išėisi anksti ryte, kad apėjus daugiau dirb-

tuvių ir kad susiradus sau "laime"—gaut darbą nors apsigynimui nuo mirties nasrų. Nubėgi prie vienos dirbtuvės ir jau randi keletą šimtų arba ir tukstantį nuskurusių, apšepusių, suvytusių veidais, akimis įdubusiomis, baisiai suvargusių darbininkų. Pas juos nepamatysi apsireiškiant ant suvytusių veidų nors kibirkštėlės linksmos šypsos, visi rodosi kaip apmirę. Tik retkarčiais, nelyginant kaip jurių bangos iš-tiktas žiauraus vėjo, iš krutinės išsiveržia balsas: "oi!"

Ir taip ta, nelyginant vaikščiojančių lavonų, bedarbių minia, niukso prie dirbtuvės vartų, laukiant išeinant "gailestingojo darbdavio" ir paimant prie darbo. (Paprastai, tame bedarbių laikmetyj, jeigu kada reikia bent vieno darbininko, tai darbdavis išėina tarp dirbtuvės vartų ir tēmija į stovinčią minią; patēmijęs jauną, didelio sudėjimo, raumeningą vergą, paima prie darbo; likusiems paliepia išsiskirstyt, nes daugiau neturįs darbo). Nueisi į antrą, trečią, ketvirtą vietą, irgi tas pats. Šimtais bedarbių apgulę dirbtuvės vartus ir laukia ar nepasauks prie darbo, išsigelbėjimui iš bado nasrų. Nueik į kokį miesto viešą sodną ir ten rasi pilnai apgyventą bedarbiais. Dailiai apsirėdžiusio pono ar ponios nepamatysi. Mat ponams ir ponioms, kurie tik ir gyvena iš tų skurdžių minios prakaito,—peržema ir negarbė vienoj vietoj buti.

Ir taip šių dienų surėdyme tos skurdžių minios bastosi vieta iš vietos, nesulaukdamos nieko geresnio nuo šios tvarkos ponų, kaip tik bedarbės skurdą, vargą ir sunkų jungą ant savo pečių.

Dabar kyla klausimas: ar ilgai taip bus? Ar ilgai proletariatas kęs bedarbių laikmečius ir duosis badmiriaut, negaudamas nė plutos šmotelio palaikymui savo ir šeimos gyvasties. Ar ilgai dar vergaus savo išnaudotojams ir duosis save skriaust. Ar ilgai dar proletariatas nepajudins savo raumeningų, tvirtų muskulų ir nesutraukys vergijos retėžių? Ar ilgai?

S. Pašulnietis.

Idomus Dalykai Mokliškai Išaiškinti

Rašo Al. Margeris.

—Tu, mama, man dažnai pasakoji, kad aš tik pienu maitinausi, kuomet visai mažiukas buvau. Papasakok man, mama, ką nors apie pieną ir iš pieno pagamintus visokius maistus.

—Pienas ir iš pieno pagaminti produktai, vaikeliai, yra jau nuo labai seniai žmonių naudojami. Net seniausi rašėjai kalba apie pieną, sviestą ir surį. Dabartiniuose laikuose vargu tebėra žmogus, kuris nenaudotų pieno ar įvairių produktų, padarytų iš pieno. Visas civilizuotas pasaulis naudoja pieną ir visokius pieninius produktus. Ir pieno industrija bei išdirbystė ar pramonė šiandien yra labai plačiai išsivysčiusi. Šioje industrijoje pagaminama įvairiausių pieno produktai, daugiausiai sviestas ir suris.

—Ar tik karvė mums pieno duoda?

—Ne, vaikeliai. Žinoma, karvės pienas yra daugiausiai vartojamas ir apščiausiai jo yra, bet yra naudojama ir ožkos pienas. Kai kurie sako, kad ožkos pienas yra labai geras kūdikiams. Tie, kurie užlaiko kūdikiams ligonbučius, sako, kad ožkos pienas yra geras maistas kūdikiams.

—Mama, kaip pienas pasidaro pas karvę?

—Pienas išsiskiria arba išteka iš karvės kraujo. Pieno nuo kraujo atskyrimo veikmę išpildo tam tikros dvi didelės gilės.

—Bet, mama, kraujas yra raudonas, o pienas—baltas.

—Matai, vaikeliai, kraujui besikeičiant į pieną, pasidaro labai didelės permainos, o šitoms permainoms veikiant, ir pienas pasidaro baltu skysčiu. Tečiau, jeigu karvė serga, tuomet pasitaiko ir raudonas arba kraujuotas pienas.

—Kaip ten darosi?

—Gilių cėlės, tai labai mažos, vaikeliai, kamaraitės, kurios prirengia arba pagamina pieną iš kraujo. Gilės yra kaip ir minkštos, tai panašus pintims organai, talpiną delikatus audinius kanalėlių, kurie yra iškloti su atidalinimo cėlėmis arba narveliais. Šitie kanalėliai, kurie nueina iki mažų šulinių arba rezervuarų, esančių po speniais, paeina iš kekių arba krūvų, veikiančių atidalinimo arba išskirimo darbą, cėlių. Šitos gilės yra apščiai aprupintos pienu, betgi niekad jos neturi savyje daug pieno. Daugiausiai pieno tada pasidaro, kada karvė yra melžiama. Bet kaip tai pasidaro, pakol kas nesuprantama.

—Mama, tu sakei, kad aš, kuomet mažiukas buvau, tai tik pienu maitinausi. Ar tai reiškia, kad pienas turi visą maistą, kas yra reikalinga mažiukų augimui?

—Taip, vaikeliai, pienas yra pilnutėlis maistas. Jis, matai, susideda iš sekančių substancijų (medžiagų); vandens, riebalų, varškės, baltymo, pieninio cukraus ir pelenų. Yra piene ir kitokių substancijų, bet jos turi piene taip mažą įtalpą, jogei neverta jų čia ir minėti. Abelnas nuošimtis karvės pieno sudėtinių yra šitokis: Vandens yra aštuoniosdešimtis septyni ir viena dešimta dalis nuošimčio (87.1½), o kietų medžiagų yra dvylika ir devynios dešimtos dalys nuošimčio (12.9%), baltymo—septynios dešimtos dalys nuošimčio (0.7%), cukraus—penki ir viena dešimta dalis nuošimčio (5.1%) ir pelenų septynios dešimtos dalys nuošimčio (0.7%).

—Jau, mama, apskukai man galvą su tais savo nuošimčiais. Ką tas žodis reiškia?

—Nugi, vaikeliai, by nuošimtis kokio nors numerio, reiškia tiek šimtinių dalių to numerio. Pavyzdin, aš sakiau tau, kad karvės piene vandens yra aštuonios dešimtis septyni ir viena dešimta dalis nuošimčio.

O tai reiškia, kad jeigu aš dabar paimčiau kvortą pieno ir padalyčiau į šimtą lygių dalių, tai, apleimai sakant, aštuonios dešimts tokių dalių reikštų apėmį vandens, kuris piene yra, o apie trylika likusių dalių reikštų apėmį kitų medžiagų, kurios piene randasi.

—Bet, mama, tu dar ką ten sakei apie dešimtas dalis. Ką jos reiškia?

—Kaip mes galime padalinti daiktą nuošimčiais arba šimtinėmis dalimis, taip mes galime padalinti by daiktą ir dešimtinėmis dalimis. Pavyzdin, jeigu aš duočiau tau obuolį, o tu, budamas geru vaiku, pasidalintum tuo obuoliu su visais. Dabar, mūsų šeimynoj yra dešimts žmonių, ir tu norėtum duoti po biskį obuolio visiems, tai aišku, kad turėtum supjaustyti obuolį į dešimts dalių. Jeigu visiems padalintum po tokią dalį, tai reikštų, jog visi gavo to obuolio po vieną dešimtą dalį. Bet daleiskime, jeigu tu norėtum, kad tik tu ir aš tą obuolį suvalgytum, tai mudviem išeitų po penkias dešimtas dalis arba po pusę (0.5 arba ½).

—Taip paprasta, o aš tečiau nežinojau; net sarmata!

—Matai, vaikeli, nieko nėra stebuklingo; viskas paprasta; tik mums atrodo nepaprasta, kad mes nežinome.

—Bet, mama, ar visos karvės turi tokius nuošimčius savo pieno sudėtinį?

—Ne, vaikeli. Tai yra didelis skirtumas, kaip tarp įvairių karvių veislių, taip ir tarp pavienių karvių. Pavyzdin, karvės taip vadinamos Jersey ir Guernsey veislių duoda labai riebių pieną, o karvės taip vadinamos Holstein ir Ayrshire veislių duoda ne taip riebių pieną. Manoma, kad kartais galima pieną pagerinti, duodant karvei gerą maistą; bet tai yra labai abejotina. Čia, matai, daugiau veikia karvės prigimtis, negu maistas.

—Paaškind man, mama, kaip ten tie riebalai pasirodo piene?

—Riebalai piene yra tarytum labai maži skrituliai arba gumulėliai. Šitie gumulėliai yra taip smulkučiai, kad reikėtų

net šešių tukstančių, kad padarius iš jų eilutę, colio ilgumo. Jeigu tik pienas yra riebesnis, tai šitie gumulėliai yra didesni, jeigu kudesni—mažesni. Pieną leidžiant per separatorių, žinoma, didesni visados patenka sviestan, o mažesnieji patenka pasukosna arba maslionkosna.

—Kas yra varškė?

—Varškė, ar geriaus sakant varškienė medžiaga, yra svarbiausiu nitrogeniniu pieno sudėtinium. Šitoji medžiaga suteikia nugriebtam pienui mėlsvai baltą spalvą. Įdėjus pienan kokios-nors rugšties, varškienė medžiaga atsiskiria. Pieno rugimo veikmei duruojant, iš pieninio cukraus pasidaro pieninė rugštis, kuri ir padaro varškę pilnai sukrekėjusia. Šiandien, vaikeli, daug rugštaus pieno maišoma su sierine rugščia, o gauta varškė išdžiovinama ir daroma iš jos peiliams rankeniukės, biliardiniai sviediniai ir daugybė kitokių daiktų. Be abejo, nereikia užmiršti, kad didžiuma varškės vartojama darymui surio.

—Dabar paaškind man, mama, ką reiškia pieninis cukrus?

—Aš tau, vaikeli, tik išdalies apie tai pasakysiu, o tam tikroj vietoj daugiau paaškinsiu. Kada pienas surugsta, pasidaro išrugų. Leidžiant šitas išrugas išgaruoti, gaunama pieninis cukrus. Tik šitas cukrus padaro pieną saldžiu,—tai aišku. Kada šitas pieninis, kaip jis vadinamas yra, cukrus tampa atskirtas nuo išrugų, tada jis yra panaudojamas įvairių pieninių dalykų išdirbimui, pavyzdin, jis yra vartojamas pagaminimui įvairių kudikiams maistų, taip-pat įvairių medicinų, etc. Ir šitas cukrus yra pagrindiniu išrugų sudėtinium, ką padaro išrugas tinkamomis penėti paršiuskus ir veršiuskus.

—O ką reiškia pieno pelenai?

—Tai yra mineralė medžiaga, kuri atlieka, pieno organes medžiagas sudeginus. Šita mineralė medžiaga yra naudinga augantiems gyvunams, mat, ji parupina viską, kas reikalinga kaulų subudavojimui.

—O kam reikalingos krekenos?

—Tai matai, vaikeli, krekenos dažniausiai atsiranda pas karvę tuoj po veršiuko atsiradimui. Šitų krekenų svarbiausia ypatybė yra turėjimas labai daug baltymo, net trylika nuošimčių. Ir šitas pirmutinis pienas yra labai svarbu veršiukui, nes jis pastumėja žlebčiojimo ar pilvo virinimo darbą ir, aplamai, yra labai svarbiu teliuko gyvybei.

—Mama, ar pienas visados yra tyras ir sveikas?

—Tai, vaikeli daug priklauso nuo karvės sveikatos ir nuo pieno užžiurėtojų. Pieno tyrumas ir gerumas sveikatai daugiausiai priklauso nuo švaraus milžimo, švaraus indų užlaikymo, ir taip toliaus. Reikia saugoti pieną nuo dulkių. Dulkės, matai, visados turi bakterijų, tai yra viencėlių—labai mažų augmenėlių. Žinoma, tokie augmenėliai yra gyvi ir labai veiklūs. Šitie augmenėliai arba bakterijos, jeigu tik prie idealių aplinkybių, tai yra prie jiems patinkamos temperatūros, jie labai greitai dauginasi. Bėgyje tik dvidešimts keturių valandų viena bakterija gali pasidauginti net iki kelių milijonų. Tiesa, mes paprastai nematome šitų augmenėlių, nes jie, mat, yra labai maži. Turi būti labai daug padidinantis stiklas, kad šitas bakterijas pamatytum. Čia reikia tau, vaikeli, pastebėti, kad buvimas piene šitų bakterijų, yra priežastimi pieno rugimo; mat, jos permaino pieninį cukrų į rugštį. Šita rugštis, kaip jau aš esu sakius, yra vadinama pienine rugščia, kuri padaro pieną sukrekėjusiu. Manoma tečiau, kad kartais griaustinis padaro pieną rugščiu. Tai, vaikeli, yra perdėm klaidingas supratimas. Griaustinis šitame atvėjyje jokios įtekmės neturi.

—Paaiškink man, mama, kaip ten yra, kad, sako, pienas kartais buna priežastimi įvairių ligų.

—Pirm, negu pienas gali pagaminti ligas, turi į jį įsigauti ligas platinančios bakterijos. O kad bakterijos padaro pieną įvairių ligų priežastimi, tai tikra teisybė. Štai ve, vaikeli, žalią (nevirintą) pieną ge-

riant, galima užsikrėsti skarletina, džiova, karštlige, cholera ir kiekviena užsikrečiama liga. Musės dažniausiai prinešioja visokių ligų gemalų į pieną; todėl reikia labai pieną saugoti nuo musių.

—Mama, ar pienas gali sutraukti savin įvairius gazus?

—Taip, vaikeli. Pienas gali persigerti gazais iš oro ir paskui net atsiduoti tuo kvapu. Daleiskime, jeigu vieta, kur karvės stovi, niekados nevėdinama, tvanki, tai labai dažnai pasitaiko, kad ir pienas atsiduoda tuo tvanku.

—Kaip yra geriausia apsaugoti pieną nuo bakterijų?

—Yra net keli budai, vaikeli. Jeigu pienas yra laikomas šaltai, be abejo, bakterijos, kad ir įsigauna, tečiau negali veikliai daugintis. Bet tai nereiškia, joguei šituo budu galima visutėliai apsaugoti pieną nuo bakterijų; ne, galima tiktai sulaukyti labai veiklų jų besidauginimą. Laikymas pieno prie žemos temperatūros, tečiau tuomi yra pažymėtinau geru daiktu, kad pienas ilgiau nerugsta ir turi savo prigimtą skonį, vadinasi, buna saldus. Norint betgi visiškai panaikinti bakterijas piene, reikia ar karštį, ar tulus antiseptikus vartoti. Karštis nėra labai parankus visokio gyvio prašalinimui iš pieno. Mat, norint bakterijas karščiu užmušti, reikia pieną kaitinti nemažiaus, kaip prie šimto laipsnių Celsijaus, tai yra šimtalaispnio termometro, arba dviejų šimtų ir dvylikos laipsnių Fahrneito termometro, temperatūros. Bet prie šitokios temperatūros pienas ne tik kad parunda, vadinasi, pridega, bet dar ir įgauna degėsių skonį. Šitokis budas, ar veikmė, bakterijų piene panaikinimui, yra vadinama sterilizavimu. Tai nėra, kaip matai, vaikeli, geras budas. Todėl yra panaudojama kitokis budas arba procesas, suprask, veikmė. O tai vadinama pesteurizacija. Šią veikmę surado garsus prancuzų chemikas Pasteur, užtat ir yra jo vardu veikmė nušaukiama. Pasteuro procesą vartojant, šitai daroma: Pienas šildoma apie dvi-

dešimts minučių prie temperatūros šešios-dešimtys ar aštuoniosdešimtys laipsnių Celsijaus. Žinoma, prie šitokios temperatūros pieną šildant, jo skonis labai mažai buna paliestas, tečiau pačios veikliausios bakterijos tampa išnaikintos. Bet kaip jau sakiau, galima ir antiseptikais bakterijas išgalabinti. Tai reikia dėti pienan tam tikros rūgštys. Dažniausiai yra vartojama

šios rūgštis: borinė rūgštis, salicynė rūgštis, formaldehydas, tai oksiduotas medspiritis, ir benzoininė rūgštis. Apie šitas rūgštis aš tau, vaikeli, kada daugiau paaiškinsiu. Jos tečiau yra daleista vartoti tiktai apyrbotu saiku. Ir tai labai gerai; nes kitaip, pieno pardavėjai visai nepaisyty apie švarų pieno užlaikymą, suprantama, manydami, kad bakterijas galima vistiek išnaikinti.

Visiems Prieinama Mokykla

Al. Margeris.

ATMOSFERA (ORAS)

Terminas atmosfera yra vartojamas pavadinimui gazinio (dujinio) apdangalo, kuris apsupa mūsų žemę; gi terminas oras vartojamas tėra reiškimui apribotos to apdangalo dalies. Abudu terminai bet gi yra dažnai vartojami taip, kad tarytum kits-kitą pamaino.

Šitame straipsnyj aš bandysiu apibūdinti atmosferos klausimą tiktai etnografiniais (istoriniais) faktais. O sekančiuose straipsniuose apšnekėsiu oro (atmosferos) sudėtinius. Kurie ir kurios norite gerai su šiuo dalyku susipažinti, tai skaitykite kiekvieną straipsnį labai atydziai. Pradedu.

Filosofai Aristotelio laikų (350 prieš Kristų) manė, jogei yra tiktai keturi elementai,—žemė, oras, ugnis ir vanduo,—ir kad kiekvienas iš šitų elementų turįs speciales ypatybes. Jie taipgi tikėjo, jogei oras turįs svarumą. Kas del oro, tai bėgyje net šešiolikos šimtmečių labai mažai kas buvo nuveikta. Tiesa, teorijos, liečiančios oro ypatybes, kilo viena po kitos, tečiau jos ir pasiliko tik teorijomis; niekas jų nepatikrino—teisybę sakant, net ir nebuvo tos teorijos galima patikrinti. Padarė šiek-tiek stambesnį žingsnį paskelbęs italų mokslinčius Galileo. Galileo atvaizdino, jog varinis globusas (skritulys), pripildytas oru prie paprasto spaudimo, sveria ma-

žiau, negu pripildytas oru prie didesnio spaudimo. Galileo buvo susidraugavęs su Torricelli, kuris, Galileo'jui mirus, darė toj linkmėj tolimesnius bandymus. Torricelli, darydamas mėginimus, prityrė, kad su paprasta čiulpiamąja pompa negalima vandens pakelti augščiau, kaip iki 33 pėdų, nes, anot jo, vandens kolumna (stulpas) 33 pėdų atsveria oro spaudimą. Iš to jis padarė išvedimą, kad sunkesnius už vandenį skysčius negalima su čiulpiamąja pompa pakelti nei 33 pėdų. Ir jis priparodė, kad jeigu vanduo kyla iki 33 pėdų, tai gyvasis sidabras, kuris yra apie 13 kartų sunkesnis už vandenį, gali kilti tiktai vieną tryliktą dalį to, ką kyla vanduo. O tai reiškia, kad vanduo gali kilti 13 kartų augščiau, negu gyvasis sidabras.

Tečiau teorija, kad oras turi svarumą ir gali laikyti vandenį ar gyvąjį sidabrą barometrinėj dudelėj, nebuvo pilnai priimta, kada Torricelli mirė. Prancuzų mokslininkas Pascal (Paskal) betgi darė visokius bandymus, norėdamas dalyką priparodomai sužinoti. Jis sakė, kad jeigu Torricelli'o teorija yra teisinga, tai iškėlus barometrą, sakykime užnešus ant augšto kalno, gyvasis sidabras turėtų pulti žemyn. Pascal'is taip ir padarė. Jis buvo labai patenkintas, kada patyrė, kad užnešus barometrą ant augšto kalno, gyvasis sidabras puolė

žemyn. Visā dalykā dar geriau prityrē ir patobulino mokslininkas Boyle, airis (1626-1691). Ir aparatā, oro matavimui, jis pavadino "barometru" (Gr. baros, metron).

Per šitā laikā buvo manoma, kad oras yra nesudētinis elements. Bet atējo oro tyrinējimo kita gadynē, ir čia tapo daug nuveikta. Angļu chemikas Priestley ir švedu chemikas (aptiekorius) Scheele metuose 1774 atrado, kad ore randasi elements **degis** (oxygenas). Visā dalykā daug patobulino prancuzu chemikas Lavoisier, kuris prirodē, kad išēmus degi iš oro, pasilieka dar kitas gazas, taip vadinamas **oragamis** (nitrogenas, atrastas 1772 angļu botaniko Rutherford'o). Lavoisier'is prityrē tai su gyvuoju sidabru. Jis, kaitindamas gyvsidabri apribotame oro apēmyj, pastebējo, joguei degiui susijungus su gyvsidabriu, dar pasilieka kitas gazas, nepalaikās degimo, kaip tai kad degis. Angļu chemikas Cavendish (Kevendiš) padarē daugybē įvairių bandymų su oru, tečiaus tiktai Bunsen'as, įžymus vokiečiu chemikas, Le Roy ir Regnault patenkinamai prirodē, jog oras ne visada yra to pačio sudējimo (kompozicijos), ir kad oras negalīs buti elementu, bet turīs buti įvairių gazų mišiniu. Šitie bandymai, padaryti beveik viduryj pereito šimtmečio, pažymi kitā svarbū tarpo laikį atmosferos tyrinējimo.

Taip nusakant, jau musų laikuose, 1895, anglai, lordas Rayleigh ir proefsorius Ramsay, surado ore dar vienā gazā, vadinamā **argonu**. O kiek vėliaus, **heliumas** (lengviausias gazas) ir kiti gazai tapo atrasti atmosferoj. Bet apie tai mes plačiai pakalbėsime straipsnyj "Oro sudētiniai".

Tai viskas, kā aš norėjau pasakyti apie orā, imant jį istoriniu žvilgsniu.

PIPIRAI

ATSAKYMAS.

"Moterų Balso" N 8 tilpo Lakštingalos Vaiko vaizdelis "Tikroji Meilė". Per skaičius jį perbėgau mintimi per savo gyvenime skaitytas apsakas, romanus ir tragedijas ir tariau sau: tai atsitikimas, kad rašėjas, meilės apsakymėlių užbaigė geruoju. Tai yra, kad tikroji meilė ir paliekama tikraja. Paprastai rašėjai tokias apsakas užbaigia jei ne tragiškame vaizde, tai tuomi, kad ta meilė vėjais nueina. Tai turbūt gyvenime taip ir yra. Žinoma, pairimas meilės ryšio buna dažniausia iš vyrų pusės. O vienok, St. Marsas tam pačiam "M. B." num. sako, kad "moteris vieną dieną suteikia vyrui laimę, o kitā, taurę nuodų". Norėtūsi jį pakritikuot ir parodyt šimtus faktų, kad yra kaip tik priešingai.

Bet man išrodo, kad Marsas ir pats tą gerai žino, ir jis taip parašė visai kā kitā manydamas. O gal norėdamas iššaukt moteris į kritikā.

Jeigu ir taip, tai Redakcija savo prierasė jam labai pataikė atsakyt. K. S. L.

Tie katalikai tai, atsiprašant, tikri... na, nesakysiu kas. Jie nepaiso nė dievo, nė grieko. Juk dievas prisakė šešias dienas dirbti, o septintā švęsti. O jie, žinotumėte, kaip rinko (pradėjo 7 d. rugp.) pirmininkā į savo tarybas, tai rinko per šešias dienas ir išgriovė į pusę septintos. Ar tai gražu tokiā švinctvā padaryt? Kad but nors išrinkę, tai da nebut taip pikta, bet dabar, visas biznis tapo atidėtas.

Manding, tai tie asilai tautininkai visā darbā sugadino. Mat, jie vis ten maišosi, kaip sutizęs lapas po aketę.

K. S. L.

APŽVALGA

ITALIJOS MOTERS GAVO LYGIAS TEISES.

Italijos parlamentas pripažino moterims lygias balsavimo teises su vyrais. Didžiama atstovų kalbėjo už pripažinimą moterims balsavimo teisių, bet buvo ir priešingų tam. Ponas Monteguarmeri, padėkime, nurodinėjo, kad neišmintinga esą duoti moterims lygias teises, kada 65 nuosimčiai jų nemoka skaityt nė rašyt.

“Musų moteris da nepribrendusios prie politikos”, šaukė jis. “Jos yra šeimynų motinos ir tegul jomis pasilieka”.

Mat, tas ponas mano, kad moteris, gavusios balsavimo teises nebebus šeimynų motinomis. Sulyg jo išvedimų išeina, kad moters, gavusios teises nuo ryto iki vakarui nieko nebeveiks, vien tik balsuos.

Jis taip-pat pamiršo pasakyti, kiek yra Italijoje vyrų, kurie nemoka skaityt, nė rašyt, vienok, balsuoja. Tai nudėvėti atžagareivių argumentai.

MOTERŲ SOCIALIZACIJA.

Kapitalistams parsidavusi spauda, nebežinodama ko beprasimanyt, kad apšmeižus Rusijos darbininkų tarybų valdžią, buvo prasimanus, buk bolševikai socializavę Rusijos moteris. Vienok, atsirado keletas sąžiningesnių korespondentų, kurie užginčijo tas paskalas.

Vienas jų, Isaac Don Levine “Chicago Daily News” korespondentas rašo iš Rusijos, kad tai buvęs begėdiškas melas ir kad Rusijos žmonės juokiasi ir stebisi iš tokių prasimanymų. Vienok Rusijos kontr-revoliucionieriai negalėdami nuverst Sovietų Valdžios, stengiasi nors šmeižt ir diskredituot ją pasaulio akyse.

Jie butinai stengiasi palaikyt tą pasakalą apie moterų socializaciją ir siuntinėja po įvairias šalis neva dokumentą, parodantį kąd moteris yra socializuojamos.

Tas “dokumentas” yra tai sumankyta korčiukė, ant kurios atspaudinta pranešimas, buk “draugas” Karasiejevas esąs įgaliotas mieste Ekaterinodare socializuot moteris bei merginas nuo 16 iki 36 metų amžiaus. Ta korčiukė užvardyta “Mandatas”. Matyt, kad tą korčiukę rašė ir spauzdino žmogus ne apsipažinęs su rusų kalba ir rašliava, nes tuose keliuose žodžiuose pridaryta daugybė gramatiškų klaidų. Net pačiame antgalvyj “Mandatas” yra stambi klaida. Po apačia padėtas neišlavinta ranka parašas: “Glavkōli Ivašev”.

Paveikslas to neva nufotografuoto “dokumento” tilpo New York Call Sept. 19, 1919.

Iš visa ko matyt, kad yra tai tyčia sufabrikuota korčiukė, kad įkalbėt mažai protaujantiems Amerikos žmonėms, buk tai esą teisybė, kad Rusijos moteris socializuotos.

Ant korčiukės nėra nei datos, kada ji išduota. O žinoma yra, kad miestas Ekaterinodaras buvo metus laiko su viršum užimtas bolševikų priešų ir bolševikai arba tarybų valdžia negalėjo jokių įsakymų ten išdavinėt.

MARĖ SPIRIDONOVA EINA PRIEŠ TARYBŲ VALDŽIĄ.

Daug veikusi ir daug pasitarnavusi revoliucijai Rusijos garsi revoliucionierė Marė Spiridonova, pasirodė neištikima darbininkų valdžiai ir todėl ji buvo areštuota ir teisiama.

“Novy Mir”, rusų dienraštis paduoda ilgą aprašymą jos teismo, bet delei vietos stokes čia viso aprašymo negalima įdėti, todėl paduodame tiktai ištraukas:

“Liudininkas N. J. Bucharinas, laikraščio “Pravda” redaktorius ir Centralinio Ekzekutyvio Komiteto narys, smulkmeniškai nupasakojo, kad savo prakalbose Spi-

ridonova charekterizavusi Sovietų valdžią, kaip kontr-revoliucioniškiausią valdžią pasaulyj, tvirtindama, kad ta valdžia gaivnanti caro režimą ir esanti remiama tais pačiais gaivalais ir institucijomis: pastovia armija, eksstraordinare komisija, kuri yra caro 'Ochrankos' duplikatas, ir dvasiniu ir protiniu stelbimu masių sąmonės vienpusiškos propagandos pagelba, etc..

Revoliucinio Tribunalo nusprendis.

"Tribunalas skaito darodytu, kad Marė Spiridonova, 1919 m., Maskvos fabrikuose ir dirbtuvėse, viešai iškoneveikė Sovietų valdžią ir jos atskirus atstovus, ir savo gudriomis nepamatuotų apkaltinimų ir faktų manifestacijomis diskreditavo darbininkų ir kaimiečių revoliucijos vadus. Savo neatsakominga ir kriminale agitacija tarp darbininkų, kaimiečių ir kareivių, jinai prisidėjo prie disorganizavimo revoliucinių spėkų ir tuo budu nesužiniai pagelbėjo kontr-revoliucionieriams. Tribunalas atlanda, kad Marės Spiridonovos veikimas, kaipo atstovės kairiųjų social-revoliucionierių grupės, yra labai pragaištingas, kadangi Sovietų Rusijos raudonasis frontas nėra pakankamai stiprus ir šalies padėjimas, delei kovos su pasauliniu kapitalistų militarizmu, yra labai kėblus".

Marė Spiridonova.

Iš to pasirodo, kad daugelis taip vadinamų revoliucionierių socialistų yra revoliucionieriais tiktai tol, kol dalykas eina apie vienos ar kitos partijos vadovavimą politikoj, kol neprieina prie galutinio ir jų skelbiamo tikslo, butent socialistiško surėdymo, bet kaip tik darbininkai paima viską į savo rankas, kaip tik tie "revoliucionieriai" pamato, kad darbininkų bus viršus, kad išnaudojimo sistema turės griuti, taip tuoj jie pradeda trauktis atbuli, ir pradeda aiškint darbininkams, kad jie da nepribrendę esą, kad socializmą da negalima vykdyt, nes kapitalizmas da neužtektinai užaugo ir nusipenėjo darbininkų krauju ir prakaitu, kad jam galą padaryt. Mat, jie nori pirma kapitalizmą nupenėti, o paskui jau paskerst.

Ot tai ir darbininkų klesos vaduotojai. Jiems gaila su kapitalizmu atsisveikint. Jie turi be abejo, viltį dar patįs kapitalistais likti ir todėl su tokiu uolumu gina tą supuvusią kapitalizmo tvarką.

SOCIALPATRIOTŲ RUPESČIAI.

Mūsų lietuviški social-patriotai arba menševikai, labai susirupinę kas bus su L. Soc. Sąjunga. Kučinskas ir kiti verkia "Keleivyj" ir "Naujienose", kad, girdi, bolševikai suardė Sąjungą ir nuvedė pas Komunistus, o dabar nori suardyt LMPS. "Keleiviui" prisisapnavo net kokie ten suokalbiai prieš LMPS. ir su didžiausiu rūpesčiu dejuoja apie ardymą LMPS.

Nieko panašaus nebuvo ir nebus. Jokio ardymo nebus LSS., nes ji visa, kaipo čielas kunas eina su Komunistų Partija, išėmus keletą renegatų, kurie galės sau eiti į policijos proteguojamą Soc. Partiją. Kur gi čia tas ardymas? Sąjungai bus daug sveikiau, apsivalius nuo soc.-išdavikų.

Taip-pat ir LMPS. jokių suokalbių nebuvo ir nėra. Visiems yra žinoma, kad LMPS. eina su LSS., todėl nėra nieko stebėtina, kad draugės kalba apie vardo perrainymą. Vardaš, žinoma, nesvarbu, svarbu yra organizacijos pakraipa, o pa-

kraipa LMPS. buvo ir yra radikališka- kai-rioji.

Tegul "Keleivis" ir kiti jo sebrai perskaityt LMPS. pakraipos rezoliuciją, priimtą LMPS. II suvažiavime ir užtvirtintą referendumu, kuri telpa žemiau, tada nespauos apie kokius ten nebutus suokalius.

"Rezoliucija taktikos klausimu".

"Kadangi LMPS. yra darbininkų organizacija, turinti bendrus reikalus su ta darbininkų klesos dalim, kuri eina prie galutinio išsiliuosavimo iš kapitalistiškos vergijos, ir kad greičiau atsiekus savo tikslą, darbininkai, kaip klesa, privalo savo spēkas kuodaugiausia jungt į kruvą. Todėl LMPS. pasizada eit tais pačiais keliais, kuriais eina LSS. ir tarptautinė Socialistų Partija, prie galutinio darbininkų klesos išsiliuosavimo."

"KELEIVIS IR ŠNIPAS.

"Keleivis" num. 36 sako, kad "Mot. Balsas" ir LMPS. V Rajonas meluoja sakydami, kad "Keleivis" sakė, jog prie vieno socialistiško laikraščio dirba šnipas. "Keleivis" kitus melagiais bevadindamas pats meluoja. Štai ką jis sakė apie tą šnipą num. 25 š. m.:

"Nors, kaip sakēm, prie socialistų jis kaip gyvas nebuvo prigulėjęs, tečiaus redaguojamas jo laikraštis skaito save tikriausiu darbininkų apgynėju ir kartais kursto darbininkus tiesiog prie sukilimo".

Na, ar čia ne pasakyta, kad tas laikraštis skaito save darbininkų apgynėju, reiškia socialistišku ir kursto prie sukilimo? Visi žino, kad "Darbininkas" nekurstys prie sukilimo, bet taip yra manoma apie socialistiškus laikraščius.

Ir kas čia meluoja, ar ne "Keleivis"? Ką "Kel." mano atsiekt su savo išsisukinėjimais? O kad neturėdamas prirodymų, įtaria žmogų, tai "Kel." elgiasi taip, kaip tos "bobos" liežuvninkės.

Ten-pat "Keleivis" bando įkalbēt, buk "Draugas" darē tik daleidimā, kad Gabrys gali paskelbt, kad vienas Lietuvos ministerių yra šnipas. Čia jau aišku kad "Keleivis" nori apgint ministerį šnipą. Kodel "Keleivis" nepaduoda ištraukas, kas buvo rašyta "Draugo" N 145, bet tik daro ištraukas, ką "M. B." redakcija apie tai pasakē. Ar gali but didesnis veidmainiavimas? Štai kas buvo rašyta "Draugo" num. 145 š. m. apie tą šnipą:

"Buvusius caro šnipų sąrašus dabar turi bolševikai. Bedraugaudamas su jais p. Gabrys gal kada nors dar apgarsins, kad vienas iš p. Smetonos paskirtų ministerių kitados buvo caro šnipu. P. Gabrys ir jo šalininkai tuomi naudosis, griaudami Tarybų ir Prezidento garbę su visa Lietuvos tvarka. Bet mes žinome, kad p. Smetona niekuomet nebutų daręs šnipo-ministru, jei butų turėjęs nors mažiausią įtarimą. Prezidentas ministrus renka be stebuklingos Dievo pagelbos, nestebėtina, kad gali ir apsirikti. Jei butų žinojęs, pirma laiko prezidentas tokiam butų antausį davęs, o ne ministro portfelį".

Na, ir "Keleivis" bando įkalbēt savo skaitytojams, kad tai buvo tiktai daleidimas. Ar tai ne begėdiškas caro šnipo užtarrimas?

Juk ten aiškiai pasakyta, kad bolševikai turi surašus šnipų ir jis gali sužinot apie tai. Jei Gabrys norētų vien apšmeižt, tai jis galētų tą padaryt ir be surašo, taip kaip "Keleivis" daro. Matyt "Keleiviui" Lietuvos buržuazinē "valdzia" labai artima, kad jis bando apgint net esantį joj šnipą.

"Keleivis" smerkē "Moterų Balsą" už talpinimā Rusijos Sovietų konstitucijos, o pats patalpino Lietuvos buržuazinę konstituciją ir džiaugiasi jāja.

Mat Lietuvos buržuazinē konstitucija "Keeliviui" daug svarbesnē už Sovietų darbininkiškā konstituciją.

Šelpkime Škotiečius

Sis reakcijos laikotarpis skaudžiai palietė visų šalių darbo žmones, bet iš niekur tokių širdį veriančių šauksmų negirdėti, kaip iš Škotijos.

Škotijos žmones globoja karunuotas valdonas, kuris sykiu su kitais "demokratiškos" ginėjais ragino ir varė kariauti už pasaulio "pagerinimą", gi pats su savo geležine letena slėgė kuožiauriausiai kiekvieną šviesą teikiantį spindulėlį, kiekvieną klesiniai susipratusį darbininką ir darbininkę.

Kuomet Škotijoje svetimų šalių gyventojai atsisakė vilktis kareivio rubais, tai jie buvo deportuojami,—gabenami į Sibirą ir ten paleidžiami. Daug jų badu ir šalčiu kankinami mirė; kiti didžiausį vargą kenčia. Jie paliko Škotijoje savo šeimynas be jokio aprūpinimo.

Pasilikusias moteris, bado verčiamos turėjo palikti kūdikius be priežiūros ir eiti ilgas valandas vergauti kapitalui, kad užsidirbus duonos kąsnį sau ir savo alkaniems kūdikiams.

Tai dar neviskas. Tie, kurie priklausė prie darbininkų organizacijos—prie socialistų, kurie išdrįso aiškinti miniai tų vargų priežastį, kurie dėjo pastangas, kad priversti minią prie klesinio susipratimo, buvo žiauriausiu būdu baudžiami. Kuriuos tik susėkė vyrus ar moteris, grudo į kalėjimus. Išplėšė juos iš šeimynų, kūdikius paliko be priežiūros, be duonos kąsnio. Tie našlaičiai šaukia mus gelbėti juos.

Štai ką rašo "Rankpelnis", Škotijos LSS. organas: "Draugai, pasistengkite visuose miesteliuose parinkti aukų Propagandos Fondui. Del Škotijos klerikalų "malonės" šie draugai sėdi kalėjimuose, o jų vaikučiai atskirti nuo tėvų kenčia alkį: A. Andriušis, M. Andriušienė, Ig. Dagilis, M. Dagilienė, T. Balčiunas ir Balčiunienė. Visi jie atskirose kamarose pasodinti. Visi skundžiasi su sveikata, ypač moteris susirupinę savo kūdikiais.

Kun. Šveistrys, tas savo ilčių rodytojas visur giriasi: "vot ką mes galime padaryti". —Reiškia, įkišti nieko nekaltą žmogų į kalėjimą ir mažus kūdikius palikti be tėvų priežiūros.

Ateina žiema, reikės kūdikiams šiltų drabužėlių. Aukokite į Prop. Fondą".

Iš augščiau perspauzdintų eilučių matyti kaip mūsų dvasiškija eina ranka-rankon su buržuazija, pardavinėdama kiekvieną susipratusį darbininką. Bet tai nėra nieko stebėtino. Jie visuomet šaukia, kad socialistai ardo šeimynas, norėdami numesti nuo savęs dėmę. Ar reikia didesnio šeimynos ardymo, kurią kun. Šveistrys atliko? Kas jiems, kad kūdikiai badauja!

Draugai ir draugės! Tų našlaičių-kūdikėlių šauksmas turi paliesti mūsų širdis. Juk jų tėvai už mūsų,—darbo žmonių,—reikalus pūva kalėjimuose. Kūdikiams reikia maisto ir drabužėlių. Ar mes leisime mūsų kovotojų už laisvę kūdikiams badu numirti?

Draugės: M. Andriušienė, Dagilienė ir Balčiunienė (kurios net keturi kūdikiai palikti) yra uolios Škotijos Lietuvių Moterų Darb. Draugijos veikėjos. Toji draugija yra panaši į LMPS. Savo laiku jos buvo išleidusios laikraštį "Moterų Balsą", bet vėliau, kuomet LMPS. išleido, jos savo su laikė, manydamos bendrai su mumis veikti. Bet, deja, baisioji Europos skerdynė pertraukė mums ryšius su Škotietėmis.

Todel LMPS. kuopos neužmirškite Škotiečių, kurios šiame momente blogesniame padėjime randasi, negu mes. Kuopos turėtų pasirūpinti pašvesti vieną vakarą Agitacijos Savaitę, sušelpimui Škotijos kalinų ir jų badaujančių kūdikių.

LMPS. V Rajonas jau padarė pradžią. Savo konferencijoje paskyrė \$50.00 iš izdo. Sekite tą pavyzdį.

Aukas galima siųsti Propagandos Fondui per "Rankpelnį", 76 Main St., Bellshill, Scotland, arba per "Moterų Balso" adm.

Ks. Baltr.

Skaudus Našlaičių Likimas

A. V. BARTULIS.

Suvalkų apygardos, Teleišių kaime, apie septyniasdešimts ar aštuoniasdešimts metų atgal, gyveno Antanas Brizgis. Turtingas buvo ukininkas; žemės plotas siekė arti šešiasdešimts margų. Aplinkiniai jo kaimynai, smulkesni ukininkai, iš vienos pusės užvydėjo Antanui taip didelio ploto žemės, kurios Antanas tik trečdalį teapdirbt spėdavo, tečiaus kitaip jau kaimynai kalbėdavo, kuomet reikėdavo baudžiavas atlikti. Nes Antanas valdydamas didesnę plotą žemės, taigi jam ir daugiau dienų savaitėje prisieidavo uždyką ponams dirbti—vergauti. Antanas buvo nemokytas žmogus, nemokėjo nė skaityti, nė rašyti, delto ir savo šeimynos, kuri susidėjo iš devynių gyvasčių: trijų sūnų ir keturių dukterių, jis pats ir jo žmona, nesistengė nė vieno iš jų nors paviršutiniai apšviesti. dargi kartais atsiminęs, savo tėvuko žodžius, kuris seniai po velėna gludėjo, atkartodavo jo užgaidas: “Iš mokslo duonos nevalgysi”.

Nors jo jauniausias sunus, 4 metų Antanukas, ir buvo vikrus, akyvas ir žingeidus vaikutis, radęs kokį spausdintą popierių, jieškodavo pas savo tėvą išaiškinimo, ką reiškia tie juodi ženkleliai ant balto popieriaus,—tečiaus, kad patsai tėvas nedaugiau turėjo supratimo apie mokslą, kaip ir mažasis Antanukas, delto jaunutis žingeiduolis niekad negaudavo atsakymo į jo pastatytus klausimus. Ir taip, Antanas sprandą nulenkęs prieš ponus, mokindamas nuolankumo savo šeimyną, kantriai vilkdamas sunkų gyvenimo jungą, stumė dieną po dieną, lyg kaž-ko nepaprasto laukdamas.

Vieną gražią dieną, nedėdienio ryte, oras buvo labai gražus: saulutė tartum šaipėsi, kabodama oro tirštume ir džiugino sulinkusius nuo darbo vergus. Paukšteliai taip-pat skraidydami erdvėje, tai straksėdami ant medžių šakų, nesiliovė čiulbėję,

rodos, kad ir jie atjaučia vargdienių sunkų gyvenimą. Antanas švaresnį švernelį užsivilkęs, su jauniausiu sunum Antanuku iškeliavo bažnyčion, kuri vos už pusvarsnio nuo Teleičių kaimo stovėjo. Kai-kurie žmonės pasakojo, buk minėta bažnyčia, grafo Garliausko pastangomis pastatyta, delto ir tasai mažas miestelis Garliava pavadintas.

Antano žmona, gamindama pusrytį, žvilgterėjo per langą, jų arklys jų pono pudyme, kuris jungėsi su jų lauko rubežiais. Žmona nusigandusi, prižadino miegančius vaikučius ir leidosi visi į lauką, kad sugavus arklį. Nespėjo nelaimingoji Antanienė peržengti savo lauko rubežius, kaip žiuri, raitas ant arklio ponas jodamas jau ištolo įnagiu grumoja. Vargšė Antanienė, pasigavus arklį, jau galėtų grįžti namo, tik deja, kad ponas atjoja, turi laukti.

Prijojo ponas, nieko neprataręs kirto rapninku Antanienei per nugarą; pastaroji tik susirietė, sučypė nesavu balsu ir vėl stovi kaip nudiegta, rodos, laukia, kol dar daugiau kapos už bereikalą jos jau ir taip sumuštą kuną.

—Tu prakeikta, vergia, snausi! Nemat, kad tavo arklys man pudymą mindo? Ką?—Paraudęs it vėžys keptas, pavergėjas užsipuldinėjo, keikė ant nekaltos moteriškės. Antanienė galvą nuleidusi, su ašarom, bandė teisintis, rankas bučiavo. Bet nutukęs pavergėjas, bjaurėjosi klausytis, arba priimti pasiteisinimą savo vergės. Sumušė, sukapojo, sukruvino visai už bereikalą. Ši nelaimingoji Antanienė, spėkų netekus, parkrito ant žemės. Ponas iš to užsiganėdinęs, sukdamas arklį namų link, tyčiomis dar permynė gulinčios krutinę ir nujojo sau.

Antanienė jau raitosi skausmuose. Po ja smiltis pavirto į raudoną purvą, ir krau-

jas su žeme susimaišęs, sukrekėti pradėjo. Vaikučiai aplinkui tik laksto, bėgioja, klykia, žadina, kalbina motinėle, jie mano pažadinsią ją iš miego. Vienok vaikelių pastangos veltui. Jų motinėle jau bespėkų, jau pulsas muša retai, krutinė arklio koją sudaryta jau nesikilnoja, jau lupos užčiauptos ir akys užmerktos. Galop vyriausias sūnus, Mateušas, aštuonių metų amžiaus, dasiprotėjo, kad reikia bėgti pas kaimynus, jieškoti pagalbos, nes gerai žinojo, kad tėtuisis su Antanuku bažnyčioje. Nubėgęs Mateušėlis, pas artymiausią kaimyną, prašo pagalbos. Kaimynui panašus atsitikimai jau ne naujiena, nes daug kartų jis pats yra suklupeš po to pono kojomis. Priežasčių atsitikimo, kaimynas mažojo Mateušėlio visai neklausinėjo, tik sušuko:

—Vesk, vaikuti, kur tavo mama guli! Ir abudu jau bėga pagalbon. Mateušėlis arimais bėgdamas, klumpa ir keliasi, ir vėl bėga.

Kaimynas, vedamas mažojo Mateušėlio, atrado Antanieneį kraujuose mirkstančią. Vaikeliai aplinkui motinėle sukudamiesi, gailiai verkia, skundžiasi kaimynui.

Antanienė staiga skaudžiai suvaitojo, akis plačiai atvėrė, matomai, norėjo ką prartarti, bet nieko nepratarė, tik iš akių ašaros per kraujuotą veidą nuriedėjo, sunkiai iš gilumos suardytos krutinės atsiduso, dantis sukando ir, širdis paliovė plakusi visai.

Kaimynas kepurę nusimovė, priklaupė ant kelių, kad išreikšti mirusiai Antanieni amžiną atsilsį. Sukalbėjęs tam tikrą maldelę,—atsistojo. Pažiūrėjęs kaimynas į velionės našlaičius, karčiai apsverkė.

—Ar ir tau, dėde, gaila mūsų mamos? —zingeidžiai paklausė trijų metų amžiaus Alenutė. Kaimynui širdį suspaudė. Prisi-glaudė prie savo krutinės mažutėlę Alenutę ir drauge su našlaičiais vilgė juodžemi ašaromis.

—Ko, dėde, raudi,—ar ir tau skauda? Tave niekas nemušė. Mano mamą mušė

ponas, o ji neverkia.—Taip kalbėjo mažutė Alenutė. Kaimynas norėjo ką prartarti, bet Mateušėlis jam pertraukė:

—Kodel mūsų mama taip ilgai miega? Žadink ją, dėde. Jai čia kieta miegoti,—verkšlendamas pratarė Mateušėlis.

—Vaikeliai, jūs pasilikote ant visados našlaičiais; jūs motinėle daugiau nesikels... Ji mirė... Jai čia minkšta...—pusbalsiai apreiskė kaimynas našlaičiams. Mateušėlis ir jo jaunesnės sesutės, apsikabino motinėle, balsu šaukė, vilgė jos plačiai išdraikytus plaukus savo ašarėlėmis. Našlaičių verkimai pasigirdo plačiuose laukuose. Vėjelis jų skardžius balselius nešė toli, toli į nežinomus kraštus.

—Mateušėli, eik šiuo vieškeliu tiesiai, pavadink tėtuką iš bažnyčios namo. Nesakyk jam, kad tavo motinėle mirus.

—Kur aš jį galiu rasti. Da ponas pasitikęs sumuš mane,—atsisakinėjo Mateušėlis.

—Eik, vaikeli, tavęs niekas našlaitėlio neišdrįs mušti...

Mateušėlis pašoko, šluostydamas ašarotas akeles, nubėgo nurodyton kaimyno vieton, tėvelio jieškoti.

Velionė jau pusvalandis daugiau, kaip ant juodžemio be jausmo guli. Nors kaitri saulutė kepina be pasigailėjimo, tečiaus kunas vėlionės atšalęs, sustingęs, jau nebeatšildomas amžinai. Drabužiai jos kraujuose permirkę, apdžiusta, palieka stipriais. Musės ir kiti skrajojanti vabzdžiai, užuodę kraują, neatginamai gula ant lavono, nors kaimynas jos veidą pridengė skarele. Žvalgosi, dairosi, kaimynas, ar nebepamatys daugiau pažįstamų žmonių, ar nebeateina dar Mateušėlis su savo tėtušiu.

—Jau laikas butų lavonas prausti, pašarvoti, bet aš vienas nenunešiu jos stubon,—pats sau liudėdamas kaimynas kalbėjo.

Laukia-nebesulaukia ateinančios jam pagalbos.

—Eisiu į kaimą ko-nors pasiprašysiu, vistiek visi nebus bažnyčioje. Kad ir ne

mano tai reikalas, tečiau nelaimėje reikia but prieteliu; gal ir mane tas pats likimas laukia,—manė pats sau žmogelis.

- Eina kaimynas į kaimą. Žiuri, volais dumai verčiasi per langus ir duris iš Antano stubos. Kaimynas nusigando, kad gaisras gali išsiplėtoti, o tada ir jo šalimais stovinti stuba sutirptų liepsnose. Pradėjo šaukti visa gerkle. Subėgo daugybės žmonių; vieni drasko, kiti vandeniui lieja, treči vilgo paklodes ir tiesia dar ant nepradėjusių degti triobėsių. Žmonės stengiasi kaip galėdami, kad išgelbėti Antano triobas. Bet geradarių pastangos veltui. Beširdis gaisras nušlavė Antano triobas nuo žemės paviršiaus, palikdamas tik žymę, kur bakužė riogsojo. Čia-pat jau ir Antanas, nusiminęs, lyg priglušytas, tartum nieko nepaisydamas, vos koja už kojos vilkdamas, išlėto, paržingsniuoja.

—Kur mano vaikučiai, kur mano žmonelė?—vos žodį ištardamas, prabilo Antanas.

—Tėveli, mūsų mama guli dvaro podyme, ją ponas sumušė, o dėdė sakė, kad jau numirė,—atsakė Mateušėlis.

—Ką tu kalbi nesąmones!—užsišoko Antanas.

—Nenusigąsk, Antanai, vaikai tau čia sako teisybę,—patvirtino kaimynas.

—O dieve visagalis!..—sudejavo Antanas.—O kas išdrįso padegti mano grintelę, gal taip-pat ponas?!

—Tyliau kalbėk, Antanėli,—pusbalsiai perspėjo kaimynas, delto, kad bent kuris iš šalies galėjo apie tai pranešti ponui.

—Manau, kad ugnelė pati per save atsirado.

—Gal but ir taip. Mano mielai žmonelei jau nebesugrįžtant, kibirkštis sprogo į šiaudus ir sunaikino namelius... O, žmonės gerieji, kur mano žmonelė?!—nekantriai klausė Antanas kaimynų.

—Tavo žmonelė jau nebemato nieko, ji ilsisi ramiai, lyg ir nenoroms tęsė kalbą kaimynas toliau.—Eiva, Antanai, pasiprašę

žmonių, parnešime lavoną namuosna... Mano grintelė pašarvosime.

Nuskubėjo, nužingsniavo nusiminęs Antanas į vietą, kur jo numylėta gyvenimo draugė gulėjo atšalusi. O kuomet jau jo akis tik užmatė ištolo, ant žemės begulint jo Agnutės kuną, ir vėl pasigirdo nauji verksmai, nauji šauksmai, nauji aimanavimai. Graudu buvo klausytis,—žmonės ašaroja, Antanas šaukia, blaškos, rodos jo protas aptems, arba ir jis atguls šalimais Agnutės ir vienu tuo pačiu kartu gėdulio varpas, rodos, suskambės ir už jį.

Saulutei smingant už tolimų kalnų, jau Antanienė buvo pašarvota, jau kaimyno stuboj gulėjo ant lentos. Žmonių pilna grintelė: vieni įjėję pasižiuri, pasižiuri ir išeina, antri pasilieka ant ilgiau, o kurie gali, gieda šventas giesmes, kaip paprastai buvo tuom laiku daroma per šermenis. Antanas vis rauda, vis blaškos, nemiela jam niekas. Išeina užu durų, pažvelgia ton pusėn, kurioje jo nameliai stovėjo, nieko nemato; vien tik griuvėsiai. Ugnelė viską sunaikino. Apsiverkęs, nusišuka antron pusėn, čion dar baisesnis reginys. Jo mylima žmonelė, su kuria išgyveno vos tik devynis metus, palieka Antaną su buriu našlaitėlių, paveda jam vienam nešti visą gyvenimo naštą. Pažvelgia dar kitur: burelis mažutėlių vaikelių...

—Kas juos bepriglaus? Kas juos išauklės?—mąsto Antanas.

—Tetuli, kas mane bepažadins rytmečiais? Mamaitė jau nekalba su manim, o aš pamigsiu, nebeatsikelsiu į laiką žąsų ganyti,—skundėsi mažasis Antanukas.

—Mano mažasis suneli, tavo motinėle nebepažadins tave niekuomet, ji nebepriglaus tave niekadoms. Ji jau nekalba su mumis visai. Nedorybė mūsų pono ją užmušė,—karčiai ašarodamas aiškino mažam Antanukui.

(Toliau bus)

Viktulė

(Vaizdelis iš gyvenimo).

Netik visas sodžius, bet ir apielinkės jaunimas pažinojo Viktulę, kaip jauną, gražią ir visuomet linksmą ir vos tik pradėjusią septynioliktus metus, mergaitę. Sprendžiant pagal metus, tai buvo dar kuklikis, vienok dirstelėjus į ją, atrodė pilna mergina.

Tėvai neturtingi. Turėjo pasistatę grintelę ant malunininko lauko, kuriam už tai turėdavo atidirbti keletą savaičių per metus.

Viktulei paaugus, tėvai, nors budami neturtingi, leido mokytis. Vienok, kuomet tik pramoko skaityt ir truputį parašyt (tiek, kad gromatą į Ameriką galėtų parašyti), del stokos ištekliaus daugiau neleido. Nuo to laiko pradėjo namie šį bei tą patrusti ir vėliaus eiti ant uždarbių, kaip tai: rugių griebt, linų rauti ir daugybę kitų darbų dirbti, kurių pas apielinkės ukininkus nėtrukdavo.

Pas Matijošaičius, neišpasakyta linksmybė. Jau antra diena kaip veselija. Daug valgio ir gėrimo, o ir svečių nemažai. O ypač jaunimo, kurie šoko, žaidė ir šiaip jau linksminosi.

Apie pavakarį atsitiko truputį nesmagumo. Nuo Garliauskinės atsibeldė pulkas dvarokų,—pilnos ilgdrobynės. O jau tie vyrai,—baisūs!... Basi, kiti nors dar su klumpėm, bet kai-kurie kelines pasiraitoję iki kelių, kojos purvinos, kiekvienas turi po lazda, o kaip katras tai net buomą vos pavilkti gali; plaukai susivėlę, ilgi, ant akių uždribę, apikaklės atlašę, žiponai vos ant strėnų laikosi,—tikri kalmukai ir gana.

Suguzėjo visi į kiemą. Merginos, pamatę, subėgo į seklyčią ir žiuri kas čia bus. Vyriausias atkeliavusių vadas eina pirmiausia ir užkamandavojo, kad duotų valgio ir gėrimo, nes svečiai, girdi, iš tolimos kelionės.

Visi bijo priešintis. Na, ką tu žmogus prasidėsi su puslaukiniais.

Matijošienė atsistojo tarp durų ir atsiliepė į atguzėjusius nelauktus svečius:

—Vaikinukai, meldžiamte biskį palaukit, o čia tuoj jum pataisysim visko.

—Greičiau, greičiau,—užbaubė vienas čiulpdamas didelę pypkę ir ant pečių laikydamas gerą kuolelį.

—Va-Jėzau, va-Jėzau, kas jau per žmonės,—aimanavo bėgdama į virtuvę Matijošienė.

—Ten-pat radosi kaimynas Naudžius, žmogus mažo ugio, bet begalo smarkus. Neprašytų svečių atsilankymas nemažai jį suerzino. Išbėgo iš stubos.

—Lauk šunes, visus iššaudysiu iš dvidešimts penkių šuvių revolverio.

Kaip ten nebutų, bet neprašyti svečiai apleido vestuves, nieko nepasinaudoję. Jaunimas vėl linksminosi.

Laikas greitai bėgo. Štai jau ir netoli pusnaktis. Svečiai pamaži apleido vestuves. Liko vos keletas vaikinų ir merginų, tarpe kurių buvo ir Viktulė. Jaunimas pasiskirstęs į burius traukė namon.

Naktis gana tamsi, apsiniaukus. Šiltas vėjelis maloniai putė. Visi traukė keliu link namų linksmai krykštaudami, juokaudami.

Burelis iš lėto mažėjo. Pagaliaus Viktulė atsisveikino visus ir leidosi link savo namų, kurie buvo atstume vieno versto. Su ja nuėjo ir Vladas.

Vladas buvo gana turtingų tėvų sunus. Keletą metų ėjo į mokyklą, vienok jam nesisekė mokintis. Pagaliaus nei patįs tėvai nežinojo, kam jų sunus tikęs, nutarė pasilikti namie ir mokint ukininkauti.

Iš kitos pusės ėmus, buvo tai gražus ir trumpai kalbant,—vyras, turintis liežuvį. Pastaruoju laiku tankiai sueidavo su Viktule.

—Na, tai tik du vienu,—pratarė jis.—Ar jums nebaisu?

—Man?! Na ir ką-gi. Juk ir jūs su manim.

—Taip Viktule, taip. Aš visada su jumis.—Jis pagriebė jos ranką.—Taip, aš visada su jumis.

Ji ištraukė.

—Mama tai jau atlygins, kad taip vėlai pareinu. Aš tikiu jau yra po pusiau-nakčiui.

—Jūs mamos bijot,—menkniekis. Žinot ką aš manau: nueisiu kartu su jumis ir perprašysiu. Bus gerai?...

—Taip.

—Jūs pačios galite persistatyt, kad dėl jūsų viską esu gatavas padaryti.

—Oo! Jūs tik pasakojat!

—Tikėk man širdele. Aš tave myliu.

—Bet juk tas veik negalima.

—Negalima!... Kodel taip kalbi?

* * *

Paskui jie leidosi keliu. Jis ėjo paskui galvą nuleidęs. Vėjas taip-pat putė siubuo-damas abiem pusėm apaugusių medžių šakas. Dangus taip-pat apsiniaukęs, neregėt nė žvaigždžių, nė mėnulio. Per šlamėjimą medžių šakų, nesigirdėjo kitokių atgarsių.

Staiga Viktulė sustojo.

—Vladuk,—prabilo, uždėdama ranką ant jo kaklo.—Aš taip baisiai jaučiuosi.

—Tai nieko... Einam. Juk matai, kad vėlu.

—Bet... Vladuk...

—Na ir ko dabar nori,—sumurmėjo piktai.

—Tu išniekinai mane,—kalbėjo nusiminusiu balsu pro ašaras ir laikydama jį už kaklo apsikabinus.

—Kvaila mergpalaikė... Na, ko dabar nuo manęs nori?

—Vladuk! Jeigu tik tu pasijuokei iš manęs... aš... aš nusiskandysiu ir mano mirtis lai puls ant tavęs.

—Nusiskandysi!?! Aš tau parodysiu tu durniaus šmotel!... Sudurnavojai ar ką?!—Kirto plaštaka jai per veidą ir stumė. Paskui perlipo per tvorą ir nuėjo linkui savo namų.

Ji ant valandėlės apalpo. Prisiglaudė prie alksnio arti stovinčio ir ėmė garsiai

verkti. Koks baisus paniekinimas! O gal... gal sužinos visi žmonės. Užlaužė galvą ir spaudė alksnio liemenį prie savęs:—O varge!... Kaip baisi našta! O žodžiai pirmiau ir dabar...

* * *

Ir vėl pasilinksminimas pas Matijošaičius. Jų vienatinė likus duktė Adelė sukvietė savo pažįstamus ir draugus linksmai praleisti nedėdienio vakarą.

Seklyčioj pilna jaunimo: visi linksminosi. Tarpe jų buvo ir Vladas, vienok Viktulės nesimatė.

Vladas linksmas kaip ir visuomet. Daug kalbėjo ir daug prikrėtė juokų.

Pagalios atsirado ir Viktulė. Vienok, kasžin kodel taip persimainius, nesava. Tą patėmijo didžiuma susirinkusiųjų, todėl beveik kiekvienas šalinosi. Ji atsisėdo prie durų į tamsą ir valandą laiko niekas neišvedė jos šokti.

Susirinko burelis merginų, tarpe kurių buvo ir Vlados sesuo.

—Žinot merginos,—pratarė ji,—sau-gokitės nuo Viktulės, nes ji turi piktąją ligą. Žiurėkit į ką ji panaši.

Viktulė numanė, kad apie ją kalba, vienok be to ji girdėjo jos žodžius. Visą ją išpylė prakaitas. Pašoko lyg iš ugnies:

—Tai tavo brolis,—suriko smarkiu balsu,—tai jis tame kaltas.

Paskui leidosi per duris.

Tarpe jaunimo pasidarė kas tokio nepaprasto. Nei vienas veik nežinojo kas pasidarė.

Pagalios vėl viskas atėjo į senas vėzes, vienok Viktulės pasielgimą nė vienas negalėjo užmiršti.

* * *

Greitai žinia pasiekė tėvą, kuris apie tai pirmiau nieko nežinojo, nežiurint, kad ir matė permainingą dukters buvė.

Antrytojaus vakare sugrįžo Viktulė nuo darbo pailsus ir su užtinusiom, raudonom, akim.

Tarp durų pamatė tėvą.

—Ar tas teisybė, ką žmonės kalba apie tave?

Ji nieko neatsakė. Nustebintom akim pažiūrėjo į tėvą ir apsipylė ašaromis.

—Nenoriu but žmogžudžiu,—sušuko sukandęs dantis,—ir nenoriu matyt tavęs po savo akim. Eik...

Ji atsisėdo pas stubą ant suolo ir verkė.

—Dabar gyvenimas mažai man vertas. Nuo šio laiko prasidėjo baisios kančios. Nėr kam suraminti, nėr kam patarti. Vladas nesileidžia ištolo, o į kitus visai nepikina ir kaltę bando nuverst nuo savęs.

Tėvas piktai kalbėjo, bet ji to negirdėjo. Ji bent tikėjosi to nesusilaukti, nes retai kada numesdavo jai piktą žodį. Motina visą dieną verkė nei valgyt nevalgo. O kaip baisi, nepereinama klampynė!

* * *

Veik metai laiko aplink aplėkė nuo tada, kaip Viktulė pajuto baisų gyvenimo smugį. Nuo to laiko ji pernešė daug baisybių, daug kolonijų, paniekos žodžių ir eiles pasityčiojimų.

Baisiai skurdžios dienos motinai su mažu, 3 mėnesių kūdikių, neturint nei vietos atsakančios, nei pastogės. Esant vienai, visai kitaip,—nueitum, gautum kur darbą ir atlikta. Gi dabar... Kad motina būtų gyva, gal ji pagelbėtų, bet ta besikamuodama dėl dukters nupuolimo, apsirgo ir po kelių nedelių mirė. Tėvas grinčią pardavė ir gyvena pas pažįstamus.

Dabar ji pasiryžus atlikti ką tokio nepaprasto.

Šiandien yra vestuvės Vlado su Matijošaičių Adele. Ji nutarė nunešt ir atiduot jam jo kūdikį.

Išlėto, nedrąsiai prisiartinio prie namų, kuriuose visi linksminosi. Ji prisiminė laiką, kuomet čia-pat ji linksmi praleido daugybę vakaruškų. Daug turėjo draugų ir draugių. Gi dabar kiekvienas jų pasitraukė į šalį.

Priėjo prie klėties. Ten stovėjo pora moterų ir šnekučiavosi.

—Nuneškit tą kūdikį jaunavedžiui Vladui. Tai jo. Aš jau turiu užtektinai!.. Privargau, prikentėjau...

Paguldė kūdikį ant žemės ir skubiai leidosi atgal, iš kur atėjo.

Nepaprastas trukšmas pasigirdo kieme. Moterįs prie kurių liko paliktas kūdikis, pradėjo spiegti, šaukti visus svečius. Veik visi subėgo, buvo ir Vladas.

—Aš jai kaulus sulaužysiu, tai...—ir norėjo vyti, bet kiti sulaikė.

—Mes jai atiduosim vaiką, grįžkit, Jums nepritinka...

Vienas stovinčiųjų paėmė kūdikį, kuris pradėjo verkti ir leidosi paskui Viktulę. Paskui ji bėgo daug vaikų, vyrų ir net moterų.

Ji atsisukus pastebėjo, kad ją vejasi ir neša kūdikį,—dar smarkiau ėmė bėgti.

Buvo jau gana toli, kuomet pora vyrų pasigavo ją ir norėjo vestis atgal. Bet ji atsisakė eiti ir atsisėdo ant žemės. Tuomet atėjo ir tas, kuris nešė jos vaikutį ir padėjo jai ant kelių.

—Jei dar kartą taip padarysi, kaulus sulaužysiu. Tu bjaurybė, ištvirkėle! Manai, kad čia tau kokios baikos?!

Ji pašoko ir padėjus vaikutį šale, vėl leidosi bėgti tolyn. Vyrų bėgo atgal, palikdami verkiantį kūdikį. Motinai gerklėj kartu darosi. Kūdikių klyksmas tartum verte varstė širdį. Kojos susipainiojo ir puolė ant žemės. Graudžiai ėmė verkti. Tai ne pirma rauda, vienok ji tokia karti ir draskanti širdį. Tai rauda, nuo kurios turėtų sudrebėt pasaulis.

Pakėlė galvą, saulė leidosi raudonoj pošvaistei, tarsi kraujuose. Aplink viskas tylu, tik nuo Matijošaičių atlėkė smuikos ir armonikos balsas, be to, da ir linksmas susirinkusių klegėsis ir dainos.

Ji sugrįžo atgal pas kūdikį, kuris jau miegojo. Paėmė, karštai pabučiavo, spausdama prie savęs.

Paskui nuėjo, pranykdama nukritusios nakties tamsumoj. Žem, Svyruoklis,

NEPAILSK!

(Aukauju "Moterų Balsui".)

Per kovą į laisvę tu žengi drąsiai,
Ir viltį mes turim, kad kovą laimėsi,
Nes ginklu teisingu kovoji narsiai,
Su juo visas kliūtis savo apgalėsi.

Nes audra baisioji jau eina mažyn,
Ir saulė liuosybės pradeda jau šviest,
Kareivių liuosybės eilės aug' didyn,
Prie ginklų vargdienius pradeda jau
kviesti.

O gaujos kraujuotų beširdžių, tironų,
Pradėjo prieš tave iš baimės drebėti,
Ir sostai auksuoti budelių valdonų,
Tą balsą išgirdę neb'gal išturėti.

Tu brangus, galingas kelrodi liuosybės
Nenuilsk kovoje, dirbęs del žmonijos;
Rodyk mums ateityn kelią teisybės,
O laisvę sulauksim... Truks pančiai
vergijos!

Lakštingalos Vaikas.

LINKĖJIMAS.

(Skiriu Vitautui Povilaučiukui).

Su tekančia saule vasaros rytelio,
Linkiu aš laimės del krikšto sunelio;
Linkiu užaugti, pasaulį išvysti,
Augštas svajones naudingai pasklėisti.
Linkiu, kad vargo augant nematyty,
Subrendęs į vyrą, kraujuos nebraidytų,
Kad mielai matušei nereiktų vaitoti,
Vilijos pakrantėm, sunelio jieškoti.
Kad visad galėtum prie tėvelių buti,
Kad nereiktų kraujuos del tironų žuti,
Kad gėlės žydėtų ant tavo takelio,—
Tai aš tą linkiu del krikšto sunelio...

Lakštingalos Vaikas.

OI TU KARDE!

(Elegija)

Plieno karde tu beširdi,
Ar nejauti ar negirdi,
Kiek tu svieta iškapojai,
Kiek jaunuolių išteriojai?!
Kiek jų į grabus paguldei?
Kiek elgėtomis pavertei?..
Oi tu karde, tu beširdi,

Tu nejauti ir negirdi,
Kiek tai kraujo jau išliejai,
Kiek gyvasčių pergalėjai,
Kiek brangybių prarijai,
Kiek dejonų palikai?..
.....

Milioni mirė svieta,
del tavo žaizdų,
Milioni kenčia vargus
be maisto, ramų...

Milioni turės mirt
del tavo aukų,
Milioni liks kovoti
apsupti vargų!..
.....

Sutrupėk žiaurusis karde!

Į smiltis lengvutes,
Teišsklaido audros vėjai,
Po žemės platybes.
Lai supudo didi lietūs,
Tavąsias kietybes;
Tenekenčia daugiau svieta,
Prakeiktos žiaurybės!

Rugp. 1919. J. Aceris.

BEDARBIS.

Rytas miglotas ir tamsus.
Vaikščioju vienas aš liudnai,
Nors kojos per kelius ilsta,
Ir galvos svaigimas baisus.
Jei pamatau tiktai kur stovi
Dirbtuvių augšti kaminai,
Umai ton pusėn ir keliauju,—
Manau, gal laukia man' tenai.
Bet kur tik einu, kur maldauju,
Visur atsako, kad pilnai;
Tad vėl į kitą pusę traukiu
Ir vėl maldauju širdingai.
Nes pilvas mano jau pridžiuvo
Prie nugarkaulio suvisai,
Jau trečia diena, kaip nevalgęs,
Ir spėkos silpsta visiškai.
Bet niekur as negaliu rasti,
Kas mano spėkas nupirkty,
Tiktai vien laukiu, kad mieloji
Mirtis greit mane pakirstų..
Lakštingalos Vaikas.

Sveikatos Skyrius

KOKLIUŠAS.

Kokliušu vadinasi labai užkrečiama kvėpavimo aparato liga, kurios svarbiausiu ženklu yra savo rūšies kosulys. Vaikas paprastai pradeda kosėti vis smarkyn ir smarkyn pakol veidas pamėlynuoja, ir pradeda trokšti (uždusti).

Kokliušą pagamina savo rūšies perai (bakterijos), kurie apsigyvena kvėpavimo dūdose; į plaučius paprastai jie neina.

Vaikas kokliušu labai lengvai užsikrečia; paprastai vienam apsirus tuoj ir visi suserga, ypač mažesni. Suaugusiems šita liga arba nekimba, arba ne taip pavojinga, kaip vaikams.

Kokliušu vaikai daugiausia serga pavasarį, rudenį ir žiemą; neretai pasirodžius kokliušiui kokių nors apielinkėj, tuojaus dauguma vaikų suserga, nes mūsų mažutėliai piliečiai labai mėgsta susieiti į kruvą ir tokiu būdu kokliušu pasidalina. Kokliušas žymiai nusilpnina vaiką ir, ypatingai dėl stokos tinkamos priežiūros, palieka auka kitoms ligoms, ne retai džiovai.

Stipriam vaikui geroj priežiuroj kokliušas nėra taip baisi liga, bet jei vaikas silpnas ir prisimeta kokia nors kita liga, tai pasekmės pasidaro labai skaudžios, pavojingos. Jau minėjau apie džiovą, kuri paprastai apsireiškia pasibaigus kokliušiui. Plaučių uždegimas yra labai pavojingas. Kartais vaikas pradeda smarkiai vemti ir delto taip sunyksta, kad prisieina pa abejo-ti apie išgydymą.

Jau vien iš to, kas paminėta, aišku, kad kokliušas yra labai svarbi liga. Jei gydyme mes da nesame labai pasekmingi, tai **apsaugojimė** galime daug padaryti. Apsaugojimas yra svarbesnis už gydymą. Svarbiausias dalykas čia yra atskirti tuos, kurie serga kokliušu nuo sveikų ir laikyti atskirtais iki pasibaigia liga. Niekuomet neleiskite vaikus eiti į tuos namus, kur yra

kokliušas, nes labai lengvai jie užsikrės. Kokliušu serganti vaikai turi būti kvarantinuoti, t. y. ant durų turi būti uždėta raudona popiera su parašu, kad visi šalintųsi. Kitaip liga platinasi.

Kas dėl gydymo, tai čia daktaro dalykas. Reikia priminti, kad tyras oras labai reikalingas ligoniui; užtat nereikia vaiką laikyti uždarytuose kambariuose, kur oras drėgnas, tirštas, sugedęs. Nebijokit langus atidaryti ir laikykit atidarytus.

Dr. A. J. Karalius.

KLAUSIMAI.

“M. B.” skaitytojas klausia:

1. Ar tiesa, kad moteries širdis yra silpnesnė, negu vyro?
2. Koks skirtumas tarp vyro ir moteries smegenų?
3. Ką reiškia, kad moteris negali neščia tapti?
4. Ar sveika 8 mėnesių kūdikiui valgyti avieną?
5. Ar 50 m. moteris gali motina tapti?

ATSAKYMAI.

1. Netiesa.
2. Nėra skirtumo.
3. Gali daug ką reikšti; kartais vyras kaltas.
4. Aštuonių mėn. vaikas neprivalo valgyti jokios mėsos.
5. Negali.

KLAUSIMAI.

1. Ką tamsta manai apie visokius miltelius, kurie naudojami vaikams maitinti?
2. Kas geriau: “castoria” ar paprastas ricinos aliejus?

Ona B-ė.

ATSAKYMAI.

1. Geriausias maistas kūdikiui yra motinos pienas; jei to nėra,—tinkamai atskiestas karvės pienas. Visoki milteliai, nežiurint kas ir ką apie juos sakytų, yra padaryti dėl biznio. Duokite miltelius šunims.
2. Ricinos aliejus.

Dr. A. J. K.

K O R E S P O N D E N C I J O S

HERMINIE, PA.

Šitas mažas miestelis randasi Westmoreland pavieta, apie 25 mylios į rytus nuo Pittsburgho. Čia randasi minkštųjų anglių kasyklos. Darbininkai neorganizuoti, todėl ir labiau išnaudojami, negu kur kitur. Lietuvių čia randasi apie 20 šeimynų, 10 pavienių ir 9 merginos. Apsišvietimas tarpe lietuvių randasi labai žemam laipsnyj. Iš laikraščių pareina čia 1 egz. "Naujienu", 1 "Kel.", 1 "Moterų Balso", 1 "Proletaro" ir 2 "Tėvynės". Gal da yra keletas "Tara-daikos" skaitytojų, bet apie juos nežinau. Daugelis jaunimo apšvieta visai nesirūpi-na ir laikraščių nenori skaityti. Sako: "iš laikraščių duonos nevalgysi; geriau tuos pinigų praleisti ant gėrimų, tai nors ži-nosi, kad išsigėrei". Nors dabar "sauda", vienok kas nori išsigert, tas ir randa visko, ko tik nori, nors ir brangiai už tai prisieina mokėti.

Dabar, kada visas pasaulis juda, reikėtų, rodos, susiprasti ir vietos lietuviams, ir mesti visus blogus papratimus, o imtis laikraščių ir knygų skaitymo. Nes skaitymas atneša žmogui naudą, o gėrimas ir kiti blogi papratimai suteikia prapultį ir nesutikimus. Apart to, reikia skaityti gerus raštus, darbininkų išleistus raštus, kurie gina darbininkų reikalus ir stoja už darbininkų klesą. Tiktai tokius raštus skaitydami, mes galėsime susiprasti ir pažinsime savo klesos reikalus, o tuomet galėsime pasekmingai kovoti su savo priešais—išnaudotojais.

Amerikos Trempas.

MOUNDSVILLE, W. VA.

Dabartiniu laiku Moundsvillėj pradėjo lietuviai apsigyventi daugiau, negu keletas metų atgal. Dauguma privaziavo iš kitų apielinkių ir pirmiau gyvenusieji, matomai, rengiasi apsilikti ir ant ilgesnio lai-

ko, gal ir ant visados, ką liudija tas, kad daugumas stengiasi įgyti nuosavus gyvenimo namus.

Dabartiniu laiku, galima mūsų miestelyj suskaičiuoti į 100 lietuvių. Butų labai naudinga, kad tas burelis lietuvių, nors kiek pradėtų šį, bei tą veikti apšvietos naudai ir darbininkų buvimo pagerinimui, nes kiekvienas čionai gyvenantis lietuvis, yra tikras proletaras, visų skriaudžiamas ir išnaudojamas. Taigi, mano nuomone, kad mes čionai gyvenanti, kaip: Moundsvillės, Glendale, Benwood, ir kt. apielinkės miestelių lietuviai susijungtume į vieną "kuną" ir tuomet galėtume pasekmingai darbuotis apšvietos labui ir ateities gerovei. Sudarytume vieną darbininkišką sąjungą, o toks skaitlius lietuvių galėtų užlaikyti knygynėlį, kuriame galėtume pasiskaityti naudingų knygų ir darbininkiškų laikraščių, ir susiję studijuoti darbininkiškus klausimus.

Dabar čia pirmą vietą užima kortos, biliardai ir tuščios kalbos. Su seniais jau nieko negalima bus padaryti, bet jaunimui reikėtų lavintis ir mokintis pažinti darbininkų reikalus. Priaugančio jaunimo čia yra nemažai ir butinai reikia lavintis, nes laikui bėgant reikės jam imti į rankas gyvenimo vairs ir tvarkyti visuomenės surėdymas. Todėl, kas norit sulaukt šviesesnių dienų, neleiskite laiko veltui, bet lavinkitės ir studijuokite. O kad pasekmingiau jūsų lavinimasis eitų, rašykitės prie vietinės Komunistų kuopos ir stengkitės suprasti darbininkų reikalus—mūsų pačių reikalus.

Ona Matukaitienė.

CLEVELAND, OHIO.

Iš LMPS. 24 kp. veikimo.

Ši kuopa neperseniai gyvuoja, bet savo veikimū viršija, kad ir seniai gyvuojančias kuopas. Ji nuo pat pradžios gyvavimo pasi-

žymi gausiomis aukomis darbininkų reikalams. Štai, kad ir paskutiniame susirinkime, 11 d. rugsėjo, paaukavo "Laisvės" laikraščio naudai \$10, ir LSS. Apsigyrimo Fondui \$20. Minėtam fondui surinkta narių tarpe \$6.00. Ir šiaip jau kp. narės nepalyginamai daugiau rupinasi LMPS. ir kuopos gerove, taip-pat ir darbinikiška apšvieta. Minėtame susirinkime nutarė susirinkimus laikyti du sykiu mėnesy. Vienam susirinkime svarstys kuopos reikalus, kitas susirinkimas bus pašvęstas lavinimuisi.

Da vieno dalyko negalima praleisti nepažymėjus, tai to, kad mūsų draugės savo parengimuose (baliuose, piknikuose) daugiausia aukauja kokiems nors laimėjimams, savo rankų išdirbinius ir knygas, kurias jos yra perskaičiusios. Tokiu budu mūsų literatūra tankiai pasiekia ir tamsiąsias minias. Tokiems reikalams niekuomet nejudinama kuopos izdas. Puikus pavyzdys ir kitoms LMPS. kuopoms. Sus-kime Buvus.

BINGHAMTON, N. Y.

Iš LMPS. 23 kp. veikimo.

Liepos 4 d. įvyko puikus piknikas L. M. P. S. 23 kp., kurio pelnas paskirtas III Rajonui agitacijos tikslams. Publikos atsilankė skaitlingai, pelno liko \$20.00 su centais, kurie perduota rajono izdininkei.

Rugpjūčio 10 d. LMPS. 23 kp. surengė antrą pikniką, kurį parėmė progresyvė visuomenė skaitlingu atsilankymu. Pelno liko \$28.21.

Rugpjūčio 24 d. LMPS. 23 kp. laikytame susirinkime nutarė surengti lietuviškas vakaruškos spalio 3 d. Prie to, dar turim pranešti, kad bus leidžiama išlaimėjimui rankų darbo paduškaitė;—nepraleiskite šios progos. Nutarta surengti teatrą; tam darbui atlikti išrinkta komisija parinkti veikalą ir pakviesti LSS. 33 kuopos dramatišką ratelį, kad suloštų. Turime viltį, kad draugai mums padės.

Nutarta surengti prakalbas Agitacijos savaitėje, spalio 19 d. Kalbėti apsiėmė d. Ks. Karosienė iš Philadelphijos. Todel

draugės visos rengkimės prie Agitacijos Savaitės, visos dirbkime del išsiliuosavimo iš kapitalizmo vergijos.

Mes kviečiame jus, sesutės, stokite į mūsų Liet. Mot. Progr. Susivienijimą, kovokime išvien del pagerinimo mūsų buvio, nutrenkime vergijos pančius, o užžibės laisvės spindulys del visos žmonijos.

Vargo Duktė.

ANSONIA, CONN.

Rugpjūčio 31 d. LMPS. VIII Rajonas, Conn. valst. parengė pikniką ant d. P. Vosylius ukės. Nors prastas oras daugelį ir sulaukė iš toliau, bet vietinių ir iš New Haveno atsilankė nemažai progresyvės publikos. Po smagių draugiškų pasikalbėjimų buvo ir programos. Drgė A. Bieliauskiene, rajono organizatorė paaikšino šio susirinkimo tikslą ir perstatė d. P. Auštrą kalbėti. Kalbėtojas aiškino apie moterų dirvą veikime ir kalbėjo apie kitus įdomius dalykus. Prakalba buvo labai įdomi. Paskui dvi jaunos mergaitės A. Bieliauskiutė ir A. Auštriotė puikiai padeklamavo. Viskas labai puikiai pavyko.

Rugpjūčio 23 d. vakare įvyko prakalbos, kurias parengė LSS. 186 kp. Kalbėjo d. A. Bimba. Jis savo kalboje nurodinėjo kas gimdo kares ir kas iš jų turi naudą. Prakalba buvo labai įdomi. S. Z.

KENSINGTON, ILL.

Rugsėjo 8 d. Aušros kambariuose buvo LMPS. 67 kp. susirinkimas. Nominuota centro valdyba. Atsišaukus namo statymo bendrovei (vietos draugijos nutarė pasistatyt nuosavą svetainę), nutarta pirkt šėrų už \$100 ir 8 narės prisizadėjo pirkt šėrus. LSS. A. Fondui paaukauta \$5.00 iš izdo. Nutarta atidaryt lietuvių kalbos mokyklą del vaikučių Aušros kambariuose. Vaikučiai bus mokinami nuo 1 iki 3 val. dienų nedėldieniais. Paaikšėjus, kad miesto vakarinėj vokykloj duoda mokytoją, šviesą ir visus įrankius veltui, jei atsiras 15 moterų, norinčių mokintis valgių gaminimo, nu-

tarta vienbalsiai eiti mokintis 2 vakaru į savaitę. Taip-pat nutarta surengti prelekcijas. Prisirasė 3 naujos narės.

Kadangi LMPS. 25 kp. su pagalba Vikšrienės, Dundulienės ir kitų, rekomenduoja mūsų kuopą suspenduoti, kaipo "puldančią progresyvių moterų vardą...", nes vyrai užgina priklausyti", tai neprošali bus priminti 67 kp. veikimą.

Kuopa susitvėrė 1918 m. rugsėjo pabaigoje iš 16 narių ir jau per vienuoliką mėnesių daaugo iki 46 narių. Kuopa taip-pat tuoj sutvėrė vaikų draugijėlę, kur mokinama dainų, žaismių ir lietuvių kalbos. Vaikų prisirašė 56; vaikučiai netik paprastas dainas mokinama dainuoti, bet ir Internacionalą gerai moka dainuoti. "M. Balso" per vasarą išparduota po 50 egz. kas mėnesis; kuopa užtai nepasilieka jokio nuošimčio, o pardavėjos žada prašyt, kad nuo spalio mėn. partrauktų kuopa po 100 egz. Kuopa iš savo izdo jau aukavo LSS. Aps. Fondui \$15.00; blankomis surinko \$25.00 tam pačiam fondui. Tiek apie stambesnę kuopos veikimą.

Argi tas darbas daro sarmatą? Aš manau, ne. Pas mus narės rašosi kas mėnesį, o jeigu 25 kp. narės nupuolė ant pusės ir joms vyrai užgina prigulėt, tai jos turi jieškoti pas save klaidų. Aš tikiu, kad tvėrimas dabar jūsų kitos vaikų draugijėlės nėkiek nepakels jus. Teisingai d. J. Baltrušaitienė per prakalbas pastebėjo, kad vieton dviejų pusdienų mokinio vaikučių skyrium, geriau vaikams palikit vieną pusdienį, o kitą pusdienį mokinkitės pačios. Susivienyt mes neatsisakom, juk turi III Rajonas mūsų išlygas (tik ant konferencijos nedavė skaityt); turi taipgi ir centras. Tikiuosi, kad centras visus dokumentus su savo tarimais paskelbs viešai. Svarbiausia, ką mes reikalaujam, prašalint priežastis, kurios mus skirsto. Kitaip veltui ir kalbėt.

67 kp. Narė.

GARDNER, MASS.

Rugsėjo 17 d. vietiniai katalikai laikė misijas, parsikvietę bent 3 nesąmonių pasakotojus bei šmeizikus. Vienas jų yra kun. Pr. Petraitis iš Athol, Mass. plepėdamas visokias nesąmones išniekino laisvas moteris. Čia pažymėsiu jo išsitarimus: "Laisvos moteris yra niekam nevertos ir tautai nenaudingos, jos neplatina tautą, gyvena bergždžios kaip karvės".

Jam nerupi kaip moteris turi kentėti skurdą, gimdant ir auginant kudikius ir jis nė kiek nerausta sakydamas: "moteris turi auginti 8 ar 10 vaikų". Jam gaila, kad laisvos moters nedaugina tų skurdžių. Vienok katalikėms tas pliauškalius patiko, jos plojo jam rankom.

Vietinė LMPS. 50 kp. turėjo pikniką tą pačią dieną. Oras buvo nelabai geras, todėl ir uždarbio liks, turbūt, nedaug. Minėta kuopa gyvuoja gerai, bet narių skaitlius nedidelis, kadangi tos moters, kurios yra laisvos, bet del kokių tai priežasčių nepriklauso kuopai. Gal laikui bėgant pamatys, kad yra butinas reikalas stoti į kuopą ir dirbti visom išvien. Onytė.

RUMFORD, ME.

LMPS. 65 kp. surengė prakalbas. Kalbėjo d. Z. Puišutė. Antrytojaus, nedėdieny, 31 d. rugpjūčio, d. Puišutė skaitė paskaitą apie vaikų auginimą. Viskas pavyko gerai. Žmonių atsilankė vidutiniai. Aukų lėšoms padengti surinkta per abu vakaru 20 dol. J. Venske.

DETROIT, MICH.

LMPS. 17 kp. 14 d. rugsėjo surengė prakalbas. Kalbėjo dd: Jančauskas ir D. Kasparka. Abu kalbėtojai kalbėjo apie moterų reikalus. Vienas stebėtinai atsitikimas buvo, tai kad publikos atsilankė labai mažai. Net ir pačios 17 kp. draugės tik kelios buvo. Draugės, nors ateityj nesnauskim, nes artinasi Agitacijos Savaitė, kada visom reikės sukrusti. Kp. Korespondentė.

CHICAGO, ILL.

Pradžioje rugsėjo mėn. čia įvyko Komunistų konvencija, į kurią suvažiavo nemažai ir lietuvių kalbėtojų. LMPS. III Rajonas, pasinaudodamas proga, surengė trejas prakalbas. Pirmos buvo Bridgeporte; kalbėjo dd: Jočionis, Baltrušaitienė, Bal-

trunytė-Karosienė ir Šarkiūnas.

Antros prakalbos įvyko Jefferson miške, III Raj. išvažiavime. Kalbėjo dd: Baltrušaitienė, Danta ir Daubaras. Trečias prakalbas surengė Roselande. Kalbėjo d. Baltrušaitienė. Visos prakalbos buvo pasekmingos. O. Stiklo-V-nė.

Liet. Moterų Progr. Susivienijimo Reikalai**PILD. KOMITETO TARIMAI.**

Tarimas 28. Kadangi mums reikia greitai atspauzdinti LMPS. konstitucija ir nežinia per kieno kalną, taisant naują konstituciją mūsų platforma ir programos nebuvo pataisytas, ir kadangi sulyg naujų priimtų taisyklių ir bėgamo gyvenimo klausimų senoji platforma visai nebetinka mums, todėl aš darau įnešimą, kad pavesti kokiai nors atsakančiai ypatai pataisyti. Pataisius duoti visą greit į spaudą. Nuo savęs aš nominuoju d. J. Benes-Šukienę.

Ks. Baltr.-Karosienė.

Kas dėl d. Karosienės įnešimo, kad pavesti kokiai nors narei sutaisyti (sutvarkyti) LMPS. platformą ir greitai spauzdinti ją sykių su konstitucija,—aš darau pataisymą: konstituciją spauzdinti greit, kaip galima, o platformą pavesti tam tikrai komisijai sutvarkyti ir ją leisti referendumu, o atspauzdinus duoti ją narėms, kaip dalį konstitucijos. Komisijon nominuoju dd.: J. Šukienę ir Ks. B. Karosienę.

E. Bekampienė.

LMPS. Pild. Komitetas neturi galės gaminti Susivienijimui nė platformos, nė programos,—tai suvažiavimo ir referendumo užduotis. Taipgi neturime galės nė kitą kokią-nors ypatą įgaluoti. Prie konstitucijos yra organizacijos tikslas, iš ko naujos narės supras savo užduotį.

Mano nuomonė: spauzdinti konstituciją be platformos ir programos. Kito išėjimo aš nematau.

Balsuoju prieš d. Karosienės įnešimą.

M. Michelsonienė.

Sutinku su d. Michelsonienės nuomone, kad konstitucija būtų spauzdinama be platformos ir programos, nes prie LMPS. konstitucijos yra organizacijos tikslas (mieris), o senoji platforma ir programos jau per daug pasenę. M. Baltuškiene.

Draugės:—Labai nustebau, kuomet sužinojau, kad LMPS. konstitucija paduota spauzdinti be platformos ir programos. Jei atspauzdinti taip, kaip yra paduota, tai atrodytų lyg mes pradėtume ką-nors budavot nuo viršaus, neturėdamos pamato. Konstitucijos išleidimo svarbiausias tikslas yra išaiškinti organizacijos tikslą ir užduotis. Taipgi kuopos, reikalaujamos konstitucijos nereikalauja delto, kad nežino, kaip susirinkimų tvarką vesti ar kada kokias viršininkes rinkti, bet kad naujos narės žinotų organizacijos tikslą. Palikus nuošalyje platformą ir programą mūsų konstitucija neturi jokios vertės. Susirinkimų tvarką kuopos turi išsidirbę, viršininkių rinkimus taip pat. Jei kuopos jau taip ilgai laukė ir vis ragino Pild. Kom. paskubėti, tai dabar darbą, kuris neturės jokios vertės, negalima išleisti. Atspauzdinus vien tik nurodant vidurinius organizacijos reikalus, o platformą ir programą atspauzdinti ant atskiro plakato, sulyg tulų P. K. narių nuomonės, tai būtų didžiausia nesąmonė ir neparankumas.

Drg. M. Michelsonienė aiškina, kad "prie konstitucijos yra organizacijos tikslas, iš ko naujos narės supras savo užduotį". Ten yra pasakyta tik organizacijos vardas ir kad Susivienijimo tikslas kovoti už suliginimą moterų juridinių bei politi-

nių teisių. Pasiganėdinus tik tuo pasaky-
mu, tai mum nereikėtų nė konstitucijos
spauzdinimui išlaidas daryti, nes narės or-
ganizacijos vardą gana gerai žino, o poli-
tinių teisių sulyginimas gal ir už mėnesio-
kito bus atsiekta ir tuomet organizacija jau
turėtų likviduot, nes kito tikslo veikimui
nėra.

Nors platforma ir programos yra labai
pasenę, bet kad konstitucijos sutvarkymo
komisija nieko nenuveikė, o paskirt naują
komisiją vėl užsitęstų gal metai laiko, tai
aš įnešu, kad būtų perspauzdinta senoji
platforma ir programos su tulais pataisymais,
neperkeičiant pamatinių dalykų.

Platformoje, kur kalbama (ant 7 pusl.)
"Amerikoje" ir "telktis su pirmėivėmis vie-
tinėmis amerikiečių moterų organizacijomis",
išmest "amerikietėmis", o padėt sve-
tintaučių moterų organizacijomis, nes mes
konstitucijoj taip-pat nutarėm panaikint
"Amerikoje" ir yra perleista tarimas (I su-
vaziavimo) susijungt su Škotijos moterimis,
bet susijungimas laike karės nebuvo
galimas.

2) Programo pusl. 9. "Retai dabar gali-
ma surast tokią šalį, kurioj moteris gyve-
nimo aplinkybių nebutų priversta stoti gre-
ta vyro (prie dirbtuvių staklių)". Išmest
jos lauko."

3) Pusl. 13 ir 14, pargr. II. Įrengimo
apgyrimo ir įstatymiškų patarimų biurų,
kur moteris rastų uždyką reikalingą apgy-
nimą ir juridiską patarimą įvairiuose reika-
luose". Šiame punkte išmest "moteris", o
įdėt darbininkės ir darbininkai. Tuomet
tas klausimas bus plačiau padengtas.

4.) Pusl. 14. Išmest paragrafą antrą,
nes pirmasis padengia tą patį klausimą.
Mes neskiriame kur vyrų teisės turi baigtis,
o moterų prasidėti. Mes reikalaujame lygių
teisių abelnai.

K. Petrikenė.

Neturint po ranka LMPS. konstituci-
jos, negaliu balsuoti už ar prieš d. Petri-
kienė pataisymus. Balsuoju, kad konsti-
tucija būtų spauzdinama su senu progra-

mu ir platforma, išmetant tas vietas, kur
kalbama apie moterų lygų politikoje daly-
vavimą.

M. Michelson.

Susimildamos, draugės, nedarykit nau-
jų įnešimų. Kuopos mano, kad konstituci-
ja jau spaudoj, o mes dar vis tariam.

M. M.

Draugės! Nors aš jau esu tarusi šiuo
klausimu, t. y. davus pataisymą, bet pasi-
rodžius nevisai praktišku, sutinku jį at-
šaukti. Balsuoju už draugės K. Petrikenės
paduotą pataisymą. E. V. Bekampienė.

Kadangi mano pirmesnis įnešimas
šiuo klausimu buvo pavesti ypatai, kad per-
taisytu ir kadangi dabar d. K. Petrikenė
dalina pataisė, tai balsuoju už pataisymus.

Priegtam P. K. sekretorė turėtų pa-
prašyti LSS. spaustuvės, kad perspauzdin-
nant pertaisytu ir kalbą, nes dabar labai
bloga kalba vartota. K. B. Karosienė.

P. S. Sulyg mūsų rezoliucijų, priimtų
visuotinu balsavimu, mes (LMPS.) pripa-
žįstame klesų kovą ir viena mūsų užduočių
yra skleisti klesinę sąmonę tarpe darbinin-
kių.

Mūsų platformoj bei konstitucijoj to
visai nėra pasakyta. Darydama įnešimą
pataisvti platformą ir programą (nes kon-
stitucijos tvarkymo komisija apleido) aš
turėčiau mintyti, kad bus galima ta dadėti
ir, kad taip pertaisant, mes neprasižengtume
prieš LMPS., nes (kaip augščiau minė-
čiau) rezoliucijos rodo kurlink mes einame.

Bet jei randate tame priešinguma, tai
mano pastaba pavēlinta, nes jau didžiama
tarė tuo klausimu ir aš likau paskutinė.

K. B. Karosienė.

Tarimas 20. Įnešu, kad prie d. K. Pe-
trikienės pataisymo, prie konstitucijos bu-
tu pridėtas, toj dalyj konstitucijos kur kal-
bama apie LMPS. tiksla, šitoks priedas:

"Kad LMPS. svarbiausias tikslas yra
skleisti klesinį susipratimą darbininkių tar-
pe".

K. B. Karosienė.

Balsuoju už. E. V. Bekampienė.

Balsuoju už įnešimą. K. Petrikenė.

Balsuoju prieš d. Karosienēs priedā ir prieš visus pridēckus ar perkeitimus. Dar kartā pastebiu draugēms, jog Pild. Komitetas neturi galēs gaminti konstitucijā, kuri jau neis per referendumā. Turi buti spausdinama taip, kaip referendumas priēmē, be jokių pataisymų (nors tie pataisymai ir butų vietoj). Viskas, kā P. K. turi galē padaryti, tai spauzdinti su senu programu bei platforma, išleidžiant tas vietas, kur kalbama apie moterų politines teises, nes tas Jungt. Valts. jau beveik atsiekta.

Nesuprantu, kodel draugēs nori peržengti ribas savo uzduoties, tuom trukdydamos konstitucijas atspauzdinimā. Kuopos mano, jog seniai jau paduota spaudon, o mes da vis darom īnešimus.

M. Michelsonienē.

Balsuoju prieš visus šiuos īnešimus ir pataisymus. Balsuoju ne todēl, kad tie īnešimai butų toki blogi, bet todēl, kad P. K. neturi jokios teisēs daryti kokius-nors pataisymus prie platformos, programo arba net dēti pridēckus prie konstitucijas. Tai yra suvāziavimū ir referendumū darbas, bet ne Pild. Kom.

Antras dalykas, tai šie pataisymai visai nepadaro platformos atsakančia ir tobula ir jeigu tos P. K. narēs norējo, kad platforma ir programas butų pataisytas bei pridēti koki-nors pridēckai prie LMPS. konstitucijas, tai reikējo tā klausimā pakelti II Suvāziavime, nes visas tos, kurios dabar darote tuos pataisymus dalyvavot suvāziavime; ten tai buvo vieta platformos ir programo taisymui. Butų visi pataisymai tilpē "Mot. Balse", o taip-pat ir narēs butų turējē progos juos nubalsuoti kad ir sykiu su protokolu. Bet ne dabar daryti kokius-nors pataisymus uz visū LMPS. nariū pečiū, neduodant joms progos tū pataisymū apkalbēti ir nubalsuoti. Man dar niekuomet neteko girdēt, kad kokios-nors, kad ir neprogresyvēs organizācijas valdyba taisytū jos platformas, programus arba dētū kokius-nors pridēckus prie konstitu-

cijas be visuotino nariū nubalsavimo.

Šitas didžiūmos Pild. Kom. nutarimas —taisyt platformā, programā ir dēt pridēckus prie LMPS. konstitucijas be visuotino nariū nubalsavimo netik kad mindžioja demokratiškumā ir paniekina LMPS. nariū nuomones, bet dar kelia ir didžiausią betvarkē šioj organizacijoj; nes juk ir kitas, busiantis Pild. Kom., jeigu tik norēs, tai galēs daryti kokius jam patiks pataisymus bei dēti pridēckus prie konstitucijas, kuomet bus išsibaigusi ši laida ir reikēs leist naują, sakydamas, kad "kas yra galima vienam Pild. Kom., tai galima ir kitam". Arba vėl, kā mes galētume padaryt LMPS. narēs, jeigu tulos jų atsisakytū priimt Pild. Kom. pataisytā konstitucijā, nors jau ir bus atspauzdinta?

Turiu pasakyt, kad aš labai stebiuosi iš to, kad Pild. Kom. didžiūma nariū, vietoj tvarkos dabojus, kaipovyriausia organizācijas įstaiga,—pačios ją ardo, užsiimdamos ne savo darbu. Bet ir to dar negana,—jos duoda vėjo ir konstitucijas komisijai, kam ji (kom.) nepasielgē sauvaliai, kaip jos (didž. P. K. nariū) ir nepataisē platformos ir programo, bei nepridējo pridēckus prie konstitucijas.

Platesnį pranešimā apie taisymā konstitucijas, ir kodel ji taip ilgai užsivilko, duosiu kitoj vietoj, o gal ir kitam "M. B." num.

M. Baltuškienē.

Kaip matot, tai sulyg pirmesnio balsavimo, išeina, kad kanstitucija turi but spauzdinama be platformos ir programo, nes už tai balsuoja 3 P. K. narēs, bet kad d. Bekampienē atsiima savo balsavimā ir sutinka su d. Petrikienēs pataisymais, o taip jau ir d. Michelsonienē sako visai kā kitā, negu pirmame balsavime, tai dalykas virsta kitaip,—konstitucija nutarta spauzdint su programu ir platforma ir su pataisymais ir pridēcku prie konstitucijas.

M. Baltuškienē,

LMPS. Pild. Kom. Sekr.

Z. M. Puišutē, LMPS. Sekr.

Tarimas 30. Iš visų skundų ir pasiteisinimų matyt, jog abiem LMPS. kuopom (67 ir 25) stoka apšvietos ir išsilavinimo. Susipratę draugės negalėtų kolytis tokiais gatviniais žodžiais ir vienybę ardyti. Turėdamos tų kuopų narės tarp savęs ypatingus nesusipratimus, atsineša juos į kuopų susirinkimus, ar šiaip susirinkimus, teršia LMPS. vardą, rašo skundus ir protestus, gaišina kitų laiką, ir dar taip užsispiria (67 kp.) viską pastatyt ant savo, kad nežinia nė ką daryti.

Nematau kitokio išėjimo, kaip 67 kp. turi ar grįžti prie 25 kuopos, arba persikelti į West Pullmaną.

III Rajonas turėjo teisę išbraukti iš rajono 67 kp., jei minėta kuopa peržengė rajono įstatus ar nutarimus.

M. Michelson.

Kito išėjimo nei nematau, kaip tik sutikti su draugės Michelsonienės nuomone.
E. V. Bekampienė.

Sutinku su draugių nuomone, kad delei šventos ramybės tos kuopos turi susivienyt arba 67 kp. turi persikelti į West Pullman.
Ks. Baltr.-Karosienė.

Kol tos dvi kuopos gyvuos vienoj vietoj, tai protestams ir skundams nebus galo. 67 kp. turi susijungt su 25 kp. arba persikelti į West Pullman.

Kaip 67 kuopa aiškinasi, kad jai negalima persikelti, nes turi įsteigusi vaikų mokyklėlę, tai vaikus gali mokint toj pačioj vietoj, bet susirinkimus turi perkelt į West Pullman.
K. Petrikenė.

Sutinku ir aš su kitų draugių nuomone, nes visos pastangos jas sutaikyt nedavė pagėdaujamų pasekmių, todėl ir neapsimoka laikas aikvot skaitant jų skundus ir pasiteisinimus ir rašinėjant jas taikinančius laiškus.
M. Baltuškienė.

S. M. Puishea, Centro Sekr.

ĮNEŠIMAS LMPS. REFERENDUMUI.
Kadangi priimti įstatymai sulyg pir-

mojo LMPS. suvažiavimo aprubežiuoja L. M. P. S. Pild. Komitetui knygų leidimą, (ne daugiau gali išleisti knygėlės išleidimui be referendumo, kaip du šimtu dolerių) (\$200.00) ir kad prie dabartinių gyvenimo aplinkybių toks įstatymas padaro daug kelblumo, nes sulyg dabartinių popieros ir kitų spaudos reikmenų brangumo, negalima nė paprastą brošiuraitę išleisti už \$200.00. Leidžiant kiekvienos brošiuraitės išleidimą nuspręst referendumui, užimtų apie šešis mėnesius laiko.

Todel mes, LMPS. 1 kuopa, laikytame mėnesiniame susirinkime 7 d. rugpjūčio (August), 1919, po num. 208 Grand St., Brooklyn, N. Y., įnešame Susivienijimo referendumui, kad minėtas įstatymas, aprubežiuojantis literatūros išleidimui kainą, būtų atšauktas.

Kp. komitetas:

Pirm. M. Kedziutė,

Sus. sekr. A. Juozaitienė,

Izd. K. Petrikenė.

Pasirodžius šiam įnešimui, jei bėgyje 40 dienų bėnt 5 kuopos jį parems, tuomet bus leidžiamas referendumui nubalsuoti.

S. M. Puishea, Centro Sekr.

LMPS. REFEREND. ĮNEŠIMAS.

LMPS. 36 kp. Minersville, Pa., laikytame susirinkime 7 d. rugpjūčio 1919 m. paduoda įnešimą atšaukti referendumą, kuriuom nutarta suvienyti redaktorės, administratorės ir sekretorės įstaigos. Tas referendumas turėtų būti panaikintas, kadangi praktikoje pasirodė negalimas įvykdyti, nes trijų įstaigų darbą viena ypata negali atlikti. Delto 36 kp. duoda įnešimą, kad būtų samdoma 2 darbininkės, iš kurių viena atliks redaktorės pareigas, o antra administratorės, fin. sekretorės ir susinešimų arba centro sekretorės.

Org. M. Zeikuvienė,

Sekr. M. J. Ramanauskienė,

Izd. M. Bitkauskienė.

Jei bent 5 kuopos šį įnešimą parems bėgyje 40 dienų, tuomet jis eis referendumiui.

Z. Puišiuotė,
LMPS. Centro Sekr.

LMPS. REFERENDUMO PASEKMĖS.

Kad visos LMPS. narės, visas tais metais, kuomet įstoja, išleistas ir ateityj leidžiamas knygas gautų dykai, jei jos yra pilnai užsimokėjusios savo mokestis.— Už balsavo 555; prieš 0.

Balsavime dalyvavo 555 narių.
Z. Puišiuotė, Centr. Sekr.

LMPS. I RAJONO PROTOKOLAS 7.

Konferencija įvyko 24 d. rugpjūčio 1919 m. pas d. Marcinkevičių, Great Neck, L. I., N. Y. Konferenciją atidarė rajono organizatorė M. Baltuškienė 1 val. po pietų.

Į pirmininkes išrinkta M. Baltuškienė, peržiūrėt mandatus pirmininkė paskyrė šias drauges: A. Klimiutę ir P. Raibužiutę. Po tam sekė delegačių vardašaukis. Delegačių pribuvo nuo sekamų kuopų: nuo 1 kp. Brooklyn, N. Y.: M. Jukelienė, A. Klimiutė, A. Rimkiutė, P. Raibužiutė ir A. Juozaitienė; nuo 4 kp. Elizabeth, N. J.: F. Gudaitienė, M. Užkurienė ir O. Virinčienė; nuo 10 kp. Newark, N. J.: M. Janusionienė, ir M. Andriušienė; nuo 38 kp. Paterson, N. J.: M. Alikonienė ir A. Yonikienė; nuo 45 kp. Bayonne, N. J.: P. S. Yoniunienė ir P. Š. Čiurlienė; nuo 64 kp. Great Neck, N. Y.: O. Gaškauskienė. (68 kp. Cliffside, N. J. delegačių neprisiuntė). Delegačių pribuvo 15, 2 rajono komiteto narės ir viena pašalinė draugė. Su mandatais delegačių pribuvo 12 ir 3 be mandatų; rajono išdininkė į konferenciją nepribuvo.

Skaityta protokolas 6 konferencijos ir priimtas vienbalsiai be pataisymo.

Rajono komiteto raportai:

Rajono organizatorė pranešė, kad ji aplankė 38 kuopą ir patyrė kaip susirinkimai vedami. Organizatorė pranešė, kad tai

kuopai reikalinga surengt daugiau prakalbų. Organizatorės raportas priimtas.

Rajono sekretorė pranešė, kad parašius protokolą ir paraginus kuopos, kad prisiųstų delegatus į šią konferenciją. Sekretorės raportas priimtas.

Kadangi išdininkė į konferenciją nepribuvo, tai ir raporto neišdavė.

Skaityta laiškas nuo LMPS. 1 kuopos. Laiškas priimtas ir atidėtas prie naujų sumanymų.

Rajono komitetas pranešė-paragino LMPS. istorijos parašymo komisiją ir nuo komisijos gavo atsakymą, kad ta komisija buvo ne istoriją parašyti išrinkta, bet straipsnius, kaipo LMPS. 10 metų sukaktuvių. Komiteto raportas priimtas. Rajono komitetas pranešė, kad d. Puišiuotė neapsiima maršrutą atlikti ant rudens, o tik apie kalėdas arba balandžio mėn. 1920 m. Apšvarsčius tą klausimą nutarta rengti d. Puišiuotei prakalbų maršrutą apie Kalėdas, jeigu tik rajonas finansiniai įstengs.

Išvažiavimo surengimo komisija pranešė, kad išvažiavimas įvyko, tik labai mažai publikos buvo; priežastis publikos neatsilankymo buvo tame, kad į trumpą laiką buvo surengtas, o antra, tai kad "Laisvė" klaidingai pagarsino. Raportas priimtas.

Komisija knygų peržiūrėjimo pranešė, kad buvo labai keblu ką surasti, nes sekretorės nebuvo įtraukta keletas bilų, o kitos bilos tai pas sekretorę buvo įtraukta vienaip, o pas išdininkę kitaip, todėl nebuvo galima knygų gerai sutaisyti. Komisijos raportas priimtas.

Nauji sumanymai rajono reikaluose:

Nutarta užkviesti kuopas, kad kuopos, kurios gali, kad surengtų ką-nors rajono naudai.

LMPS. 1 kp. svarstyta laiškas, kuria-me buvo reikalauta, kad I Rajonas rengtų prakalbų maršrutą d. K. B. Karosienei. Apšvarsčius, nutarta rengti prakalbas Agitacijos Savaitėj ir kviesti kalbėtoja d. K. B. Karosienę ir A. Bimbą.

Nutarta, kad parvažiavusios delegatės paragintų kuopas, idant jos užsimokėtų narines mokestis į rajono išdą.

Buvo pakeltas klausimas apie 45 kp. Apsvarsčius, nutarta surengti agitatyves prakalbas, kad atgaivinti kuopą. Darbas pavestas rajono komitetui ir 45 kp. draugėms.

Nutarta surengti teatrą; komisijon įėjo: A. Klimiutė, P. Raibužiutė ir A. Juozaitienė.

Įnešta užuojautos rezoliucija "Moterų Balso" redaktorei. Rezoliucija priimta vienbalsiai.

Įnešta rezoliucija, kad LMPS. vardas būtų pakeistas. O vardas būtų duotas sekantis: Lietuvių Moterų Komunistų Lyga. Rezoliucija priimta vienbalsiai.

Sekanti konferencija nutarta laikyti Paterson, N. J.

Konferencija užsidarė 5 val. vakare.

Pirm. M. Baltuškienė,

Sekr. A. Šalčiuvienė.

Rezoliucijos:

Rezoliucija priimta LMPS. I Rajono konferencijoje, laikytoj 24 d. rugpjūčio, Great Neck, N. Y.

Kadangi LMPS. susideda tik iš darbininkų, kad apsiginti save nuo išnaudojimo ir vesti propagandą prie galutinio išsiliosavimo iš alginės vergijos; kadangi mes visą laiką ėjome ranka-rankon su LSS. ir viso pasaulio tarptautiniais socialistais, kaipo tikrais kovotojais už pasiliosavimą darbininkų klesos iš po alginės vergijos; o kadangi dabar socialistų vardą pasisavino buržuazija ir nuėjo ginti kapitalistų interesų, tai kaip viso pasaulio socialistai, taip ir LSS. pereina į Komunistų Partiją be jokio svyravimo. Taip ir LMPS. privalo nepasilikti nuo tikrųjų kovotojų už darbininkų reikalus. Mes, LMPS., kaipo darbinikiška organizacija irgi negalime pasilikti su social-patriotais ir buržuazija. Todel LMPS. I Rajono konferencija reikalauja, kad ir LMPS. pereitų sykiu su kairiaisiais socialistais į Komunistų Partiją ir būtų dalimi

jos, kaipo tikrai paremtos ant klesų kovos pamatų. Stovint už Trečiąjį Internacionlą, mes reikalaujame, kad LMPS. perkeistų vardą ir pasivadintų: Lietuvių Moterų Komunistų Lyga.

Užuojautos rezoliucija "Moterų Balso" redaktorei.

Mes pilnai sutinkame su "Moterų Balso" pakraipa, ir užgiriame užtai, kad jis laikosi revoliucinio proletariato nustatytos taktikos ir principų. Mes reikalaujam, kad ir toliau būtų toje pakraipoj "Moterų Balsas" vedamas.

LMPS. II RAJONO REIKALUOSE.

Turiu pranešti Mass. valstijos kuopom, kad drgė. K. Petrikenė iš New Yorko laikysis su prakalbų maršrutu del II Raj. gruodžio mėnesyj. Duodu žinoti iškalno visom kuopom, kad geriaus galėtųmėt prisirengti, idant prakalbų maršrutas atneštų kuodaugiausia naudos. Kuopos privalo išanksto pasirupint įvairios literatūros,—knygų ir laikraščių,—kad turėtųmėt pakankamai, kuomet ateis prakalbų diena. Apart to, reikia visom energingai pasidaruoti, o nežiurėti į kp. išrinktą knygę, kuri kartais visai neturi gabumo kas del to darbo. Taigi, reikia visom dirbti išvien, o tik tada bus geros pasekmės ir darbas atneš pageidaujamas vaisius.

Dienas nurodysiu sekančiame "Moterų Balso" num.

Linkiu kuogeriausių pasekmių visom kuopom,

B. Bubliskienė,

LMPS. II Raj. org.

REZOLIUCIJA.

LMPS. II kp. savo mėnesiniame susirinkime vienbalsiai išnešė rezoliuciją, reikalaujančią, kad musų Centro Sekretorė d. Z. Puišutė duotų Susivienijimo spaudos darbus toms spaustuvėms, kurios yra artimiausiai surištos su LMPS.

LMPS. II kp. Komitetas: Org. M. Vongonienė; Sekr. K. B. Karosienė, išd. F. Sirutienė.

MOTERŲ BALSAS

PRANEŠIMAS.

Pradedant Sept. 23, 1919 visais LMPS. Centro Sekr. reikalais kreipkitės šiuomi adresu: S. M. Puishea, Franklin Sq. House, Boston, Mass.

LMPS. CENTRO IŽDO APYSKAITA.

Iplaukos rugsėjo mėn. už narines ir įstojimo mokestis. Kp. No.

4, Elizabeth, N. J.	9.30
74, Hazleton, Pa.	2.40
44, Brighton, Mass. ..	3.15
2, Worcester, Mass.	7.35
5, Rockford, Ill.	7.50
25, Rochester, N. Y. ..	6.70
16, Springfield, Ill. ..	3.30
11, Philadelphia, Pa.	13.45
23, Binghamton, N. Y.	7.10
75, St. Clair, Pa.	1.35
48, Wilkes Barre, Pa.	5.50
67, Kensington, Ill. ..	3.70
86, Herrin, Ill.	2.20
87, Clinton, Ind.	2.05
33, Mahanoy City, Pa.	5.60
24, Cleveland, Ohio ..	4.15
60, N.S. Pittsburgh, Pa.	3.45
55, Haverhill, Mass. ..	2.10
15, Ansonia, Conn. ..	2.80
8, Lawrence, Mass. ..	3.75
42, New Haven, Ct.	3.55
19, Donora, Pa.	3.60
89, Milwaukee, Wis. ..	2.10
36, Minersville, Pa. ..	6.70
74, Hazleton, Pa.	1.80
61, Lowell, Mass.	5.50
39, Monessen, Pa.90
70, Racine, Wis.	3.25
38, Paterson, N. J. ..	2.10
42, New Haven, Conn.	2.35
49, Brighton, Mass. ..	2.70
68, Clifside, N. J.	6.30

"M. B." N 9 įvyko klaida. 13 kp. So. Boston, Mass paskelbta \$7.20, turėjo but \$7.50; stokavo 30

Buvo izde \$2,303.85

Viso \$2,441.90

Išlaidos rugsėjo mėn.

LSS. Spaustuvei už 4000

egz. LMPS. konst. \$159.16

Buvo izde \$2,441.90

Išleista 159.16

Lieka pas cent. izd. \$2,282.74

RED. ATSAKYMAI.

O. M. V.—Į jūsų klausimą atsakyti, nereikia daktaro. Tas yra žinoma kiekvienam suaugusiam žmogui. Jei jūs nežinot, pasiklauskite bile vedusios moters arba ir vyro, ir žinosite.

J. Aceriui.—Jūsų raštus sunaudosime, aciū.

Marei Jovaišienei.—Jūsų atsakymą LMPS. 5 kp. komisijai nedėsime, nes per daug pasenęs dalykas, neapsimoka pradėti polemiką, kada visi jau pamiršo apie tai. Tečiau jūs nieko naujo nepasakot, patvirtinat tik tai, ką komisija pasakė. Faktas yra, kad kuopa nutarė nekviesti Grigaitį kalbėt, o jūs nepaisydamos kuopos tarimo pakvietėt jį. Čia buvo prasižengimas prieš organizacijos discipliną, ir kuopa turėjo pilną teisę išbraukti jus už tai. Todėl bereikalingas jūsų teisinimasis. Gražiname.

Lakštingalos Vaikui.—Jūsų raštus gavome, labai aciū. Tuli telpa šiame numeryj, kiti tilps vėliau.

S. M. Puishea.—Jūsų straipsnis susivėlino. "M. B." buvo jau sustatytas. Tilps sekančiame num.

M. Michelsonienei.—Jūsų straipsnis buvo kur tai užkliuęs,—dabar tiktai gavo-

me. "M. B." jau eina spaudon, todėl nebegalime įdėti. Tilps sekančiame numeryj.

KAS REMIA "MOTERŲ BALSĄ"?

LMPS. 21 kp. Pittsburgh, Pa. prisiuntė \$4.15,—likusius nuo koncerto. 21 kp. žada ir ateityj remt "Motery Balsa".

LMPS. 55 kp. Haverhill, Mass. prisiuntė \$10.00 "M. Balso" fondan.

LMPS. 38 k. štai ką rašo: "Mes, LMPS. 38 kp. Paterson, N. J. prisiunčiame \$10.00 aukų "Mot. Balsui", kuris atvirai gina darbininkų reikalus. Mes geidžiame, kad ir toliau pasilikty tokių pat gynėju mūsų reikalų.

Draugiškai M. Aliukonienė. Visoms aukavusioms širdingai aciū.

"Mot. Balso" Adm.

KĄ MANO "M. B." SKAITYTOJAI.

"Gerb. Redakcija!

"Su šituo laišku prisiunčiu du doleriu (\$2.00) pailginimui "M. B." prenumeratos. Man patinka dabartinė "Mot. Balso" pakraipa ir todėl aš prenumeratą moku dvigubai.

Su pagarba, J. Rimka.

PRANEŠIMAS.

Jau galima gauti įdomiausia lietuvių kalboj knyga "MEILĖ ir DAILĖ". Tai didžiausia lietuvių kalboje knyga apie meilę. Su 19 parinktų paveikslų Kaina \$1.00. Pinigus siųskite popieriniais doleriais, money orderiais ar bankos čekiais. Reikalaukite šiuo adresu: Al. Margeris, 2023 St. Paul Ave., Chicago, Ill.

P. S. Progresiščių kuopoms duodu didelį nuolimtį.

Viso \$138.05

MOTERŲ BALSAS

LMPS. SEKR. ADRESAI.

No. kp.

- 1, Brooklyn, N. Y.
A. V. Klimiūtė, 56 Seaman Ave.
New York, N. Y., c.o. Jukelis.
- 2, Worcester, Mass.
J. Karazienė, 61 Harlem St.
- 4, Elizabeth, N. J.
B. Bočkiūtė, 211 First St.
- 5, Rockford, Ill.
M. Akelaitienė, 415 Gregory St.
- 7, Schenectady, N. Y.
Mrs. F. Luke, 13 Engersoll Ave.
- 8, Lawrence, Mass.
A. Sarmavičienė, 2 Hirshpeld St.
- 9, Chicago, Ill.
J. Zemaitė, 1739 Halsted St.
- 10, Newark, N. J.
M. Stanelienė, 83 McWhorter St.
- 11, Philadelphia, Pa.
K. Karosienė, 535 N. Marshall St.
- 12, Waterbury, Conn.
M. Mikalavičiūtė, 943 Bank St.
- 13, Boston, Mass.
J. Sarapienė, 73 G St.
- 14, Easton, Pa.
S. Tarvydaitė, 1113 Ferry St.
- 15, Ansonia, Conn.
M. Rolinaičiūtė, 15 Star St.
- 16, Springfield, Ill.
M. Lėkešienė, 1720 E. Matheny Av.
- 17, Detroit, Mich.
U. Kasparkienė, 233 Cardoni Av.
- 19, Donora, Pa.
M. Andrulienė, 483 8th St.
- 21, Pittsburgh, Pa.
Miss. V. Mason, 2122 Forbes St.
- 22, Montello, Mass.
E. Lepskaitė, 42 Vine St.
- 23, Binghamton, N. Y.
V. Zmitriūtė, 10 Judson Ave.
- 24, Cleveland, Ohio.
M. Gerbienė, 4414 Bucyrus Ave.
- 25, Roseland, Ill.
J. Grybienė, 11429 Calumet Ave.
- 26, Rochester, N. Y.
E. H. Zilins, 12 Pleasant St.
- 27, Cambridge, Mass.
A. Malinauskaitė, 51 Dimick St.,
Somerville, Mass.
- 28, Baltimore, Md.
O. Paulionienė, 735½ W. Sara-
toga, St.
- 29, Chicago, Ill.
J. Stasiunienė, 1320 Wicker
Park Ave.
- 30, Bridgewater, Mass.
O. Kirslienė, 234 Plymouth St.
- 32, McKees Rocks, Pa.
V. Gopienė, 829 Woodward Av.
- 33, Mahanoy City, Pa.
E. N. Jeskevičiūtė, 300 E. Centre
St.
- 34, Fitchburg, Mass.
B. Simkiūtė, 104 Plymouth St.
- 35, Bridgeport, Conn.
A. Akstiniienė, 402 Metal Ave.
- 36, Minersville, Pa.
M. Ramanauskienė, 249 So. 4th St
- 37, Grand Rapids, Mich.
Mrs. M. Rasikas, 1537 Broad-
way Ave.

- 38, Paterson, N. J.
E. Jonikienė, 85 Lafayette St.
- 39, Monessen, Pa.
M. Bacevičienė, 625 Mc Mahon
Ave.
- 40, Lewiston, Me.
L. Gudukienė, 2 Newbury St.,
Auburn, Me.
- 41, Akron, Ohio.
T. Joneliunienė, 636 Bellevue Av.
- 42, New Haven, Conn.
O. S. Ruzinskienė, 128 View St.
- 43, Cicero, Ill.
A. Dočkienė, 1225 So. 50th Ave.
- 44, Norwood, Mass.
J. Misevičienė, 50 Tremont St.
- 45, Bayonne, N. J.
P. Seštakauskiūtė, 43 W. 15th St.
- 46, Philadelphia, Pa.
K. Pranskunienė, 445 N. 9th St.
- 47, Waukegan, Ill.
K. Radavičienė, 812 8th St.
- 48, Wilkes Barre, Pa.
M. Usaitienė, 192 Poplar St.
- 49, Brighton, Mass.
S. Taujenuitė, 42 Lincoln St.
- 50, Gardner, Mass.
L. Bekėšienė, 6 Crowford St.,
So. Gardner, Mass.
- 51, Collinsville, Ill.
M. A. Steponavičienė, 413 So.
Aurora St.
- 52, Stoughton, Mass.
J. Šidlauskiūtė, 309 Canton St.
- 53, Plymouth, Pa.
K. Stankevičienė, 143 Walnut St.
- 54, Scranton, Pa.
O. Jovarausienė, 1840 North
Main Ave.
- 55, Haverhill, Mass.
M. Matonienė, 70 Beach St
- 56, Easthampton, Mass.
A. Baltrunienė, 62 Garfield St.
- 57, Carnegie, Pa.
M. Liepienė, 226 Magazine St.
- 58, Brighton Park, Ill.
S. Laurinavičiūtė, 4632 S. Her-
mitage Ave., Chicago, Ill.
- 60, Pittsburgh, Pa.
A. Kairienė, 1439 Fause Way,
N. S
- 61, Lowell, Mass.
A. Ciuladienė, 53 Crosby St.
- 62, Shenandoah, Pa.
E. Motuzienė, 119 S. Ferguson St
- 63, Nanticoke, Pa.
Mrs. H. Sharis, 215 Pine St.
- 64, Great Neck, N. Y.
Mrs. A. Schultz, Box
- 65, Rumford, Me.
A. A. Valančius, 219 Franklin St.
- 66, Los Angeles, Cal.
Mrs. B. Burba, 3010 E. 3rd St.
- 67, Kensington, Ill.
J. Valis, 10532 Edbrooke Ave.,
Chicago, Ill.
- 68, Cliffside, N. J.
K. Steponavičienė, Box 17
- 69, W. Lynn, Mass.
E. Kacparaitė, 52 River St.
- 70, Racine, Wis.
E. Kaupiūtė, 1133 N. Wisconsin
St.

- 71, Benld, Ill.
Mrs. K. Guzevich, Box 155
 - 72, Kenosha, Wis.
P. Lukošienė, 819 Alberte St.
 - 73, Tamaqua, Pa.
A. Venskunienė, 423 Elizabeth St
 - 74, Hazleton, Pa.
M. Merkevičienė, 316 E. Dia. St.
 - 75, St. Clair, Pa.
M. Kaunas, Box 74.
 - 76, Camden, N. J.
A. Audikienė, 433 Liberty St.
 - 77, Frackville, Pa.
Mrs. J. Mardos, Box 353.
 - 78, Burlington, N. J.
Mrs. Deveikienė, 139 E. Broad St
 - 79, Riverside, N. J.
 - 80, Philadelphia, Pa.
L. S. Semrakiūtė, 1733 S. Phillip St.
 - 81, Chester, Pa.
 - 82, Torrington, Conn.
V. Diskevičienė, 49 Washington
St.
 - 83, New Britain, Conn.
E. Kazlauskaitė, 262 Fairview Av.
 - 84, Wilmerding, Pa.
Eva Balutis, 121 Middle Ave.
 - 85, Nashua, N. H.
S. Penkauskienė, 23 Tolles St.
 - 86, Herrin, Ill.
 - 87, Clinton, Ind.
A. Gustainienė, Box 134
 - 88, Pittston, Pa.
M. Valinčienė, 9 Williams St.
 - 89, Milwaukee, Wis.
A. Vitkienė, 805 Franklin, Pl.
 - 90, Girardville, Pa.
E. Reklienė, 20 2nd St.
- Z. Puišiuūtė, centro sekr. Franklin
Sq. House, Boston, Mass.

LMPS. VIRŠININKIŲ ADRESAI.
Pildomasis Komitetas.

- M. Baltuškienė sekr. 601-603 Me-
tropolitan Ave., Brooklyn, N.Y.
- M. Michelsonienė, 251 Broadway,
So. Boston, Mass.
- K. Petrikenė, 799 E. 150th St.,
New York, N. Y.
- K. Karosienė, 229 N. 6th St., Phi-
ladelphia, Pa.
- E. Bekampienė, 455 Grand St.,
Brooklyn, N. Y.
- E. H. Žilinskiūtė, išd. 12 Pleasant
Sq., Rochester, N. Y.
- Z. Puišiuūtė, centro sekr. 6 Whitney
St., Worcester, Mass.

"MOT. BALSŲ" KOMPLETAI.

Jau galima užsisakyti "Mot. B."
kompletus 1918 metų. Puikiuose ap-
daruose lėšuoja tikrai \$2.50. Senųjų,
1917 m. "M. B." komplektų taip pat
galima dar gauti ta pačia kaina.

Visos LMPS. kuopos turėtų nus-
sipirkti nors po 1 kompletą "Mot.
Balso", nes tai yra dokumentas, ku-
riuo galima naudotis per daugelį
metų.

Narės, ypatingai naujosios, tu-
rėtų taipgi nusipirkti po gražiai ap-
taisytą "Mot. Balso" kompletą.

"Mot. Balso" Administracija.